

157412

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

TÜRKİYE'DEKİ SPOR MUHABİRLERİNİN MESLEKİ
SORUNLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Erol İLHAN

Danışman

Prof.Dr.A.Azmi YETİM

ANKARA-2004

ÖNSÖZ

Popüler kültürün futbol dışında spor dallarını geri plana itmesi, spor haberciliğinden, spor magazinciliğine kayılması, reytingi her şeyin üstünde tutan spor yazarlarının, işini iyi yapmaya çalışan spor yazar ve muhabirlerini unutturması, bu işe yıllarını vermiş spor muhabirlerini zor durumda bırakmıştır.

Futbolun birkaç kulübün tekelinde, medyanın da yalnızca bu kulüplerin haberleriyle dolu olması, İstanbul kulüpleri dışındaki kulüplerle yada diğer spor dallarıyla ilgilenen muhabirlerin işsiz kalmalarına neden olmuştur.

İstanbul dışında, Ankara ve İzmir’de yoğunlaşan spor muhabirlerinin sayısının her geçen gün azaldığı, çoğu gazete ve televizyonun spor muhabiri çalıştırmadığı, ajanslardan haber aldığı görülmektedir.

Bu gözlemlerden hareketle çalışmada, “Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunları” ve mevcut durumları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın her aşamasında desteğini esirgemeyen danışman hocam sayın Prof.Dr.A.Azmi YETİM’e, çalışmalarımnda değerli görüşleri ve eleştirileriyle bana ışık tutan sayın Prof.Dr.A.Faik İMAMOĞLU, Prof.Dr.Suat KARAKÜÇÜK ve Yrd.Doç.Dr.Fatih YENEL’e, araştırmanın istatistiksel çözümlemesinde emeği geçen Arş. Gör. Bülent AKSOY’a, sevgili arkadaşım Ali ARAS’a, TRT, AA, Türkiye, Zaman, Yeni Şafak, Star, Milliyet ve Hürriyet Gazetesi Spor Servisi çalışanları ile yardımlarını esirgemeyen tüm spor muhabirlerine teşekkürlerimi borç bilirim...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLoların LİSTESİ	iv
1.GİRİŞ ve AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1.İletişim ve Tanımı	3
2.1.1 İletişim Süreçleri	7
2.1.2 İletişim Türleri.....	9
2.1.3 Sporun Tanımı, Alanı ve Önemi	11
2.2 Kitle İletişim Araçları (Medya)	16
2.2.1 Kitle İletişim Araçlarının Etki ve İşlevleri	23
2.2.2 Kitle İletişim Araçları ve Spor.....	26
2.3 Gazetecilik ve Tarihsel Gelişimi	32
2.3.1.Gazete, Gazeteci, Gazetecilik.....	32
2.3.2 Haber ve Muhabir	38
2.3.3 Türk Basını ve Tarihsel Gelişimi	43
2.3.4 Spor Gazeteciliğinin Tarihsel Gelişimi	44

2.3.5 Spor Basını ve Spor Gazetecisi	49
2.3.6 Türkiye’de Gazetecilik Eğitimi	53
2.3.7 Basın Ahlakı	57
2.3.8 Basın Meslek İlkeleri	58
3. MATERYAL VE METOD	61
4. BULGULAR	62
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	109
ÖZET	119
SUMMARY	120
KAYNAKLAR	121
ÖZGEÇMİŞ	128
EKLER	129

TABLoların LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1.	Spor muhabirlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı.....	62
Tablo 2.	Günlük Ortalama Çalışma Süresine İlişkin Dağılımı.....	63
Tablo 3.	Gelir Durumuna İlişkin Dağılımı.....	63
Tablo 4.	Haftalık İzne İlişkin Dağılımı.....	64
Tablo 5.	Kadro Durumuna İlişkin Dağılımı.....	64
Tablo 6.	Kadrosuz Çalışma Süresine Göre Dağılımı.....	64
Tablo 7.	Sarı Basın Kartına Göre Dağılımı.....	65
Tablo 8.	Spor Kulübü Üyelğine İlişkin Dağılımı.....	65
Tablo 9.	Yapılan Faal Sporlara İlişkin Dağılımı.....	65
Tablo 10.	Takip Edilen Spor Branşına İlişkin Dağılımı.....	66
Tablo 11.	Spor Muhabirliğini Seçme Nedenine İlişkin Dağılımı.....	66
Tablo 12.	Son Bir Yılda Kurs ve Seminere Katılıma İlişkin Dağılım.....	67
Tablo 13.	Spor Gazeteciliği ile İlgili Eğitim Seminerine Katılımına İlişkin Dağılımı.....	67
Tablo 14.	Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	68
Tablo 15.	Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Cinsiyet”lerine Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları.....	74
Tablo 16.	Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Yaş” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	75
Tablo16a.	Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	78
Tablo 17.	Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Öğrenim Durum”larına Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları.....	80
Tablo 18.	Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Mezun Oldukları Okul Türü” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları.....	83
Tablo 18a.	Okul Türü Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	85

Tablo 19. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Görev Yaptıkları İl” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları.....	88
Tablo 19a. İl Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	90
Tablo 20. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Görev Yapılan Kurum” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları.....	92
Tablo 20a. Görev Yapılan Kurum Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	96
Tablo 21. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Kıdem” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları.....	98
Tablo 21a. Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	101
Tablo 22. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Gelir” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları.....	104
Tablo 22a. Gelir Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler.....	106

1. GİRİŞ ve AMAÇ

İletişim araçlarının etkinleştiği çağımızda spor medyası, sportif olayların sergilenmesi ve değerlendirmesinde büyük hizmetler görmektedir. Sporun her yaş grubunca sevilmesinde önemli katkıları bulunmaktadır. Spor heyecanının yaygınlaştırılması, sporun kitleler üzerindeki etkinliğinin artırılması basının öz görevlerindendir.⁴⁰

Türk basını denildiği zaman yapılan temel bir ayrım vardır. Bu ayrım, vitrindekiler ve cephe gerisindekiler ayrımıdır. “Vitrindekiler, toplumun geniş bir kesimi tarafından yakından tanınan, üst gelir diliminin, sık sık yüksek ücretlerle diğer basın organlarına transfer olan, şık giyinen, çoğunluğu dil bilen, iyi eğitim görmese de kendini yetiştirdiği kabul edilen, centilmen ve etrafında saygı gören kişilerdir”.³³

Bunlar kimi gazetelerde köşe yazarı, kimi gazetelerde de yönetici olarak karşımıza çıkar. Toplumda “gazeteci” dendiğinde genelde hep bu insanlar akla gelir. Zevkleri, alışkanlıkları, dostlukları farklıdır. Zamanları hiç yoktur. Bunlar gazetelerin vitrinindeki insanlardır, “gazeteci”lerdir.

Arka plandakiler ise “sektörün yükünü omuzlayan, yükün altında ezilmesine rağmen sesini çıkarmayan, haber peşinde gecesini gündüzüne katan, her türlü riskle yüz yüze olan, alt gelir diliminden, sade yaşantıya sahip **muhabirlerdir**.”⁸⁷

Günümüzde kurumları reorganize etmek için her şey yapılmış, yeni teknolojiyi kullanmak için büyük risklerin altına girilmiş, makine-donanım esirgenmemiş ama bu amansız yarışın en önemli unsuru olan gazeteci hep bugüne kadar olageldiği gibi ihmal edilmiştir. Haberleşme prosesinin temel ekseni olan insan, yani gazeteci göz ardı edilmiş, ne olduğu, ne olması gerektiği, çalışma koşulları, kendini yenilemesi için gerekli ortam hep unutulmuştur. Basınının 160 yılı geçen tarihine bakıldığında, hep makro sorunların ele alındığı, ama

haberleşme olgusunun ortasındaki gazetecinin hiçbir inceleme ve araştırmaya konu olmadığı görülmektedir.⁵⁷

Bu çalışmada, Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde gazete,TV ve ajanlarda çalışan spor muhabirleri örnekleme dahil edilmiş ve Türkiye'deki spor muhabirlerinin mevcut durumları ve mesleki sorunları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. İletişim ve Tanımı

Yaşamak başlı başına, iletişim ağını, iletişim etkinliklerini içeren bir olaydır. Varolduğumuz anda çevreyle sürekli iletişim, etkileşim içine gireriz. Bilmeden çevremizi etkilemeye, değiştirmeye, yine bilinçsizce etkilenmeye, çevremize uyarlanmaya başlarız. Bu iki yönlü alışveriş ömür boyu sürer gider. Kişiliğimizi iletişim alışkanlıklarımızla, iletişim çabalarımızla ortaya koyarız. Bildiklerimiz duyduklarımız, yapabileceklerimiz iletişim tavrımızla belirlenir. Kişiler arası ilişkilerin aracı da iletişimdir: anlamak, öğrenmek, anlatmak, başkalarına ulaşmak için iletişimi kullanırız. Kendimizle, bir başkasıyla ya da başkalarıyla sürekli iletişim içinde olmanın dışında dinleyici, okuyucu ya da izleyici olarak da iletişim ağının kapsamındayız.⁸⁶

Etkili iletişimin amacını “iletmek istediğimizi karşımızdakine amaçladığımız biçimde iletebilmek, isteneni elde etmek ve beklenen tepkiyi uyandırmak” diye aldığımızda, yaşam boyu sürdürdüğümüz iletişimimizde başarı oranımız pek de yüksek sayılmaz.⁸⁶

Medya ya da başka bir deyişle, gazete, kitap, dergi, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları, bilgisayar, telefon, uydu gibi iletişim teknolojileri, konferans, konser, tartışma gibi kişiler arası ya da gruplar arası iletişim; işaret, bakış, gözyaşı, gülümseme, mimikler, giyinme alışkanlıkları gibi sözsüz iletişim; dahası da sessizlik bile iletişim sözcüğünün içindedir.⁸⁶

Toplumun en küçük birimi olan insanın birbiriyle olan ilişkilerinin temelinde iletişim yatar. Bireylerin oluşturduğu ve giderek sayıca ve tür olarak artan toplumsal birimlerde, aile, okul, dernek, çeşitli meslek grupları, siyasal partiler, din ve kültür vb. kurumların gerek kendi içlerinde ve gerekse birbirleriyle olan ilişkilerinde hep iletişim vardır. İletişim olgu ve sürecinin toplum yaşamı ile

başlaması, bu konunun toplum yaşamını inceleyen tüm bilim dallarının kullandığı yöntem ve tekniklerle ne denli ayrılmaz olduğunu ortaya kaymaktadır.⁵

İletişim Latince Communis, yani ortak kelimesinden gelir. Bir bildirimde bulunduğumuz zaman karşımızdaki ile bir “ortaklaşma” yaratmak; başka bir ifade ile, ikimiz birlikte aynı bilgilere, aynı düşünce veya tutuma sahip olmayı, paylaşmayı isteriz. İletişim sözcüğünü basit olarak, insanlar arasında karşılıklı alışveriş, bilgi, fikir ve tutumların bir kişiden diğerine aktarılması olarak tanımlayabiliriz.³⁰

İletişim (haberleşme), İngilizce söylenişi ile Communication, insanlığın var olması ile ortaya çıkan bir gereksinmedir. İletişimin geçmişi insanlık tarihi ile başlar. İlkel insanın tüm gereksinmelerini karşılamakta kullanılan ilkel yöntemler, iletişim gereksinimini karşılamak, gidermek için de kullanılmıştır. İlkel insanın mağara duvarlarına çizdiği resimler, Kızılderililerin ateş yakarak çıkardıkları dumanlar, Afrika yerlilerinin tam-tam sesleri ile yapmak istedikleri, iletişimden başka bir şey değildir. Bir çok kişiye ya da nesneye ait olan ve ortaklaşa yapılan anlamlarındaki bu kavramdan hareketle iletişim sözcüğünün özünde, yalın bir ileti alışverişinden çok toplumsal nitelikli bir etkileşimi, değiş tokuşu ve paylaşımı içerdiğini söyleyebiliriz.⁸⁹⁻⁵

Günümüzde ise gelişmiş toplumlarda iletişim gereksinimi, gelişen teknolojinin ürünleri olan, gazete, radyo ve televizyon, sinema, film, bilgisayar, internet, telefon, telgraf, dergi, kitap, teyp, kaset, compact disk, video, video CD ve burada sayamadığımız bir çok araçlarla sağlanmaktadır.

İletişim sözcüğünün çok yaygın ve hemen hemen tüm disiplinlerce kullanılması, bu terim hakkında tek bir tanım vermeyi zorlaştırmaktadır. Buna rağmen iletişimin bir çok tanımı yapılmıştır. Bunlar içinde en çok kullanılan ve kabul görülen iletişim tanımı “*belirli araçlar kullanarak, bilgi, düşünce ve tutumların karşılıklı aktarılması*” olmuştur.³⁵

İletişim, bireyler arasında ortak simgeler sistemiyle gerçekleştirilen anlam ve bilgi alışverişi olarak tanımlanmaktadır.³

Bilgi alışverişinin bütün süreçlerini kapsayan ve bu süreçlerdeki (değişken) faktörlerin karşılıklı etkileşimlerini ve bunların sonuçlarını içeren olguya iletişim diyoruz.²⁴

Bugün iletişim kavramı insanlarla insanların, insanlarla makinelerin, makinelerle makinelerin arasındaki tüm ilişkileri ve karşılıklı etkileşimleri ve bu süreçlerdeki denge kontrol ve yönetim sistemlerini tasvir edebilen bir anlam zenginliği kazanmıştır.²⁴

Oskay'a göre, insanoğlunun birbirlerine atmosferini paylaştığı ortamlarındaki nesneler, olaylar ve olgularla ilgili değişimleri haber veren, bunlara ilişkin bilgilerini birbirlerine aktaran, aynı olgular, nesneler, sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden kaynaklanan, benzer duygular taşıyıp bunları birbirine ifade eden insanların oluşturduğu topluluk ya da toplum yaşamı içinde gerçekleştirilen tutum, yargı, düşünce ve duygu bildirişimlerine "iletişim" denilmektedir.⁵⁶

İletişim, mesaj, mesajı gönderen ve alan olmak üzere üç temel unsuru olan ve bilgi, görgü, deneyim, duygu, görüntü, yazı veya sesin birden fazla taraf arasında kullanılması ile oluşan etkileşim sürecidir.⁸⁸

İnsanın, insan tarafından yaratılmış bulunan maddi ve manevi çevresi olarak tanımlanan kültürün temel özelliklerinden biri de, kültüre konu olan unsurların, sosyal bir miras olarak nesilden nesile, belirli bir değişim süreci içerisinde geçiyor olmasıdır. Bu yüzden bütün davranış ve düşünce modellerinin, biyolojik bir katılımın eseri olmaktan çok, bir iletişim süreci çerçevesinde sembollerin aktarılması ve karşılıklı etkileşim biçiminde nesilden nesile devredildiği söylenebilir.⁸⁸

Kaya'ya göre ise iletişim kısaca ileti alışverişi olarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle, belirli kişilerin, belirli bilgilere, düşüncelere ve tutumlara sahip olması amacıyla, düşünce ve duyguların bir olay, bir durum üzerine bilgilerin aktarılmasıdır. Bilgi, düşünce ve tutumların aktarılmasıyla belirli bir insan topluluğu içinde benzeşme ve birlik taşıyan bir ortaklık yaratılabilecektir. Bu anlamda iletişim, en kısa ve yalın haliyle haberin, bilginin ya da en genel anlamıyla kültürün insan topluluklarına dağıtım olgusu olarak da tanımlanabilir.⁴²

Toplumsal yaşamın doğasında var olan ve örgütsel yapının özünü oluşturan iletişim sistemi bireyler arası ve gruplar arası ilişkiyi düzenleyen bir olgudur.

İletişim, bir gönderici tarafından, öte yandaki bir alıcı üzerinde belli bir etki yaratmak amacı ile adına gösterge denilen anlam yüklü birimlerden yararlanarak, karşı tarafa belirli bir ileti ulaştırılması eylemidir.

Bilgi akışı, çeşitli medyalar kullanılarak yapılmaktadır. Tarih öncesi çağlardan bu yana enformasyon niteliği taşıyan bu bilgilerin insanlara ulaştırılması herhangi bir araç kullanılmaksızın kulaktan kulağa yayılmaktaydı.

360 yüzyılı aşan bu iletişim tarihinin yaklaşık altıda beşi geçtikten sonra yazı icat edilmiştir. Sümerlerin kil tablet üzerine yazıları, M.Ö. 4000 yılındadır. İlk Çin kitap baskıları M.Ö. 600 yılındadır.³⁶ Alman mucit Gutenberg'in matbaayı bulması ise 1448 yılına rastlamaktadır.³

Yazının bulunmasıyla başlayan süreçle birlikte insanlar çeşitli materyaller üzerine yazılan yazıları posta güvercini gibi yöntemlerle ileterek haberleşmeyi sağlamışlardır.

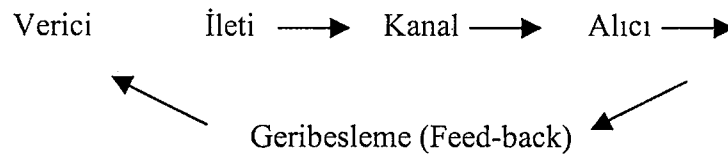
Elektriğin keşfiyle elektronik devrimine geçiş, iletişim araçlarındaki gelişmeyi son yüzyılda izlenemeyecek bir hıza ulaştırmıştır. Telgraf

(1895), telefon (1876), fotoğraf (1827), sinema (1895), televizyon (1927), renkli televizyon (1951), bilgisayar (1942), video (1968) günümüzde baş döndürücü bir hızla gelişen iletişim teknolojisinin kilometre taşı olan icatları olarak tarihteki yerini almıştır.⁽³⁵⁾ Günümüzde hızla gelişen bir endüstri haline gelen kitle iletişimi, bilgi çağı adı verilen yeni dönemin başlamasına neden olmuştur.

2.1.1 İletişim Süreçleri

İletişimin 126 ayrı, çok değişik tanımını inceleyen Dance ve Larson (1976) süreç olduğu üzerinde ortak bir görüş saptamışlardır. İletişim her zaman için en azından üç öge gerektirir; kaynak ya da gönderici, ileti (mesaj) ve alıcı ya da hedef; ancak iletişim süreci kanallar ile etki yada işlevin de katılımıyla, beş etkenin tamamlanmasıyla gerçekleşmektedir.⁸⁴

İletişime olgu ve süreci açısından baktığımızda ise, Bir mesajın, bir kaynaktan, bir kanal aracılığı ile hedef olan alıcıya gönderilmesi ve alıcının bu iletiye tepkide bulunması olarak tanımlayabiliriz Burada iletişim olgusunun gerçekleşebilmesi için **bir kaynak** (verici), **bir ileti**, bu iletinin gönderildiği **bir kanal** (yöntem ve teknik) ve bu iletinin gönderildiği **hedef alıcı** olması gerekir. İletişim bu dört ögenin bir araya gelmesi ile oluşabilir. İletişim süreci ise , bu olgunun zaman ve mekan içerisinde işleyişidir. Amaç açısından baktığımızda, iletişimin amacının hedefte tutum ve davranış değişikliği yapmak olduğu söylenebilir.²⁴

İletişim olgu ve sürecinde iletinin kaynağı ile alıcı arasında gidip gelmesi esastır. Yani verilen iletinin alıcıda ne gibi tutum ve davranış değişikliği yaptığı, anlaşılıp anlaşılmadığı gibi hususlar alıcının gelen mesaja cevap vermesi

ile yani “geribesleme” ile anlaşılabilceğinden, etkili bir iletişim olgusunun “ tek yönlü” değil, “çift yönlü” olması gerekir.²⁸

McQuail’e göre iletişim süreci, iletileri aktarma çalışmalarının tümünü, insanları bağlayan kanalları, iletileri aktarmak için kullanılan simgesel şifreleri (kodları) ve dilleri, iletilerin alındığı ve yayıldığı araçları, iletişim olay ve ilişkilerini düzenleyen ve tanımlayan yasaları, adet ve kuralları içerir. Bu öğelerin her biri, toplumun kültürel dokusu ve buna bağlı olarak siyasal, ekonomik yapısı ile bağlantılıdır.⁵¹

İletişim süreci içinde insan, bir bütün olarak varolur. İletişim, iletişime katılan kişilerin toplumsal, kültürel koşulların yanı sıra kişilik özelliklerini de yansıtır. Bir başka deyişle iletişim, algılama, öğrenme, dürtü, duygu, eğitim, inanç, değer gibi insanın davranışını belirleyen unsurlardan ayrı düşünülemez. Bu nedenle iletişim, belli bir başlangıcı ve sonu bulunmayan, dinamik ve çeşitli unsurlarla etkileşim içinde bulunan karmaşık bir dizi süreçlerin bileşkesi ve bütünü olarak ortaya çıkmaktadır. İletişimi kuranlar arasında etkileşimin nerede başlayıp nerede bittiğini belirlemek son derece zor olduğundan, iletişim sürecinde belli ve kesin bir başlangıç ve sondan söz edebilmemiz de oldukça zordur.³²

İletişim sürecinde, iletişim izleyicilerden istenen sonuçları üreten iletileri oluşturma ve birbirine bağlama sürecidir. Bu süreç, iletişimci-gönderici ile alıcı arasında ilişkiyi varsayar. İletişimcinin bir niyetinin olduğunu, bir iletinin varlığını, ortak bir dil ve az çok bir ortak kültürel deneyin olduğunu işaret eder. Son olarak, iletişim sonucu bir etkinlik ve değişimi ima eder.

İletişim en yalın anlamda duygularını, düşüncelerini, bilgilerini belli simgelerle anlatan gönderici yani kaynak ile bu simgeleri çözümleyip, algılayan ve anlayan alıcıyı gerektirir. İletişim sürecinde yer alan diğer öğeler ise mesaj, kodlama, kod açma, kanal, etkileme, geribildirim ve gürültüdür.³²

2.1.2 İletişim Türleri

- Sözlü-Yazılı-Sözlü Olmayan İletişim:

İletişim olgu ve sürecindeki farklılıklardan ötürü iletişim, sözlü, yazılı ve sözlü olmayan iletişim olarak türlere ayrılır. Gerçekte bu ayrım iletişim türleri ile ilgili kümelenirmede ilk yapılan kümelenendir.⁶

Sözlü İletişim; İnsanlar arasında sözle yapılan iletişim türüdür. İnsanlığın varoluşu ile başlayan en eski iletişim türü sözle, konuşarak yapılan iletişimdir. Ülkelerin farklı dilleri, iletişimde kullanılan sözlerde de farklılık gösterir.

Yazılı İletişim; İnsanlar arasındaki iletişimin yazımlanarak yapılmasıdır. Bu tanıma, yazımlanmış olarak yapılan her türlü iletişim girmektedir. Bu tür iletişim kapsamında yazı ile yapılan iletişim yanında, ilkel insanların mağara duvarlarına yaptıkları şekiller de girmektedir. Yazılı iletişimin tarihçesi ise M.Ö. 4000 yılında kullanılmaya başlanan eski Mısır'daki hiyeroglif yazısına kadar gidebilir.

Sözlü Olmayan İletişim; İletişimin hareketlerle, jest ve mimiklerle yapıldığı iletişim türüdür. Bu tür iletişimde ne söz ne yazı kullanılır. İnsanların duygu, düşünce ve isteklerini el, kol ve yüz hareketleri ile aktardığı iletişim biçimidir. Bu iletişime örnek olarak, işitme ve konuşma özürllülerin kullandığı iletişim türü olan pandomim ile yapılan iletişim gösterilebilir.

- Yüz yüze-Araçlı İletişim:

İletişim ile ilgili olarak yapılan bir başka kümelenendir, iletişimin bireyler arasında yüz yüze yapıp yapılmadığı ölçütü alınarak yapılan kümelenendir. İletişim de bulunan bireyler ya birbirlerini görerek iletişimde bulunurlar ki buna yüz yüze iletişim denilmektedir. Ya da birbirlerini görmeyerek,

uzaktan bazı araçlar kullanarak iletişimde bulunurlar. Yüz yüze iletişim, sözlü iletişim kadar eskidir ve onunla başlamıştır denilebilir.

Araçlı ya da yüz yüze olmayan iletişim olgusu ise, iletişim teknolojisinin gelişmesine bağlı olarak farklı araçların kullanılarak yapıldığı iletişim türüdür. Kızılderililerin dumanla haberleşmeleri, Afrika'daki tam tam sesleri ile yapılan iletişim ile mektup, telgraf, telsiz, radyo, televizyon, bilgisayar, film, ses görüntü bantları, fotoğraf gibi iletişim araçları kullanılarak yapılan iletişim bu tür iletişime girmektedir.

- Soğuk-Sıcak Araçlarla İletişim:

Ünlü toplumbilimci Marshall McLuhan, iletişim araçlarını kitle iletişim araçlarını da kapsayarak sıcak ve soğuk olarak ikiye ayırmaktadır. O'na göre, radyo bir sıcak iletişim aracı, telefon ise soğuk bir iletişim aracıdır. Sıcak iletişim aracı, bireyin tek duyusuna yüksek düzeyde seslenir, genişletir, derinleştirir. Sıcak aracın "yüksek tanımlaması" vardır ve bireyin katılma payı çok azdır. Verilen ileti tüm olarak tek başına iletiyi yüksek düzeyde verir ve alıcının fazla katılımını gerektirmez. Örneğin yalnızca kulak duyusuna seslenen radyo yayınları, fotoğraf ve sinema sıcak araçlar içerisinde yer almaktadır.

McLuhan'ın soğuk araç olarak tanımladığı araçlarda ise, birden fazla duyuya seslenmede olabileceği gibi mesajın tamamlanması için alıcının, izleyenin ya da iletiyi alanın katılması yüksektir. Mesajın tamamlanması için alıcının, izleyenin oldukça yüksek düzeyde katılması gerekir. Bir çizgi romanın düşük tanımı vardır. Çünkü, yalnızca biraz görüntüsel bilgi sağlanır. Aynı biçimde telefonla yapılan iletide yalnızca kulak duyusuna seslenen sınırlı bir bilgi vardır ve daha iyi bir ileti almak için katılma gerekir. Karşılıklı konuşmada da aynı durum söz konusudur. İzleyenin iletinin tüm olarak anlaşılması için çok şey katması gerekir. McLuhan, telefonu, televizyonu, çizgi romanları soğuk iletişim araçları olarak tanımlamaktadır. Kuşkusuz, bu tür bir ayrımın sonucu, farklı araçlardan gelen iletinin etkileri de farklı olacaktır.

2.1.3 Sporun Tanımı, Alanı ve Önemi

Günlük yaşantımızda sıkça duyduğumuz bir kelime de spordur. Spor, spor haberleri, spor sayfaları, spor saati, sporlar, sporcular ve spor ile birlikte anılan daha birçok tanım ve de kavram. Sporun tanımına ve önemine geçmeden önce uygarlık tarihinde sporun yerini değerlendirmeliyiz. Canlılığın temel belirtisi bilindiği gibi hareket olmuştur. Ve yine bilinir ki insan vücudunun eğitiminin önemli bir parçası hareketle sağlanır. İşte, bu temel mantıkla hareketin temeli beden eğitimi tarihini oluşturmaktadır. Bu nedenlerden ötürü yani hareketin insan yaşamı ile bu sıkı ilişkisinden ötürü beden eğitimi ve sporu değerlendirirken ilk insanlardan başlamak doğru bir yaklaşımdır.

Evrimleşme sürecinin ardından insanlık tarihinin başlangıcı ile birlikte spor değişik formlarıyla insanın yaşantısına girmiştir. Veya bu değerlendirmeyi o dönemdeki yaşam formunun bazı şekilleri, daha sonradan spor olgusunun doğuşuna neden olmuştur, diye de yorumlayabiliriz. O ilk çağlarda insanoğlu dönemin vahşi hayvanlarından korunabilmek için saklanmak, kaçmak ve koşmak zorundaydı. Dolayısıyla tarihin ilk koşuları insanoğlunun yaşamını kotarmak için gerçekleştirdiği vahşi hayvanlardan kaçış olarak nitelendirilebilir.

Spor, insanın, doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemleri, boş zamanındaki artışa bağlı olarak, tek tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanmasına dayalı estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal süreçtir.²⁵

Fişek bir diğer tanımında ise sporu şöyle açıklamıştır; Spor, yapan (sporcu) açısından kazanmaya dönük teknik ve fizik bir çaba; izleyen (seyirci) açısından yarışmaya dayalı estetik bir süreç; toplum genelinde oluşturulan bütün içinde de, yerine göre o toplumun çelişki ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna (ya da bağımlı değişken), yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir amaç, ama, son tahlilde, önemli bir toplumsal kurumdur. Bu tanım sporun diğer

yönlerini de göz ardı etmeksizin, toplumsal açıdan ele alarak yapılmış en gerçekçi tanımdır. Çünkü spor kendine özgü toplumsal kuralları, değerleri, etkileşim simgeleri ve süreçleriyle canlı bir yapıdır.¹⁵

Spor ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziki geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur.²⁰

Oyun, oyalanma, işten uzaklaşma aracı olarak tarih sahnesine çıkan spor günümüzde, politikadan-ekonomiye, turizmden-çevreye, ırkçılıktan-milli birliğe, uluslar arası barıştan-dayanışmaya, propagandadan-reklama, boş zamanları değerlendirmeden-meslekleşmenin getirdiği iş bölümüne, kısacası, birey-toplum ve toplumlar arası yelpazede çok yönlü ve önemli etkileri olan sosyal bir kurumdur.

Spor, çok kısa, kabaca anlatacağım; temelde bir oyundur. Spor insanın bedeniyle oynadığı, harekete dayanan bir oyun olması bakımından diğer oyunlardan ayrılır. Spor harekete dayanan diğer oyunlardan rekabete dayanması, genel geçer kuralları bulunması, mükemmelleşme bilinç ve duygusunun yönlendirici olması, yapısı gereği bir ahlak olması, insanın temel özelliklerinden biri olması, sporcudan sportif gücünün ve becerisinin sınırlarına ulaşmayı istemesi, bir çevre olayı olması, biyo-psiko-sosyal bir olay olması, sürekli yapılması, yapana haz vermesi gibi özellikleriyle diğer beden oyunlarından ayrılır.¹⁹

Spor, bireyin fizyolojik ve psikolojik yönden sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Diğer bir ifadeyle spor, bireyin fikir, ruh ve beden gelişmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleşmeyi sağlayan bir olgudur.⁸⁸

Spor kavramı karşımıza çeşitli tanımlarla gelmektedir. Bu tanımları şu şekilde sıralayabiliriz:⁶⁸

“Bedenin dayanıklılığını, güçlülüğünü artırmayı amaçlayan ve genellikle oyun, yarışma anlayışıyla yapılan bedensel etkinliklerdir.”

“Bireysel ya da toplu oyunlar biçiminde, bazı kurallara göre gerçekleştirilen ve genellikle yarışmalara konu olan beden hareketleri bütünü.”

“Ferdî ve kolektif oyunlar şeklinde yapılan, genellikle yarışmaya yol açan, bazı kesin kurallara göre uygulanan ve ani bir yarar beklemeyen beden hareketlerinin tümü.”

Spor gerek yarışma bazında, gerek rekreasyon bazında, gerek sağlık bazında, gerek izleyici bazında dünya kültürünün bir parçasıdır.

Genel toplumbilim içeriğinde incelenen sosyal davranış ve sosyal etkileşimlerin sayısı ve karmaşıklığı artarken, sporun da sosyal bilim içerisinde özel bir alan olarak ele alınıp değerlendirilme zorunluluğu doğmuştur. Çünkü spor giderek daha çok kişi tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak ilgi görmeye başlamış daha organize hale gelmiş ve uluslararası bir prestij gösterisi konumunu alarak ulusları sevince ya da yasa sürüklemeye başlamıştır. Ancak Spor toplumbilimi spora sadece bir yarışma ve fiziksel üstünlük olarak değil, önemli ve sürekli bir sosyal olgu olarak yaklaşarak sporun sosyal karakteristiklerini açıklamaya çalışır.

Spor sosyolojisinde hareket noktası sporun bir başka ifade ile sportif faaliyetlerin, spor olayının bizzat kendisidir. Toplum içinde ortaya çıkış özellikleriyle yerine göre bir olay yerine göre ise bir olgu niteliği taşıyan spora toplumun bütünü içinde yaklaşmak daha uygun olabilir.²³

Spor çağımız insanının toplumsal yaşamına derinlemesine girmiş ve toplumsal yapıya göre biçimlenen bir olgudur. Spor toplumbilimi sporu

toplumsal bir kurum, toplumsal bir sistem boyutuyla inceleyen özel bir toplumbilimidir.

Diğer sosyal disiplinler gibi spor sosyolojisinin de öznel içeriği, nesnel içeriği ve her ikisinin arasında kalan eylemsel içeriği mikroskobik ve makroskobik olarak incelenir. Ritzer, makro-nesnel alana sosyal çevreyi, hukuku, bürokrasiyi, mimariyi, teknolojiyi, lisanı; makro-öznel alana kültürü, sosyal normları, kuralları, sosyal değerleri; micro-nesnel alana davranış biçimlerini, hareketleri ve karşılıklı etkileşimi; micro-öznel alana ise gerçekliği oluşturan birçok sosyal olayın oluşumunu dahil eder.⁶³

Eylemsel içerik, öznel ve nesnel içeriği birbirine bağlar, böylece spor sosyolojisi amacına ulaşmış olur. Eylemsel içerik, sporun varolan sosyal gerçekliği ile bu gerçekliğin betimleme ve açıklaması arasında bir köprü kurar.⁴⁴

Bir toplumda spora katılımın şekli, düzeyi, yararı ve sorunları sadece kişilerin yetenekleri ve ilgilerine bağlı değildir. Toplumun spora bakış açısı dolayısıyla sporun yönetim ve organizasyonu büyük önem taşımaktadır. Günümüzde tüm dünya ülkeleri spora büyük önem vermekte ve uluslar arası spor organizasyonlarında ön sıralarda yer almak için mücadele etmektedir. Bu sonuçlar ulusal saygınlığın bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ancak kaybedenler her zaman kazananlardan daha çok olmaktadır. Başarıları sürekli olan ülkelere bakıldığında ise sporun bu toplumların yaşam biçiminin bir parçası olduğu görülmektedir.

Günümüzde hızla gelişen teknoloji, insan gücüne duyulan gereksinmeyi giderek azaltmış ve bunun sonucu olarak insanın doğal yapısına uymayan bir yaşam biçimi ile birlikte iş ve sosyal çevreden gelen baskılar, stresler dolaşım ve solunum sistemi hastalıklarını, özellikle gelişmiş ülkelerde başta gelen ölüm nedenleri arasına sokan faktörlerdir. Spor çağdaş insanın karşısına dikilen bu tehlikeye karşı dinamik, güncel yaşamın getirdiği streslerden uzak bir ortam yaratarak çözüm getirmekte ve kazandırdığı sağlıklı yaşam biçimiyle de koruyucu

tıbbı yardımcı olmaktadır. Sporun bu işlevi yanında kişilerin sosyal ve bireysel karakter gelişimi üzerinde de olumlu etkileri açıktır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde spora büyük önem verilmekte ve erken yaşlardan başlayarak çocuklara spor ve beden eğitimi programları uygulanmaktadır. Modern toplumların en belirgin özelliği olan sosyal farklılaşma artan işbölümü ile sosyal bütünleşme arasındaki uyumun sağlanmasında spor aktif bir ajandır. Toplumun sosyal yapısı içinde uyma ve çatışma modellerinin yanı sıra, huzursuzlukların, sapma davranışların azaltılması ve bunların normlarla ahenkleştirilmesi, gerginliklerin toplum yararına yöneltilebilmesinde spor önemli faktörlerden biridir. Bu açılarından ele alındığında da spor sağlık giderlerinin azalması, hastalıklar nedeniyle işgücü kaybının önlenmesi ve sağlıklı insanlardan oluşan mutlu ve barışçı bir toplumun yaratılmasında umut vermektedir.¹⁵

Spor, toplumdaki en yaygın kuruluşlardan biridir. Finansal harcamaları, katılımcıların ve seyircilerin sayısı, filmler, kitaplar, sporla ilgili karikatürler, harcanan süre, spor malzemeleri, sporun dökümanları olarak belgelenebilir. Kısaca, spor birimleri, toplumsal insan davranışları ve toplumsal kurumlarla bağlantılıdır.⁶⁶ Bu yüzden sosyal bilimler çerçevesinde ele alınıp değerlendirilir.

Az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde spor önemli bir dinamiği oluşturur. Ülkemiz insanının spor ile olan ilişkisi genelde izleyici, taraftar boyutundadır. Sporun insan sağlığı ve insan gelişimi için ne oranda önemli olduğunun bilincine ülkemizde varılmamıştır. Her şeyin ötesinde bir çocuğun fiziksel ve mental (zihinsel) gelişim sürecinde spor çok önemli bir etki yapmaktadır. Spor onun sağlığına ve gelişimine sağlayacağı önemli katkıların dışında, çocuğun kişiliğinin oluşumunda paylaşma, ekip çalışması gibi günümüz dünyasında çok önemli olan kavramlarla tanışmasına ve onları benimsemesine yol açar.

2.2 Kitle İletişim Araçları (Medya)

Kitle iletişimi terimi, kitlelere yönelik ileti üretimi ve dağıtımının kurumsallaşmış biçimlerini anlatmaktadır; geniş ölçütte işlev gören kitle iletişimi büyük çapta iş bölümünü, basım, film, bant kaydı ve fotoğraf gibi karmaşık araçları içermektedir. Kendi içinde göreceli olarak az farklılaşmış bir topluluğa yönelik bilgi ve anlam aktarımı” diye de tanımlanan, haber verme, eğitim, propaganda, reklam gibi çok değişik işlevler taşıyan kitle iletişimi, iletinin bir ya da daha çok kitle iletişim araçları (gazete, radyo, televizyon, sinema, dergi ve kitap) aracılığıyla geniş ve bilinmeyen bir kitleye (dinleyici/ izleyici/ okuyucu kitlesine) iletilmesidir.⁸⁶

Kitle iletişimi, ne olduğu belli olmayan yığın iletişimini anlatır. Kitle iletişiminde "kitle" kavramı izleyicilerin sosyal, siyasal ve ekonomik bakımlardan belirsiz, ayırt edilemeyen kişiler kümesi olduğunu ima eder. Kitleden kapalı olarak bahsedilen insanlar geniş izleyici, okuyucu, seyircidir.⁵²

Kitle İletişim Araçları denildiğinde tüm yazılı ve görsel basın (gazete, dergi, radyo, televizyon, film vb.) anlaşılır.

Gerçekte kitle iletişimini üreten ve üretimini, iletişimini mümkün yapan teknolojik araçların isimlerini yazmaya kalkarsak bir çok sayfa doldururuz. Birkaç tanesini sıralayalım. Göndericiler, kayıt ediciler, yazıcılar, basıcılar, kağıt, mürekkep, kablolar, stüdyolar, kameralar, filmler, video ve audio makineleri... Bu araçların farklı özellikleri olmasına karşılık, tek önemli ortak özellikleri, verilen iletiyi çoğaltmalarıdır. Bu bakımdan bu araçlara mesaj çoğaltıcıları da denilmektedir. Elektrik ve elektronik teknolojileri olmadan kitle iletişimi olmaz.²⁰

Kitle İletişimi (mass communication) terimi ise iletişim olayında kullanılan çeşitli teknikler yelpazesinde yer alan, oldukça yeni fakat çok önemli bir tekniktir. Bilgi, fikir ve tutumların, büyük ve dağınık bir kitleye, bu amaçla geliştirilmiş araçlarla iletilmesidir. İletişim kavramından gerek kullanılan araçlar,

gerek iletteği bildirimin içeriği ve gerekse olayda yer alan kişiler yönüyle farklılıklar gösterir.³⁰

Toplumun tümünün ya da önemli bölümünün alıcı konumda olduğu kitlelere yönelik iletişim olan “kitle iletişim”, televizyon, radyo, internet, gazete, sinema, kitap, dergi, afiş vb. araçlarla sağlanmaktadır. Bu araçların tümüne aslı Latince “medium” kelimesinin çoğulu olan “media, temelde orta, ara gibi anlamlara gelen “medya” denilmektedir. İnsanların öğrenme ve bilme haklarını kullanmasını sağlayan kitle iletişim araçları günümüzde büyük birer endüstri kuruluşu haline geldiklerinden, gelişmiş teknolojiler kullanarak, daha çok sayıdaki kişiye, daha etkin biçimde ulaşmaktadırlar.³¹

Kitle iletişimi üzerinde odaklaşırken, kaçınılmaz olarak kişiler arası ve kişilerin içinde cereyan eden hadiselerle ilgili çalışmalarda meydana gelen ilginç gelişmeleri; gruplar ve örgütler içindeki iletişim yapılarını ve mesaj-bilgi akışını göz ardı etmekteyiz. Her şeye rağmen kitle iletişimi diğer iletişim şebekesi tipleri ve süreçleri ile etkileşim ve güdüm içindedir. İletişim çalışmalarında farklı uzmanlık alanları ortaya çıkmış olmasına rağmen, bu alandaki teori, metod ve hedef açısından çok az ortak noktalar vardır. Gelecekte bu iletişim sistemleri arasındaki sınırların bugünkü kadar belirgin olmayacağı tahmin edilmektedir. İletişim teknolojileri daha fazla geliştiği ve iletişim ihtiyaçları yeni şekillerde ifade edilmeye başlandığı zaman, farklı yapılar, farklı ilişkiler ve farklı etki imkanları da ortaya çıkacaktır.⁵²

Günümüzün gündem belirleyicileri, medyalardır. Hepimiz medya olaylarıyla öyle ya da böyle kuşatılmış durumdayız. Bu kuşatılmış alanda medya olaylarına kayıtsız kalmak, onlardan haberdar olmamak mümkün değildir. Medya takipçileri olmayanlar bile, ayaküstü konuşmalarda, sözlü sohbetlerde medya olaylarından haberdar olmaktadır.⁶⁷

Tüm yazılı ve elektronik basın yani kitaplar, dergiler, gazeteler, sinemalar, tiyatro, radyo ve televizyon medyayı oluşturmaktadır. Medya ise

insanları, ulaştığı güçlü nokta itibarıyla okul döneminde olduğundan da köklü bir şekilde hayatları boyunca ve çoğu zaman farkında olmadan yoğun bir şekilde etkileyen bir kitle iletişim aracıdır.³⁹

Yasama, yürütme ve yargı organlarından sonra dördüncü kuvvet olarak nitelenen ülkemizdeki medya bazen de sınır tanımayarak birinci kuvvet olmaya başlamıştır. Basında görev yapanlar artık kendilerini öyle güçlü hissetmektedirler ki, ekonomik, siyasi, kültürel alanda anında gündemi değiştirerek istedikleri olayları ortaya çıkarmaktadırlar. Ekonomik çıkarlar, siyasi çıkarlar medyanın en önemli gündemini teşkil etmektedir. Dördüncü kuvvet olarak belirtilen ülkemiz medyası, henüz çiçeği burnunda bir konumda olmasına rağmen, kısa zamanda inanılmaz bir güce ulaşmıştır.

Dünyada medyanın konumu ve gücü hakkında literatürde yer alan çeşitli görüş ve yaklaşımlardan Türkiye'yi dışarıda tutmamak gerekir. Medyanın konumu ve gücü 1990'larda Türkiye içinde yaşayan herkes için bir şeyler anlatmakta ve ifade etmektedir. Medya Türkiye'de gerek yerel, gerekse bölgesel, gerekse ulusal açıdan belirli bir güç odağıdır. Uluslar arası düzeyde medyanın güç odağı olduğunu söylemek çok zordur. Böyle olmakla birlikte, Türk medyasının gücünü betimlemek ve tanımlamak yönünde bazı ilkelerden hareket etmek gerekmektedir. Bu ilkeler arasında, medyanın siyasal iktidarın felsefesini yansıtmadaki rolü ile, iktidar, medya, sermaye ilişkisini saymak mümkündür. Medya, genel kabul görür şekilde, siyasal iktidar için merkezi konumda olma özelliğini taşıırken, toplum içinde etki ve tepki ilişkilerini düzenlemede, yansıtmada, aktarmada önemi ve rolü açıktır.

Medya, devletlerin en önemli ideolojik aygıtlarının başında gelir. Toplumsal sistemin her sabah kendini yeniden üretmesi ve toplumda ortak bir ideolojinin olması için, medya yoğun etkileme etkinliği içindedir. Kitle iletişimi siyaset ve toplum bilim açısından önemli olduğu kadar, işletmeler için de ayrı bir

önem taşımaktadır. İşletme yönetimleri, kitle iletişimden halkla ilişkiler ve reklam etkinliklerinden yoğun olarak yararlanmaktadır.

Kitleleri futbol dışında öteki spor etkinliklerine kanalize etmeyen bir medya olimpiyatları düzenlemek isteyen bir ülkenin şansını iletişim çağında sıfıra indirgemektedir. Eğer olimpiyat oyunları düzenlemek istiyorsak, ilk önce kitlelere spor kültürünü aşılayacak yöntemleri bulmalıyız.⁷⁸

Kitle İletişim Araçları, yeni kültürel biçimlerin yaratılmasına katkıda bulunur. Ama aynı zamanda halihazırda varolan kültürlerden etkilenir ve onlara tepki gösterir. Yerleşik bir kültürel çerçeve içinde yeni bir kültürel çerçeve oluşturarak işlev görür. Medyanın ayrılmaz bir parçası olduğu kültürle ilişkisinin bu ikili boyutu, iletişim gibi bir kavramın belirsiz içeriğiyle bağlantılıdır. İletişim sözcüğü hem yeni bir şeyler aktarmayı hem de ortak olan şeyleri paylaşmayı içerir. Kültür ve medya arasındaki bu dinamikte, medya kültürünü korumak ve geliştirmek için potansiyel söz konusudur.⁵⁰

Kitle İletişim Araçları, sistemin yapısal sürekliliğine katkı sağlarken kendisi de sistemden beslenen ekonomik bir gücü temsil etmektedir. Öyle ki bu güç görünürdeki temel işlevi olan kitle iletişim organizasyonunun yanı sıra birçok ticari alanda etkinlik gösterir. Medyatik iletişimde, gazete, dergi ve benzeri basılı araçlar ile radyo, televizyon gibi görsel işitsel araçlar kitlesel özellikleriyle öne çıkmaktadır. Kısa sürede geniş kitlelere ulaşabilme olanağına sahip olan televizyon, en etkili iletişim aracıdır. Medyatik iletişimin ideolojik ve kültürel boyutta güdüleme işlevi vardır.¹¹

Kitle İletişim Araçları toplumun aynası gibidir. Bir toplumun kitle iletişim araçlarının incelenmesi, o toplumun durumu hakkında üç önemli sorunun cevabını ortaya dökcektir. İnsanların güncel olaylar hakkındaki bilgileri genelde medyadan kaynaklandığından, medyanın hangi konularda ne derinlikte bilgiyi, hangi sıklıkta topluma yaydığını incelemek, öncelikle insanların bilgi seviyesini ortaya çıkaracaktır. Medyanın işlediği konuların tematik olarak incelenmesi de

toplumun hangi olaylara ve konulara önem verdiğini ve önceliklerini belirleyecektir. Üçüncü olarak da yayınlardan toplumun değerlerini, yani hangi yaklaşımları doğru, hangilerini yanlış bulduğunu öğrenmek mümkün olacaktır.⁷⁹

15. yüzyılda basılı yayınların iletişim aracı olarak kullanılmaya başlaması, kitle iletişiminin gerçek önemini kazanmasına neden olmuştur. Daha sonraları radyo, sinema ve televizyonun bulunması ve kitle iletişim araçları olarak görev yapmaya başlamalarıyla kitle iletişimi de önemini giderek artırmıştır.

Bu araçların ortaya çıkışları birbirlerinden farklı zamanlarda olmasına karşılık, asıl geniş çapta kitlesel önemlerini kazanmaları 20. yüzyılda olmuştur. Bu araçlardan yararlanma toplumdan topluma, ülkeden ülkeye değişmektedir. Bu değişikliği belirleyen en önemli etken ise, o ülkenin, siyasal, toplumsal ve ekonomik koşullarıdır. Bir bakıma bu araçların işlevlerini de bu koşullar belirler.

Kitle iletişimi, gerek kullanılan teknik araçlar, gerek ilettiği haber içeriği ve gerekse seslendiği kişiler yönünden *iletişim* teriminden ayrılık gösterir.

Kitle iletişimi yapısal olarak ele alındığında, iletişim sürecinde yer alan unsurların kitle iletişim sürecinde yer almasına karşılık, aralarında bazı yönlerden farklılıklar görülür.

a- Göndericide farklılık: kitle iletişiminde iletiyi gönderen bir kurum (Haberleşme Örgütü) ya da kurumlaşmış kişidir. Örneğin bu kurum, bir gazete, bir yayın şebekesi ya da istasyonu, bir film stüdyosu ya da bir basımevi olabilir. Kurumlaşmış kişi olarak ise, gazetenin makale yazarı gösterilebilir.⁵

b- Alıcıda farklılık: Kitle iletişiminin seslendiği alıcı, bireydir. Gazete okuyan, radyo ve televizyon izleyen, sinemaya giden tek tek bireyler, kitle iletişiminde alıcı durumundadırlar. Ancak, bu bireysellik, iletişimden, yüz yüze iletişimden farklılık gösterir. Çünkü, alıcının iletiye olan tepkisi gönderici tarafından alınamaz, hatta bazı durumlarda hiç alınamaz. Geribesleme denilen bu

durum, bireyler arasındaki iletişimde kolayca görülebilir. İletişimdeki, yüz yüze iletişimdeki alınan iletiye karşılık el-yüz hareketleri, konuşma gibi tepkiler bu geri beslemeyi gösterir. Oysa kitle iletişiminde gösterilen tepki anında değil, ancak mektup, telefon yolu ile tepkide bulunma ya da o yayını izlememe, sinemaya gitmeme biçiminde kendini gösterebilir.

c- İletide farklılık: İletişim ve kitle iletişiminde verilen mesajların nicelik ve nitelik yönünden farkı vardır. Nicelik yönünden bu fark, mesajın sayısının kitle iletişiminde çok fazla olması ile kendini göstermektedir. Kitle iletişiminde sürekli bir mesaj girdi çıktısı vardır. Haber örgütüne binlerce mesaj gelir ve çıkar.

Kitle iletişiminde kişiler, bireyler arasında değil, bir toplum içerisinde, aynı yapıda, türdeş olmayan ve kesin olarak tek tek özellikleri bilinmeyen bir kitleye, bir yerden bu iş için geliştirilmiş araçlar yolu ile yapılır.

Kitlesel iletişim sırasında, iletiyi alan ile veren arasında çok genel ilişkiler dışında (para ile gazete alma ya da abone olma, radyo-televizyon alıcısına sahip olma, ya da sinemaya giderek bilet alma gibi) herhangi bir ilişki söz konusu değildir.

Kitle haberleşme araçları özellikle radyo ve televizyon, kanıların ve bilgilerin biçimlenmesi sürecini büyük ölçüde hızlandırdığı ve seslenen kitlelerin sınırlarını çok artırdığı, aynı zamanda haber kaynağının alanını da genişlettiği içindir ki, halkın görüşlerinin oluşmasında ve düzenlenmesinde çok etkin bir duruma ulaşmıştır.⁵⁸

Kitle iletişim araçları okuyucu ya da izleyici kitlesi ile iletişim kurduğunda bir süreç başlatılır. Kitle iletişimi sürecinde kaynak tek bir kişi değil, biçimsel bir örgüt ve ya profesyonel iletişimcilerdir; ileti oluşturmak ise büyük ölçüde yatırımı gerektirir. İletiler standartlaşmış ve çoğaltılmış bir çalışma ürünü, değiş-tokuş değeri olan bir maldır. Kaynak ile hedef-kitle arasındaki ilişki

çoğunluk tek yönlüdür; etkileşim hemen hiç olmaz; aradaki fiziksel ve toplumsal uzaklığın yanı sıra kamu iletişimi olarak yansızlık özelliği taşıması da kişilik dışı ilişkiyi sağlar.⁸⁶

Günümüzde, şüphesiz ki, haberleşme ve ulaştırma imkanlarının geliştirilmesi, uzun veya kısa bir süre devam edecek olan dış temaslar, kültür temasını daha yoğun hale getirmektedir. Haberleşme ve ulaştırma araçlarının artan etkinliği, spor ve diğer boş zaman faaliyetlerinin ortaya çıkışına ve gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan, kitle haberleşme araçlarının etkinliği, ferdin gelişmesinde irsi faktörün oynadığı role bir de sosyal faktörü katmaktadır. Bu araçlar uyarıcı etki yapmakta, değişik spor dallarının toplumda uygulanabilmesi gerçekleşmektedir. Herhangi bir branşa ilgi az iken, bu uyarıcı etki zamanla gerek aktif sporculuğu veya seyir şeklinde kitlelerin ilgisini artırmaktadır.²¹

Geçmişten günümüze, hem sporun medyaya, hem de medyanın spora etkisi görülmektedir. Özellikle sporun tüm dünyada bir sosyal olgu olarak gelmiş olduğu konumda kitle iletişim araçlarının büyük rolü olmuştur. Bugün dünyada 70'e yakın spor dalı bulunmaktadır. Değişik spor dallarının tanıtılıp yaygınlaştırılmasında spor yapma olanağına sahip olmayan çoğunluğun spora ilgi duyması, kitle iletişim araçları sayesinde gerçekleşmiştir.⁶⁰

Kitle kültürü, toplumların kültürlerinde belirsizliklere ve şoklara sebep olmaktadır. Beslenmeden müziğe ve giyime kadar tek tipleştirme baskısı altındaki fertler, iradeleri dışı davranışlara itilmekte ve adeta güdülmektedir. Bu bombardıman, sporda özellikle futbolu ön plana çıkarmış ve ekran önünde milyonları esir alır hale gelmiştir. Duygulara basitleşme, sığlaşma, günlük düşünme ve faydacılık sporun moral yönünü törpülemiş ve ideal sporcu tipini aranı hale getirmiştir.²¹

2.2.1 Kitle İletişim Araçlarının Etki ve İşlevleri

Kitle iletişim araçlarının toplumlara etkisi, bu araçların toplumlar tarafından yoğun olarak kullanılmaya başlanmasından bu yana sürekli olarak tartışılmaktadır. Bir anlamda konu eskidir, ancak güncelliğini korumaktadır. Bunda da en önemli etken, kitle iletişim teknolojisindeki hızlı gelişmelerin de etkisiyle toplum yaşamının vazgeçilmez bir parçası olmasından kaynaklanmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının toplumları etkilemesi ile ilgili bilimsel çalışmalar özellikle radyo ve televizyonun toplum yaşamına girmesinden sonra yoğunluk kazanmıştır. Kısa bir tarihçe vermek gerekirse, daha önce gazetelerle ilgili olarak yapılmış olmakla birlikte, düzenli olarak İkinci Dünya Savaşı ve sonrası hem bu araçların toplumları nerelerde nasıl etkilediği, bunların derecesi, hem de ne tür mesajlar verildiği, yani içeriği ile ilgili araçların gücü ölçülmeye çalışılmıştır. Özellikle radyonun siyasal toplumsallaşmayı etkileyip etkilemediği ile ilgili olarak, 1944’lerde Amerikalı toplumbilimci Lazarsfeld’in yapmış olduğu radyo araştırması, bu konuda yapılan ilk önemli araştırmalar arasına girmiştir.

Kitle İletişim Araçlarının İşlevleri;⁷

Kitle iletişim araçları ile ilgili işlevler ve bu işlevlere dayanılarak yapılan hizmetler başlıca dört grupta toplanmaktadır. Bunlar;

Haber Verme ve Bilgilendirme İşlevi; Bu işlev, bu araçların, özellikle gazetelerin ortaya çıkış nedenleri olarak kabul edilir. Araçların doğası gereği en eski işlevi olan haber verme işlevi haber niteliğindeki ulusal ve uluslar arası, veri, bilgi ve olgularla ilgili mesajların toplanması ve aktarılmasıdır.

Eğitim ve Kültürün Aktarımı İşlevi; Bu işlev ve buna dayanılarak mesaj aktarımı, çağdaş nitelikte insan yaratılmasına katkı, ulusal ve uluslar arası kültür değerlerinin kuşaktan kuşağa aktarılması olarak tanımlanabilir.

Mal ve Hizmetlerin Tanıtılması İşlevi; Reklam ya da tanıtma mesajları yolu ile toplumda üretilen mal ve hizmetlerin bu araçlara açık olan kullananlara tanıtılması işlevidir. Bu işlev özellikle kitle iletişim araçlarının özel kesim elinde olduğu ülkelerde, bu araçların temel işlevi olarak kabul edilmektedir. Tarihsel gelişimi içerisinde en çok gelişen işlev olma niteliğine sahiptir.

Eğlendirme İşlevi; Bu işlev tek başına bir amaç olarak alınmamakla birlikte, yukarıda belirtilen üç temel işlevin yerine getirilmesi bunların dinlenmesi, okunması ve seyredilmesi için gerekli olan bir işlev olarak nitelenebilir. Bu işlev de yine tarihsel gelişimi içerisinde önemli gelişme göstermiş, neredeyse bu araçların, kamu elinde olmayanların dışında, temel işlev olarak algılanmasına kadar gitmiştir. Özellikle kitle iletişim araçlarının toplumlara etkisi konusunda zaman içerisinde değişim gösteren, dolayısıyla bu araçların toplumlara etkisi açısından önem kazanan bir işlev olma özelliğine sahiptir. Bu değişime koşut olarak da bu işlevi yerine getiren hizmetlerde de büyük değişimler olmuştur.

Kitle iletişim araçları insanları eğlendirmenin yanında dünyada olup bitenler hakkında haber iletmeyi de üstlenmektedir. Bilhassa radyo ve TV gibi elektronik araçların dünyanın her tarafından süratle haber verebilmeleri 20. yüzyıl insanların dünya görüşlerini geliştirmiştir. Genel olaylar hakkında haber vermenin yanında, insanların siyasal olaylar hakkında bilgi edinmeleri ve kanı oluşturabilmeleri için en çok kullanılan kaynak kitle iletişim araçlarıdır.¹⁸

Kitle iletişimi kelimenin gerçek anlamıyla kitleler arası bir iletişim değildir. Kitlelerle olan kontrol amaçlı iletişimdir. Bu kontrol arayışı da siyasal ve ekonomik güçlerin egemenlik arayışı ve mücadelesini yansıtır. Kitleler ise kontrolün amacıyla kullanılan araçtır. Kitleler aynı zamanda hem araç hem de amaç görevini görebilirler. Fakat kitlelere ulaşma amacı gerçekte herhangi bir birincil amaçtan sonra gelen ve bu amaçın gerçekleşmesini sağlayan ikincil amaçlar arasına girer. Dolayısıyla, kitlelere ulaşma aracı gerçekte bu ulaşmanın nedenini gizler. Amaç ulaşarak yapılan satış ve kontroldür. Aynı zamanda, kitle

iletişimi toplumsal ideolojik-üst yapı örgütü olduğu için, toplumsal egemenliğin bilinç yöntemi aracıdır.²⁰

Kitle İletişim Araçlarının işlevleri ne yapmak için var olduklarını, gerçekte ne yaptıklarını, neyi amaçlar gördüklerini içermekte ve bu işlevler, eğlendirici, bilgilendirici, kültürel, toplumsal ve siyasal işlevler genel başlıkları altında toplanmaktadır.⁸⁶

Kitle İletişim Araçlarının Temel Fonksiyonlarını ise kısaca ; Haber ve bilgi sağlama, sosyalleştirme, motivasyon, tartışma ortamı hazırlama, eğitim, kültürün gelişmesine katkı, eğlendirme, bütünleştirme olarak sıralayabiliriz.⁶

Gazete, dergi, radyo gibi kitle iletişim araçları içerisinde önemi her geçen gün biraz daha artan televizyonun, diğer bir çok fonksiyonu yanında insanların boş zamanlarını daha çok pasif şekilde sporla değerlendirebilecek, ancak aktif spora da yönlendirebilecek önemli bir teşvik gücüne sahip olduğu görülmektedir.⁹

Toplumsal iletişimin örgütlenişinde yerel grup ve toplulukları da dikkate almak gerekir. Yerel kaynakları harekete geçirmek, gruplar arasında bağlılığı sağlamak ve onları etkileyen her boyuttaki sorunu çözmek için iletişime gerek vardır ve bunun için çeşitli araçlar kullanılmalıdır. Bu açıdan bakıldığında sanayileşmiş ya da sanayileşmemiş ülkelerde iletişim gelişmesini sürdürmektedir. Yerel düzeydeki iletişim çoğu kez, toplumun geri kalan bölümünde izole olmuş ya da büyük olmayan topluluklara, merkezi kuruluş tarafından finanse edilmekle yerel düzeyde yönetilen radyo istasyonları gibi yeni tesisler sağlamak için çağdaş tekniklerin esnekliğinden yararlanan kitle enformasyon organları tarafından desteklenmektedir. Bununla birlikte topluluk ve bireyler aynı biçimde kendi iletişim araçlarını kurarak girişimde bulunmuşlardır. Bu alanda, yerel basın ve duvar gazeteleri, çoğaltılmış broşür, fotoğraf, afiş, radyo vericileri, diyaliz, ses kayıt aygıtları, sergiler, yerel fuarlar, film, müzik, festivaller, kukla gösterileri,

danışma büroları, açık hava tiyatroları ve sayılmayacak kadar buna benzer aygıt kadar geniş bir araçlar yelpazesi bulunmaktadır. Bunlar sık sık toplumsal amaçlarla, sağlık koşullarının iyileştirilmesini ilgilendiren yerel projeleri, dinsel ya da siyasal nitelikli eylemleri desteklemek amacıyla kullanılırlar. Bunlar aynı zamanda yerel nüfusun bilinçli bir katılımının gerekli olduğu her tür girişime de katkıda bulunurlar. Kamu yetkilileri kadar kalkınma uzmanları, tarım bilimciler gibi profesyoneller ya da “çıplak ayaklı doktorlar”, eğitimciler, yerel siyasal sorumlular, din adamları, zanaatkarlar çeşitli medya tiplerine başvurmakta ve bunlardan yararlanmaya çaba göstermektedir.⁸²

Kitle iletişim araçları tek yönlü yayma, dağıtma, iletme araçlarıdır. Bu nedenle, gerçekte, anti-demokratik ve otoriter bir iletişim biçimidir.

2.2.2 Kitle İletişim Araçları ve Spor

İnsanlar güncel olayları, kitle iletişim araçları sayesinde öğrenir ve takip ederler. Bu yüzden günümüzde kitle iletişim araçları, yasama, yürütme ve yargı organları yanında dördüncü bir güç olarak kabul edilmektedir.

Toplum hayatı ve onun sürekliliği insanlar arasındaki fikir, düşünce, kanaat ve haber alış verişini, insanların bu konulardaki izlenimlerini, duygularını birbirine aktarmalarını, diğer bir ifade ile bir iletişimi zorunlu kılar.²

Kitle iletişim araçlarının hızla ilerleyen bir süreç içerisinde artan etkinliği, çok çeşitli rekreasyon uğraşlarının ortaya çıkmasına da yardımcı olmaktadır. Bu uğraşlar içerisinde ise spor önemli bir yer tutmaktadır.¹⁵

İnsanlar aslında iletişimi, haberleşmeyi yüz yüze yaparlar. Ancak zaman geçip toplum her gün biraz daha karmaşık nitelik kazanınca mesaj yöneltilecek gruplar büyük genişlik kazanır ve yüz yüze haberleşme, iletişim yetersiz hale gelir; kişinin artık bildiği, tanıdığı komşusuna değil, tanımadığı, ilk ilişkiler içinde bulunmadığı diğer insanlara mesajlar yöneltmesi gerekir. Bu

olgudan doğan iletişime tali, ikinci türden iletişim, haberleşme denir. İşte bu nitelikteki haberleşmenin bazı tekniklerle, belirli bir teknoloji uygulanarak çoğaltılıp güçlendirilerek, çok sayıda kişiye etkileyebilecek biçime getirilmesine kitle haberleşmesi adı verilir ve kullanılan araçlara da kitle haberleşme araçları denilir.¹⁵

Radyo ve özellikle televizyon her evde bulunduğu ve günümüzün gelişmiş teknolojisini sayesinde çok uzaklardaki olayları bile canlı olarak tüm ayrıntısıyla görüntülü olarak karşımıza getirdiği için en etkili olanlarıdır. Televizyonun bu etkisi spor faaliyetlerine olan ilgiyi de artırmıştır. Hayatlarında hiç spor yapmamış insanlar bile televizyon sayesinde spor karşılaşmalarına ilgi duymaya başlamışlardır.¹⁵

Haberleşme ve ulaştırma alanında gelişen teknoloji ile günümüz dünyası her geçen gün biraz daha küçülmekte, fertler ve sosyal gruplar daha çok dışa açık bir yapı kazanan cemiyetlerde başka kültürlerin etkisi altına girebildikleri gibi, milli kültürün de canlılığı ve bağımsızlığı korunmağa çalışılmaktadır. Bir ölçüde kendiliğinden ortaya çıktığı zannedilen bu gelişme, bazı toplumların kendi kültürlerini (manevi kültür unsurlarını) başka kültürleri üzerinde egemen kılmak isteyen ülkelerin amaçlarına uygun olarak hızlı bir gelişme içine girmiş bulunmaktadır. Kitle kültürü olarak ifade edebileceğimiz ve yer yer milli kültürü tamamlayan veya ona karşı alanlar aan, yaşama tarzını etkileyen insanı adeta bombardımana tabi tutan ve ezen, okumadan ve düşünmeden görsel şartlanmayı doğuran bu kültür, kalabalıklara yığınlara damgasını vurmaktadır.¹⁹

Kitle haberleşme araçlarının spor dalları ile ilgili teorik, teknik ve pratik bilgiler kazandırıcı, spor seyircisini eğitici ve yönlendirici, spor alanlarında zaman zaman görülen terör olaylarının giderici rolü olabilir. Ayrıca, okul dışı gençliğin, ev hanımlarının beden eğitimine yönlendirilmelerinde bilhassa televizyonun tesiri inkar edilemez.

TV'nin sportif faaliyetleri tanıtıcı, benimsetici ve sosyalleştirici yanı bulunmakla beraber, insanların maalesef esir alındığı boş zamanlarının spor yapmayı engellediği gerçeğini de göz ardı edemeyiz.²²

Kitle iletişim araçlarının ve yapımcılarının görevleri ise halka haber ve bilgi vermek, eğitime ve eğlenceye katkıda bulunmak olarak sıralanabilir. Ancak hızla gelişen teknolojiye bağlı olarak kitle iletişim araçlarının nitelik ve niceliğinde ortaya çıkan artışlar, bunlar arasındaki rekabeti de arttırmıştır. Sonuçta tiraj kaygısı bilgi verme ve eğitime katkıda bulunma görevini unutturmaya başlamıştır.

Önemsenen, televizyon programlarının ne oranda izleyici topladığı veya gazetenin tirajıdır. Spordaki şiddet öğeleri de, örneğin Holiganların saldırganlıkları, sansasyon haberciliği için iyi malzeme oluşturmaktadır. Spor haberleri başarı ve başarısızlık, kazanmak ve kaybetmek çerçevesinde sunulmaktadır. Spor yıldızları başarı durumunda sınırsızca göklere çıkarılmakta, başarısızlık durumunda ise gaddarca eleştirilmektedir. Atletin kendisini nasıl toparlayacağı ya da eleştirileri nasıl hazmedeceği pek önemsenmemektedir.³⁴

Demokrasinin güçlenmesinde, toplumun sosyal ve kültürel bakımdan gelişmesinde basının etkinliği yadsınamaz. Ancak bazı yazarlarımızın da vurguladıkları gibi, basınımız kendi söküğünü dikemeyen durumundadır. Basınımızın ayrılmaz parçasını oluşturan spor basını durumdan soyutlamak olası değil. Spor basını da, oluşturduğu kendi kurallarının dışına pek çıkamayan, güncel olay ve heyecanların aktarılmasından öte araştırmalara yönelmeyen bir yapıya sahiptir. Spor sayfalarının yöneticileri doyurucu, eğitici bilimsel araştırmalar yerine, ünlü bir iki kulüp başkanından söz etmeyi yeğlemektedirler. Basının yol göstericiliğini kanıtlayan eleştiriler bu nedenle çok yüzeysel kalmakta ve de kişisel hesaplaşmalara dayalı fantezilerden öteye geçmemektedir.⁴¹

Geçmişten günümüze, hem sporun medyaya hem de medyanın spora etkisi görülmektedir. Özellikle sporun tüm dünyada bir sosyal olgu olarak

gelmiş olduğu konumda kitle iletişim araçlarının büyük rolü olmuştur. Bugün dünyada 65 çeşit spor dalı bulunmaktadır. Değişik spor dallarının tanıtılıp yaygınlaştırılması, spor yapma olanağına sahip olmayan çoğunluğun spora ilgi duyması, kitle iletişim araçları sayesinde gerçekleşmiştir. Ancak artık spor medyayı kontrol eder ve yönlendirir duruma gelmiştir. Medya sporun bunca değişik çeşidi, fizyolojisi, anatomisi, antrenman planlaması, organizasyon ve yönetimi, psikolojik ve sosyolojik yönü karşısında gerekli uzmanlaşmayı gerçekleştiremediği için geride kalmıştır. Özellikle profesyonel spor, gazetelerin spor sayfalarını ve televizyonların spor programlarını ele geçirmiş durumdadır.

Dünyada, on dokuzuncu yüzyılın başlarında kurallar uygulanarak yapılmaya başlanan modern spor dallarını ilgi ile izleyen seyircilerin, bu karşılaşmalar için yapılan eleştirileri öğrenmek üzere gazeteleri okumaya başlamasıyla, gazeteler spor konusunda bilgili yazarlar aramaya başladılar ve bu suretle de gazetelerde spor yazılarının sütunlar halinde yayınlanmaya başlamasıyla spor yazarlığı gündeme geldi. Bu yüzyılın ortalarından sonra İngiltere’de futbol takımları, Amerika’da Boks, Fransa’da güreş profesyonel olarak düzenlenmeye başlanınca seyirci kapasitesi arttı ve ilgi fazlaştı. Bu nedenle de spor yazarlığı gelişmeye başladı. On dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru Fransa, İngiltere, Amerika, Almanya, Belçika ve İtalya’da yalnız spor yazan dergiler yayınlanmaya başladı. Yirminci yüzyılın başında bütün dünyada haberler telgrafla, fotoğraflar da mektupla gazete ve dergilere iletiliyordu. Yıllar geçtikçe buna telefonlar ve sinema filmleri eklenmeye başlandı. Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra radyolar anında spor sonuçlarını yapıldıkları yerden bildiriyordu. 1935’den sonra fotoğrafları anında ülkeden ülkeye veren makineler kullanıldı. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra televizyon spor olaylarını daha çabuk dünyanın dört bir tarafına duyuruyordu. Hele bilgisayarla uydu antenleri ve faksler sayesinde bütün dünya spor olaylarını görüntüleriyle anında milyonlarca insanın izlemesini sağladı.⁶⁴

Türkiye’de kitle iletişim araçlarının sporla tanışması yazılı basın yoluyla ilk defa 1891 yılında yayınlanan eskrim ile ilgili bir yazıyla başlamıştır. Bunu Selanik’te çıkan Asır gazetesinin spora yer vermesi ve 1911’de Tasviri

Efkar'da ilk ma yazısı takip etmiştir. 1933'de Haber gazetesi ilk spor sayfasını yapmıştır. 1952'de ise “Türk Spor” adlı ilk günlük spor gazetesi çıkarılmıştır. 1968 yılında Tercüman gazetesi renkli ve çok imzalı spor ekini yayınladı. Bu tarihlerde spor basını %90' a varan bir oranda futbola yönelikti.⁴⁰ 1997 yılında yapılan bir araştırmada günlük gazetelerin spor sayfalarında futbolun yine ağırlıklı olarak yer aldığı görülmektedir. Sabah gazetesi %56, Cumhuriyet gazetesi %76, Hürriyet gazetesi %60, Akşam gazetesi %72, Zaman gazetesi %55 ve Emek gazetesi %53 oranında spor sayfalarında futbola yer vermişlerdir.⁶²

Aynı araştırma kadın sporlarının günlük gazetelerde yer alışıyla ilgili bilgilerin yer aldığı ilk çalışma olmuştur. Kadınlarla ilgili spor haberlerinin yüzde dağılımları; Sabah gazetesinde %0, 66 yazı, %0, 33 resim, Cumhuriyet gazetesi %0, 45 yazı, %0, 95 resim Akşam gazetesi %0, 14 yazı, %0, 31 resim, Emek gazetesinde %0, 69 yazı %0, 20, resim şeklindedir. Zaman gazetesinde %0, 80 yazı yer alırken resme hiç yer verilmemiştir.

Radyo spor yayıncılığı 1933 de İstanbul'daki Türkiye-İtalya güreş müsabakasının naklen verilmesiyle başlamış, 1934 de Fenerbahçe-Avusturya WAC takımı arasındaki ma telefon aracılığıyla naklen verilmiştir. Radyo spor yayıncılığı 1950'li yıllardan itibaren hızla ilerlemiştir.⁷⁰ Radyo spor yayınlarında kadın sporlarının yer alışıyla ilgili yapılmış bir çalışmaya rastlanamamıştır.

Televizyon ise Türkiye'de 1968 de yayın hayatına başlamıştır. 1971 Akdeniz Oyunlarıyla televizyonda ilk naklen yayın gerçekleştirilmiş ve bunu takip eden yıllarda ise yurt içi ve yurt dışı spor yayınlarında çok hızlı bir gelişme göstermiştir.⁷⁰ Televizyondaki spor programlarıyla ilgili yapılan bir araştırmada yine futbol branşının ağırlıkta olduğu görülmektedir. TRT 1 %59, Kanal D %75, ATV %66, Star %86, Show TV %62, Kanal 6 %50 oranında spor programlarını futbola ayırmışlardır.³⁸

Televizyon başlangıçta spor dallarının değişen oyun kurallarını duyurmada, yeni sporları tanıtımda eğitici ve sporu yaygınlaştıracı bir işlevi yerine

getirmektedir. Ancak sporun büyük bir izleyici kitlesine ulaşmasıyla ortaya çıkan ekonomik boyutu, televizyon spor programlarının, daha fazla reklam alarak daha fazla kazanma amacıyla eğlence yönü ağır basan spor-magazin programlarına dönüşmesine yol açmıştır.

Gazetelerin dikkatini sporla ilgili organizasyonlara çekebilmek için bir hayli yaratıcı olmak gerekir. Örneğin Almanya'daki gazetelerin spor sayfaları Boris Becker, Steffi Graf gibi meşhur sporcularda, buz hokeyi ve profesyonel futbol gibi alanlarda odaklanmış, hatta sıkışmış durumdadır. Oysa sporun daha nice alanında sürdürülen etkinlikler vardır ve az sayıdaki bazı gazetelerin dışında bunlardan ya hiç ya da ancak kıyıda köşede söz edilir. Spor hobi olarak ya da sağlıklı yaşam için yapan milyonlarca insan, medyalar tarafından neredeyse yok sayılmaktadır. Bu ise gerçeğin tümüyle yanlış yansıtılması anlamına gelmektedir. Çünkü kitle sporu, Almanya'da artık toplum tarafından iyiden iyiye benimsenmiş olmasına karşın, medyada yeterince işlenmemektedir. Medyaların habercilik açısından daha az cazip gelen spor dallarına ağırlık vermesi gittikçe daha az spor dalının gösterime alınmasına, dolayısıyla, televizyon kurumundan yayın parası alamamasına ve neticede fakirleşmesine neden olmaktadır.³⁴

Sansasyonel haber peşinde olan spor yazarları ve programcıları, bu haberlerin yaratılmasında çok beceriklidir. Profesyonel sporcuların ve kulüp başkanlarının birbirine karşı demeçler vermelerini sağlayacak akıllıca sorular sorarlar. Seyircinin tepkisini yaratacak görüntüler ve fotoğraflar çekerler. Bu da rekabetin spor alanları dışına çıkmasına neden olur. Medyanın bu taraflı ve saldırgan tutumu seyircinin şiddetine de ortam hazırlar.

Kitle iletişim araçlarının geline bu noktada durumunu tekrar gözden geçirmesi ve gücünü, sorumluluklarını bilerek nesnel ölçülerde kullanması gerekir. Sporun eğitim ve sağlık boyutu ısrarla vurgulanmalıdır. Centilmenlik kazanmaktan önde tutulmalıdır.

2.3 Gazetecilik ve Tarihsel Gelişimi

2.3.1. Gazete, Gazeteci, Gazetecilik

Gazete, Batı Avrupa’da ticari kapitalizmin ürünü olan bir kitle iletişim aracıdır. Kökeninde ise Avrupa’da Ortaçağ sonrasının haber mektupları vardır. Çağdaş anlamda gazete, kapitalist üretim biçimi ve piyasa ekonomisi içinde, toplumsal bir kurum ve ticari işletme olarak var olabilmıştır.⁷⁵ 19. yüzyılda kapitalizm ile birlikte, bu günkü kitle gazeteleri ortaya çıkarken, bu süreç içinde gazetelerin ticari kuruluş olarak işleyiş mantıklarını piyasa koşulları belirlemiştir.⁶⁵

Teknolojik bir kurum olarak pahalı bir yatırım olan gazeteyle, üretilen haberler, haberler yoluyla elde edilen kar, emek-yoğun bir işlem olan gazeteciliğin piyasa koşulları içinde rekabet etmesini sağlamıştır. Bu nedenle, teknolojiyle gazete ve gazeteciliğin ilişkisi devamlı olarak makine parkının yenilenmesi için finansman kaynağı bulma, yatırım yapma şeklinde görülmektedir.⁷⁵

Gazeteciliğin gelişmesinde Gutenberg’in Almanya’nın Mainz kentinde değişebilir harfleri maden alaşımından dökmesi ve tahta baskı makinesini kullanıma sokmasının zemin hazırladığında kuşku yoktur. Avrupa’da Ren Nehri çevresinde ticaret yapan tüccar ve bankerler için ekonomik iletişimin gerekliliği gazetenin doğuşunu hızlandırmıştır. Daha doğru bir deyişle, gazetenin ortaya çıkabilmesi için ticari kapitalizmin gelişmesi gerekmiştir. Ticari kapitalizmin gelişmediği ülkelerde ise, gazete kapitalizmin etkisiyle ortaya çıkmıştır. Bunun en iyi örneği Osmanlı İmparatorluğu’dur. Osmanlı İmparatorluğu’nda ilk gazeteler yabancı çıkarlarının yayın organı olarak Fransızca yayınlanmış, Türkçe ilk gazeteyi de devlet çıkarmıştır.

Gazetenin doğuşunda hiç kuşkusuz, insanoğlunun haber alma gereksinimi ve isteğinin büyük etkisi ve katkısı bulunmaktadır. Belki de insanoğlu

kendine göre haber ararken, etrafına “ne haber” diye sorması, insanın içinde yaşadığı ortam bakımından ilgi ve merakının göstergesidir. En eski çağlardan beri, uğraşları sırasında kişiler, doğal olarak bazı olayları, olguları görmüşler, duymuşlar, hissetmişler, denemişlerdir. Fikir oluşturmuş, bazı sonuçlara varmış, kendi anlayış ve inançları doğrultusunda hareket etmişlerdir. Biraz dedikodu, biraz fikir tartışması, biraz da söylenti çıkarma şeklinde, o an var olan enformasyonu paylaşma sürüp gitmiştir.¹⁷

Gazetecilik bir yönüyle kişilerin sorunlarının çözümlenmesine yardımcı olan bilgilerin ulaştırılmasıdır. Sunulan enformasyonun içeriği, bilgilendirme veya eğlence yüklü olabilir. Genelde basit bir tanımlama ile sunulan bu içeriğe günlük dilde “**haber**” adı verilir.

Gazetecilik, haber malzemesi sayılan enformasyonun toplanması, yazılması, düzenlenmesi ve dağıtılmasını içeren işlemdir. **Gazeteci ise**, erişmek istediği kitle için önemli diye nitelendirdiği enformasyonu toplayarak haber yapan, kişileri bilgi olarak düşünmeye sevk edendir.⁷⁵

O halde gazeteci, yazılı ya da görsel-işitsel bir iletişim aracında, haber peşinde koşan, ya da haberi biçime sokan, yani habercilik işlevi esas olan kişidir.²⁷ Ancak bu tanımlamalar tek başına yine de “gazeteci” kavramını açıklamaya yetmez. Çünkü süre nedeniyle, çalışma tarzı nedeniyle basın çalışanlarının tamamının gazetecilik kapsamına alınıp alınmayacağı farklı yorumlara yol açmıştır. Sözelimi Belçika’da akredite bir gazeteci için hem yaş, hem kıdem şartı aranır. Üstelik bunların yanı sıra gazeteci kavramının içine girebilmesi için herhangi bir ticari faaliyette bulunmaması ve nihayet ceza yasası bakımından kimi haklardan yoksun olmaması gerekir. Fransa’da; düzenli olarak ve ücret karşılığında çalışmanın yanı sıra geçimini büyük ölçüde bu meslekten sağlama şartı aranır. Ancak bu şartları taşıyanlar profesyonel gazeteci sayılır.¹²

Uluslar arası Gazeteciler Federasyonu, profesyonel gazeteciyi; asli, sürekli ve ücretli işe bir veya birkaç basın, yazı ve resimle katkıda bulunan ve kazancının çoğunu böylece sağlayan kişi olarak tanımlamıştır.¹²

Ancak hemen ilave etmek gerekir ki, bizim ülkemizde pek yaygın olmamakla beraber batı ülkelerinde oldukça yaygın olan serbest muhabirler bu tanımla çerçevenin dışında kalmaktadır. Belki bunlara gazetelerin kaşeli çalışan taşra muhabirleri de eklenebilir. Bu nedenle gazeteci tanımının şöyle yapılması daha uygundur; “Herhangi bir basın organına bağlı olarak ya da bağımsız şekilde sürekli ve asli basın hizmeti gören ve geçimini bu yolla sağlayan kişidir.”

5953 sayılı kanun gazeteci tanımı yapmamakla beraber bu kanun hükümlerinin Türkiye’de yayınlanan gazete ve mevkutelerle, haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve iş kanunundaki işçi tanımı dışında kalan kimselere uygulanacağını birinci maddesinde belirtmiştir. Daha sonra bu kanunda değişiklik yapan 212 sayılı kanunda gazeteci için “Bu kanunun kapsamına giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara gazeteci denir” tanımı getirilmiştir.⁷²

Gazetecilik mesleğine yıllarını vermiş ve Gazeteciler Cemiyeti’nin çok uzun süre başkanlığını yapmış olan Nezih Demirkent, gazetesinin Medya köşesinde¹⁵ “... Gazeteci Kim? sorusuna açıklık getirmiştir. Her eline kalem alan kişiyi gazeteci sayanlarımız vardır, nitekim her sarı basın kartı sahibi de gazeteci olmayabilir... Ben kırk yıldır yazı yazıyorum demek veya bir gazetenin birinci sayfasında imzasını görmek bir insanın gazeteci olması için yeterli değildir”⁽¹⁵⁾ derken genel kabul gören kriterlerin meslekten sayılmak için yeterli olmadığını ve gerçeği yansıtmadığını anlatıyor.

Türk basınının suikast sonucu yitirdiği değerli kalemi Uğur Mumcu ise gazeteciyi şöyle tanımlıyor; “Gazeteci, haber ve bilgi kaynağına en çabuk ulaşan ve bu kaynaklardan edindiği bilgi ve haberleri okurlarına sunan insandır.” Yazar bu tanımlamayı yaptıktan sonra gazetecinin temel özelliğini

şöyle açıklıyor. “...gazetecinin güvenilir kişi olması zorunludur. Sır saklayan, haber ve bilgi kaynağını gizlemesini bilen, gerektiğinde hükümetlere ve güç odaklarına karşı savaşımayı göze alan insan olmalıdır.⁵⁴ Böylelikle gazetecilik kavramının iki temel unsuru olan mesleki ahlak ve siyasi otoriteye karşı bağımsız kalmanın altını çiziyor.

Araştırmacı yazar Hıfzı Topuz güvensizlik kavramı üzerinde durarak, Fransız gazeteci Remy Rieffel’in L’Elite des Journalistes adlı araştırmasına yollama yapıyor. Yazar, gazetecilerin mesleğe başladıktan bir süre sonra “establishment” denen yönetenlere öykünme, onlarla özdeşleşme, onların görüşlerini benimseme olgusuna parmak basıyor ve bu ilişkilerin gazetecinin siyasi otorite tarafından kolaylıkla manipüle edilmesine zemin hazırlandığını savunuyor.

Hıfzı Topuz, Le Monde yazarlarından Yves Manou’nun “Kabahat Medyaların” adlı yapıtına yollama yaparak “... Hükümetler artık basını sansür etmiyor, gazetecileri satın alıyorlar. Sansür, çağını yitirmiş, yetersiz bir yöntemdir...” görüşünü ileri sürüyor.⁷⁷

Türk basını denildiği zaman hemen yapılması gereken temel bir ayırım vardır. Bu ayırım, vitrindekiler ve cephe gerisindekiler. Vitrindekiler, toplumun geniş bir kesimi tarafından yakından tanınan, üst gelir diliminin, sık sık yüksek ücretlerle diğer basın organlarına transfer olan, şık giyinen, çoğunluğu dil bilen, iyi eğitim görmese de kendini yetiştirdiği kabul edilen, centilmen ve etrafında saygı gören kişilerdir.³³

Bunlar kimi gazetelerde köşe yazarı, kimi gazetelerde de yönetici olarak karşımıza çıkar. Toplumda “gazeteci” dendiğinde genelde hep bu insanlar akla gelir. Zevkleri, alışkanlıkları, dostlukları farklıdır. Zamanları hiç yoktur. Bunlar gazetelerin vitrinindeki insanlardır, “gazeteci”lerdir.

Gelelim arka plandakilere ya da kısaca “arkadakiler” diye tanımlayabileceğimiz kesime; Bunlar sektörün yükünü omuzlayan, yükün altında

ezilmesine rağmen sesini çıkarmayan, haber peşinde gecesini gündüzüne katan, her türlü riskle yüz yüze olan, alt gelir diliminden, sade yaşantıya sahip muhabirlerdir.”⁸⁷

Gazeteci yaşamının büyük bölümünü çalıştığı gazete ya da ajansta geçirir; özel yaşamı sınırlı, adeta işiyle evlidir.⁸⁷

Kurumları re-organize etmek için her şey yapılmış, yeni teknolojiyi kullanmak için büyük risklerin altına girilmiş, makine-donanım esirgenmemiş ama bu amansız yarışın en önemli unsuru olan gazeteci hep bugüne kadar olageldiği gibi ihmal edilmiştir. Haberleşme prosesinin temel eksenini olan insan, yani gazeteci göz ardı edilmiş, ne olduğu, ne olması gerektiği, çalışma koşulları, kendini yenilemesi için gerekli ortam hep unutulmuştur. Basınımızın 150 yılı geçen tarihine bakıldığında, hep makro sorunların ele alındığı, ama haberleşme olgusunun ortasındaki gazetecinin hiçbir inceleme ve araştırmaya konu olmadığı görülmektedir.⁵⁷

Türk basınında çoğunlukla muhabir olarak çalışan gazetecilerin mesleğe dönük nitelikleri ya da özellikleri bunlar, gazetecilerin toplumsal kökenleri de genel toplum ortalamasından farklı değil. Yani bu insanlar yaygın tabirle “halk çocuklarıdır.”⁸⁷

Gazeteci dördüncü kuvvet olarak halkın gözü, kulağı, sesi olma niteliği ve sorumluluğuna sahiptir. Gazeteci bu fonksiyonunu baskılara rağmen toplum adına yerine getirir. Gazeteci toplumdaki suistimallerin, haksızlıkların, demokratik özgürlüklerin kısıtlanması girişimlerinin takipçisidir. Eleştirici uyarıcı ve görevini çekinmeden yapan insandır.¹

Gazeteci ve gazetecilik kavramları, haber verme bakımından tek yönlü bir iletişim akımına işaret ederler. İşte, gazetecilik yapan araçlar yoluyla “haber alma”, eriştikleri kitleler yönünden haber olur diye seçilmiş, ayrılmış, düzenlenmiş, haber olarak yazılmış olay ve olayların okunması, dinlenmesi, izlenmesi sonunda gerçekleşebilmektedir. Bu düzenleme içinde de toplumda

gazetecilik yapan kitle iletişim araçlarınca, çeşitli görüşler gündeme getirilmekte, gündemde tutulmakta, kamuoyları oluşturulmaktadır. Daha doğru bir deyişle, gazetecilikle toplumda üzerinde konuşulan gündem saptanma yoluna gidilmektedir.

Günümüzde gazetecilikte rol oynayan kitle iletişim araçları, kişilerin dikkatini çekme bakımından büyük görevler yüklenmişlerdir. Aynı zamanda, haber olarak vermedikleri haber olarak verdikleri kadar önemlidir. Haber olarak verdikleri olay/olaylar ne kadar saptırılmış, kalıp baskılarla dolu ve taraf tutar bir şekilde verilmiş olursa olsun, izleyenlerin bunları denetleme olanağı yoksa, kafalarında olay/olayları kitle iletişim araçlarından aldıkları gibi canlandırmaktadırlar.

Gazetecilik yapan kuruluşların kendi yayın politikalarına göre istenilen/istenilmeyeni haber olarak vermeleri, bu bağlamda düşünülmelidir. Hangi olay/olayların haber olarak verileceği kararı, yayın kuruluşunun yayın politikası çerçevesinde verilmektedir. İzleyici yönünden ise, istenilen/istenilmeyen haber olgusunu değerlendirme, yayın kuruluşu içinde karar verme durumunda olanların seçimi sonunda oluşmaktadır. İzleyiciye ise, ancak kendisine sunulan içerik içinde seçici davranma hakkı tanınmaktadır.

21. yüzyıla girmeye hazırlandığımız şu yıllarda kitle iletişiminde teknolojik ilerleme, hiçbir sektörle mukayese edilmeyecek boyutlara ulaşmıştır. Kitle İletişim Araçları teknolojinin kendilerine sağladığı avantajla hem süratli, hem kaliteli, hem de içerikli olabilmenin gayreti içinde olmuşlardır. Bu amansız çaba insanları ve basın organlarını inanılmaz bir yarışın içine sokmuştur. Bu yarışta elektronik basın denilen televizyon, teknolojinin tüm nimetlerinden faydalanırken, yarışın diğer parçası olan yazılı basın da bu amansız kavgada yerini kaybetmemek için olağanüstü bir çaba içine girmiştir.

Yapılmak istenen gazetecinin sosyolojik bir portresinden çok, meslek içindeki yaklaşımına öncelik veren bir profil çizmektir. Sözgelimi

gazetecinin aldığı eğitim ve bunun yeterliliği tartışma konusu yapılmış, ancak toplumsal kökeni üzerinde durulmamıştır.⁵⁷

Günümüz gazeteciliğinde önemli rol oynayan gazeteler, dergiler, radyo ve televizyon, etkin kitle iletişim araçları olarak, toplumsal bir uğraş olan iletişimde yer almaktadırlar. İnsanlara yakın ve uzak çevrelerinde olup bitenleri haber olarak vermeye, kısacası dünyayı tanımlamaya çalışmaktadırlar. Bunun yanında, insanların çeşitli sorunlarının çözümlenmesine de yardımcı olmaktadır. Zaman zaman insanoğlunun eğlence gereksinmesini de karşılamaktadırlar. Toplumda satılan malların tanıtımını da büyük ölçüde üstlenmişlerdir. Gazeteler, dergiler, radyo ve televizyon ister gazeteciliğin temel işlevi olan haber verme işlevini görsünler, isterse eğlendsinler, isterse reklam yapsınlar, kitlelerin bir bakıma gözü kulağı olmak durumundadırlar.⁷⁵

Günümüzde gazetecilikte çok sayıda kitle iletişim aracı görev almış durumdadır. Gazeteler yanında radyo ve televizyonun da gazetecilik alanına kaymalarıyla, çağımızın gazeteciliği çok aracın gazetecilik alanında işlev gördüğü gazetecilik şekline dönüşmüştür denebilir. Radyo önce maç nakilleri, daha sonra da kısa haberler sunarak, gazetecilik alanına girmiştir. 1950'lerden itibaren de televizyon yoluyla da gazetecilik yapılmaya başlanmıştır. Bu yönden, araçların yapısal özellikleri nedeniyle, günümüz gazeteciliği basın, radyo, televizyon arasında haberleri süratli verebilmek yönünden büyük bir yarış içinde gerçekleşmektedir.⁷⁵

2.3.2 Haber ve Muhabir

Emre Kongar'a göre; Muhabir, adı üstünde, "haberi veren"dir. "Haberi veren" kişi, yazılı basında haberi yazan, elektronik medyada ise, genellikle yerinden yapılan yayın ile haberi izleyiciye sözlü ve görüntülü aktaran insandır. Bu kimliği ile her *televizyon muhabiri*, biraz da *spikerlik* yapar.

Günlük gazetelere bakıldığında, haberlerin gazetelerin sayfalarında işgal ettikleri yer ve sütunların ön planda olduğu kolaylıkla görülebilir. En önemli

haberler gazetelerin birinci sayfalarında yer alır. Farklı konulu haberler için örneğin dış haberler, ekonomi, sanat, spor gibi gazetelerde özel sayfalar bulunur. Hangi haberin daha önce verildiği radyo ve televizyon haberlerinde zamanlama ile ayarlanır.

Televizyon haberlerinde yer alan görüntüler, gazetelerde fotoğraflar, radyo haberlerinde sesler gerçek yaşamın içinden alınmış kesitler olarak haberlerde yer alırlar. Görsel ve sözel imgeleri izleyici, imgelerin gösterdiğini değil, gönderilen imgelerle kendi kendisinin karşı karşıya kaldığını sanarak algılar. Gerçeklikle izleyicinin içine girdiği bu oyun, haber metinlerini bozmaz, devamlı olarak pekiştirir.⁷⁶

Gazeteciliğin temel ilkelerinden bir tanesi, haber ile yorum arasında belirgin bir ayrımın çizilmesi ve bunların karıştırılmasının önlenmesidir. **Haber** gerçeklere ve verilere dayalı bilgilendirmedir. Buna karşılık, yorum ise yazarın yayımlayanın ve yayın şirketinin düşüncelerini, inançlarını, kişisel yargılarını içerir. Haber yayını, gerçeklere dayandırılmalı ve doğruluğu kanıtlanırlmalıdır. Yorumlar, genel düşünceler veya günlük olaylar üzerinde yapılabilir. Yorum sübjektif olduğundan, doğruluğu üzerinde eleştiri yapılamaz.

Gazeteciler, haberleri kaleme alan kişiler olarak anılırlar. Gazetecilere haber yaparken kimse karışmaz ama sonradan gazetecilerin karışanı çok olur. Gazeteciler yönünden haberi tanımlamaya yönelenler arasında, çok çeşitli görüşler ileri sürenler bulunmaktadır. Cohen ve Young “haberler gazeteciler tarafından üretilmektedir” görüşünü ileri sürerken, Gieber, “haberler gazetecilerin yaptığıdır” şeklinde bir tanımlama kullanmayı uygun bulmaktadır. Fishman ise, “haber çalışanların uyguladıkları yöntemlerin sonucu olarak ortaya çıkar” şeklinde haberi tanımlamaya gitmektedir.

İnsanoğlunun bilme, haber alma isteği, arzusu üzerinde pek çok kimse kafa yormuştur. İlk yapılan haber tanımlamaları arasında “olan her şey

haberdir, “dün bilmediğimiz haberdir”, “insanların üzerinde konuştuğu haberdir”, “haber okuyucuların öğrenmek istedikleridir” şeklinde tanımlar yer almıştır. Bu tanımlamaların hepsinin insanların bilme, öğrenme isteğini değerlendirme için yapıldıkları açıktır. Amaçları ise, haberi tanımlama için bir yol bulmadır.

Ne yazık ki tüm çabalara karşın haber tanımı üzerinde bir görüş birliği olduğunu söylemek zordur. Daha doğru bir deyişle, evrensel olarak kullanılabilecek bir haber tanımı hala yoktur. Gazetecilikte genellikle, haber olay veya olayların hikayesi ve özeti şeklinde tanımlana gelmektedir. Bu tanımda yer alan olay, hikaye, özet gibi kelimelerin ne anlama geldiği, ne gibi anlamlarla yüklü olduğuna bakmak, haber/ olay ilişkisini değerlendirebilmek için gerekli olmaktadır.

Haber bir olay değildir. Olduktan sonra algılanabilecek bir olgudur. Olayla özdeş değil, fakat olayın esas çerçevesi içinde tekrar kurulabilmesi hedefidir.⁷⁵

Sosyologlar haberleşmeyi, bir mesajın taşıdığı anlamlar dizisinin diğer insanlara, gönderenlerin niyetine uygun biçimde iletilmesi süreci olarak tanımlar.³⁷ Haberleşmenin gerçekleşebilmesi için birtakım ögeler vardır. Bunların birincisi haberin kaynağıdır. İkincisi iletilecek bilgi ve düşünceleri içeren mesajdır. Bir diğer öge haberleşmenin biçimidir. Dördüncü öge haberleşmenin kanalıdır. Yani hangi yöntemle iletildiğidir. Nihayet haberin hedefi, ortamı, amacı ve etkileri de bu sürecin diğer ögeleridir.⁴⁹

Kısaca toplumda yaşayan insanlar için önem atfedilen konular hakkında bilgilendirme sürecini ifade eden “haber”, hem gazetecinin hem de basının temel amacı ve çabalarının sonucudur. Denebilir ki, gazetecilik mesleği haberle başlar, haberle biter. Başka bir anlatımla haber, bu sürecin hem sebebi hem sonucudur. Bu olgudur ki, basını rekabetin içine itmiş ve okuyuculara haber ulaştırmada “en çabuk” ve habere sahip olmada “tek olma” konusunda yarışa sokmuştur. Bunlardan birincisi teknolojinin, ikincisi de gazeteciliğin ön plana

çıktığı öğelerdir. Tüm gazetecilerin büyük bir keyif aldığı, habere tek başına sahip olma ve sadece kendi okuyucusuna duyurma ögesi basın çalışanları arasında “haber atlatma” olarak anılır. Çetin bir rekabet ortamında habere başka gazetecileri ortak etmeden tek başına sahip olma gazetecinin yetenekleri, performansı ve gazetecilik niteliği ile doğrudan ilgilidir.

Bu nedenledir ki; kimi yazarlar gazeteciliği bilimden çok bir sanat olarak değerlendirir ve haberin kişiye göre değişkenlik arz eden, bilimsel bir terim olmadığını iddia ederler.¹⁶ Gerçekte de haberin tanımını yapmak son derece zordur. Gazetecilikte kullanıla gelen tanım “olayın veya olayların hikayesi veya özeti” şeklindedir.⁷⁶

Buradan yola çıkarak çevrede olayı meydana getiren olguların anlamını, niteliğini, çevreyle ve insanlarla olan ilişkilerini başkalarına duyurmanın haberin özünü teşkil ettiğini söylemek mümkündür. Olaylara bakan farklı gözler farklı şeyler algılayabilirler. İşte bu nedenle habere can verenin muhabir olduğu iddia edilir.¹⁶ Yaratıcı bir beyne sahip olan kişi, yaşadığı ya da duyduğu bir hadisede sıradan bir insanın algılayamayacağı şeyi algılar. İşte bu muhabirdir. Muhabir, kaynakları, meslektaşları, işverenleri ve “kamu”suyla arasındaki nazik toplumsal ilişkiler ağı içinde yaşar. Bu güçler arasındaki denge ne olursa olsun, muhabirin rolü, çevreyi içine çeken bir sünger işini görmekten ve haberleri değiştirmeden ve bir seçime tabi tutmadan kitle haberleşme kanallarına ileten bir geçit bekçisi olmaktan ibaret değildir.⁴⁹ Bu nedenledir ki, terminolojide ya da daha doğru bir deyimle uygulamada “nakil gazeteci” ve “iyi muhabir” ya da “iyi gazeteci” gibi kavramlara rastlanır. Bu nitelik kimi zaman öylesine abartılır ki, ancak doğuştan kazanılabilecek bir yetenek olduğu, sonradan kazanılamayacağı iddia edilir.¹⁰

Kimi gazeteciler de bu görüşe karşı çıkarak gazeteciliğin doğuştan değil, çalışarak kazanılan bir nitelik olduğunu, meslekte doğuştan gelmesi gereken tek özelliğin “meraklı olmak” olduğunu savunurlar.⁶²

Bu tartışmaların dışında gazetecilerde aranılan temel nitelik “genel kültür” ve “meslek heyecanı” dır.¹⁶ Bu niteliklere sahip genç insanların gazeteci olamayacağı, bu niteliklere sahip genç insanlar da olması gereken diğer niteliklere zaman içinde kavuşabileceğine inanılır. Bu nedenledir ki, Türk basınında çalışan insanlara zaman kavramı tanımayan, maddi değerlere önem vermeyen, işi ailesinden önce gelen yani “işyle evli” kişiler denir.

Haber ve muhabir ilişkisi içinde sıkça bir terimden söz edilir. Bu terim “Haber Kokusu”dur. Bu kokuyu hep iyi muhabirin, iyi gazetecinin aldığı söylenir. Grup içindeki amansız yarışta bazılarını sivrilten, ön plana çıkaran budur. Bu insan, bahsedilen yeteneklerinin yanı sıra, engin bir kültür birikimine, çevresinde mümkün olduğunca çok haber kaynaklarına sahiptir. Bu olay ister istemez çevresiyle uyumlu, iyi ilişkiler kurabilen, kolay ikna eden ve güven veren bir insan profilini ortaya koyuyor.

Geriye bu insanın yani gazetecinin, habere yaklaşımı kalıyor. Kabul edilir ki, gazeteci de bir insandır ve onunda kişilere ve olaylara karşı sempati ve antipatileri vardır. İşte muhabirin ya da daha genel bir terimle gazetecinin kendisiyle hesaplaşması burada başlar. Değer yargılarından ne kadar arındırabildiği, bireysel tutumlarını ne kadar işinin dışında tutabildiği onun mesleki kariyerini gösterir.

Gazeteci bir profesyonel olarak tanınmaya başladıkça mesleki bozulma ihtimali de kapıdadır. Artık her şeye haber gözüyle bakılır ve duygusal ilişkilere yer verilmez. Bu tavır gazetecinin çok yakınlarıyla olan ilişkilerini bozabilir. Çünkü bu ilişkiler ağı içinde “dostları kayırmak” diye bir kavram yoktur.

Böyle bir saplantı görüldüğü zaman mesleki kariyer de inişe geçmiş demektir. Meslek sayesinde edinilen dostluklar yine meslek yüzünden bozulur. Ama gazetecinin asla üzülmeye, pişman olmaya ya da utanma duygusuna kapılmasına yer yoktur.⁶² Mesleğin belki de en acımasız kuralı budur. Çünkü sizin

haberinizle yuvalar yıkılabilir, çok saygın bilinen insanlar toplum önünde tüm prestijini kaybedebilir. Toplumda gazetecilere atfedilen konum biraz da bundan gelse gerektir.

2.3.3 Türk Basını ve Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de yazılı basının batı ile karşılaştırıldığında çok uzun bir geçmişe sahip olmadığı görülür. Denebilir ki, ilk gazete olan 1831 Tavim-i Vekayi’nin çıkışından neredeyse günümüze kadar Türk Yazılı Basınının temel görevi, temel uğraşı basın özgürlüğünü savunmak ve ayakta kalabilmek olmuştur.

Yakın geçmişin, Tanzimat’ın ilanından sonraki çok partili dönem boyunca olan gelişimine baktığımızda; 1918 yılında Yunus Nadi tarafından kurulan Cumhuriyet gazetesi dışında bugünlere ulaşan ikinci bir yayın organı yoktur.⁴⁶ Oysa Cumhuriyet tarihimizde çok partili dönem öncesi ve sonrasında cumhuriyetin yerleşmesi, temel hak ve hürriyetlerin gelişmesi, demokratik çağdaş devletin kurulması için çaba göstermiş bir çok basın organı yaşayamamış ve kapanmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle genç cumhuriyetin bugünlere gelmesinde büyük katkıları olan Türk aydın ve gazetecilerinin verdiği mücadeleler unutulamaz.

Çoğulcu demokratik düzenin fikri payandalığını da yapan bu gazetecilerin Türk Basın Tarihinde önemli bir yeri ve özelliği vardır. Çünkü 1950’lere kadar Türk basınında bu organlar Ahmet Emin YALMAN’ın Vatanı, Hüseyin CAHİT’in Tanin’i olarak adlandırılmıştır. Yani Türk basını bir takım kalem sahiplerinin fikir beyan ettikleri, görüş bildirdikleri yayın organlarından ibaret olmuştur. Bu gazeteler doğrudan doğruya başyazarları ile özdeşleşmişti. Bir başka anlatımla 1950’lere kadar Türk Basını belli insanların yorumları ve fikirleri ile boyutlanmıştır.¹⁴

1950’lerden itibaren haberin önemi görülmeye ve gazetelerde yorum kadar habere değer verilmeye başlandı. Denilebilir ki, 1950-1960 dönemi

köşe yazılarının, yorumların yanı sıra haberin de günlük gazetelerde yerini almaya başladığı dönemdir.

1960'lı yıllar haberciliğin tamamen egemen olduğu yıllar olmuştur. Habercilik beraberinde insan unsurunu, gazeteci unsurunu getirmiştir.¹⁴

Bu çizgi 1970'lerde tümüyle olmasa bile büyük ölçüde yerini magazin gazeteciliğine bırakmış, magazin gazeteciliği tiraj, ilan ve güç getirmiştir. Bu dönem Türk Basını'nda uzun süre belirleyici olmuştur.¹⁴ Bu dönem yine insan unsurunun geri plana atıldığı, hafif sulu, renkli magazin haberlerinin ön plana çıktığı dönem olmuştur. Daha sonra gazete satmak için artık magazin de yetmemeye başlayınca bu kez lotarya devreye girmiş ve gazeteler arasında inanılmaz bir yarış başlamıştır.

Nihayet bugüne yani 1990'lı yılların başlarına bakacak olursak; Türk Basınının, lotaryanın boyunduruğu altında, tiraj çekişmesi içinde olduğunu görürüz. Saygınlık ve güvenilirlik kavramları da çiğnenerek yine insan unsuru geri plana atılmakta, yine gazeteci sorunlar yumağının ortasında bulunmaktadır.¹³

Bugün basın tiraj kapmak için giriştiği promosyon ve reklam yarışında yine eski bir silahını unutmadı ve magazine en geniş yeri açmayı ihmal etmedi.

Tiraj ve rekabetin körüklediği belli tarz, magazinciliği ve lotaryacılığı kurumlaştırınca, bu kısır döngüden sıyrılmakta görev yine gazeteciye, zorunlu irade ve bilincin kaynağı olan gazeteciye düşüyor.

2.3.4 Spor Gazeteciliğinin Tarihsel Gelişimi

Türk basınında spor konusunda ilk yazıya 1891'de rastlanır. Bu tarih aynı zamanda ülkemizde spor konusunda ilk kitabın yazılıp yayınlandığı yıldır. Bu durum Türkiye'de spor yazarlığının 110 yaşını geçtiğini gösterir.

Ahmet İhsan Bey, Türk Edebiyatında önemli bir devre adını veren ünlü dergisi “Serveti Fünun”u çıkarırken, bu derginin ilk sayısının sayfaları arasında spora da yer vermiştir. Ali Ferruh Beyin Paris’ten yazdığı “Eskrim” konusundaki makalesi, Türk basınında yer alan ilk spor yazısı olması bakımından büyük önem ve değer taşır. (14 Mart 1891)

İlk spor kitabı ise yine aynı yıllara rastlanmaktadır. Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) Terbiye-i Bedeniye (Beden Eğitimi) öğretmeni olan ülkemizde Jimnastik sporunun temel direklerinden biri Faik Üstünidman’ın, 1891 yılında yazıp yayınladığı “Jimnastik veyahut Riyaziyat-ı Bedenniye” adlı eseri bu konuda öncülük etmiştir. Faik Üstünidman sporcuların olduğu kadar spor yazarlarının da piri olarak kabul edilmektedir.

Gazetelerimizde ilk spor yazısı Osmanlı İmparatorluğu’nun en büyük kentlerinden Selanik’te yayınlanan “Asır Gazetesi”nin 30 Mart 1895 tarihli 4. sayısının ikinci sayfasında “Yeni Bir Müsabaka” başlığı altında, İngiltere’de yapılan Bisiklet Yarışları ile At Yarışlarını konu edinen bir yazıydı.

Yine aynı gazetenin 16 Aralık 1895 günkü sayısında, Atina’da yapılacak olan Birinci Olimpiyat Oyunları ile ilgili ayrıntılı bir haber çıkmıştır.

Türk basınında ilk spor dergisi ise, 1910 yılında yayınlandı. “Futbol” adını taşıyan dergi, 28 Eylül 1910 günü yayın hayatına başladı. Derginin sahibi Üsküdarlı Mehmet Burhanettin Bey, daha sonraki adıyla ünlü yazar ve spor adamımız Burhan Felek’tir.

Burhan Felek, yayınladığı kitaplar ve yazılarıyla dönemine damgasını vuran en ünlü spor adamlarımızdan biri olmuştur. Daha sonra Selim Sırrı Bey (TARCAN) bu ekolu devam ettirmiş, O da “Terbiye ve Oyun” adlı bir dergi yayınlamıştır. 1913 yılında Cem’i Bey “İdman” dergisini yayınlamış, daha çok haberlere yer vermiştir. Bu yıllarda önemli ve ciddi olarak yayınlanan

dergilerden birisi de “Donanma Mecmuası” dır. Bu dergi Donanma Cemiyeti tarafından yayınlanmaktaydı.

Cumhuriyetin ilanından sonra spor haberlerinin önemi artmaya başlamış, Akşam, Cumhuriyet gibi gazetelerin birinci sayfalarına dahi girebilmiştir. 1924’te Paris Olimpiyatları’na hazırlanmakta olan Türk Milli Futbol Takımı’nın büyük boy fotoğrafı Cumhuriyet Gazetesi’nin birinci sayfasında yayınlanmıştır. Cumhuriyet Gazetesi’nde Yunus Nadi, 1924 günü yazdığı sunuş yazısında, çıkarmaya başladığı gazetenin amaç, şekil ve mesleğine ait esasları ve gazetesindeki özellikleri belirttiği yazısında “Gazetenin iktisat ve spor sütunları en yetkili uzmanlarca hazırlanacaktır” ifadesini kullanmıştır. Gazetenin dördüncü sayfası ikişer sütun halinde spora ayrılmıştır.³⁶

1930’lu yıllarda spor dergilerinin yayınlanmaya başladığı görülmektedir. Suat Hayri Ürgüplü’nün Fransa dönüşü yayınladığı “Şa Şa Şa”, “Şiir” lakabıyla ünlü futbolcu Refik Osman Top’un çıkardığı “Gol”, “Spor Alemi” bunlardan bazılarıdır. 1933’te Haber Gazetesi ilk spor sayfasını yapmıştır. 1939 yılında yayınlanmaya başlayan İkdam gazetesinin dördüncü sayfası spor haberlerine ayrılmıştır.³⁶

1948 yılında Londra’da düzenlenen Yaz Olimpiyat Oyunları’nda Türk güreşçilerinin büyük başarı elde etmesi gazete yöneticilerinin spora farklı bir yaklaşım göstermelerine neden olmuştur. Olimpiyatların 2. Dünya Savaşı sonrası barış ortamında düzenlenen ilk oyun olma özelliği taşıması nedeni ile Türk sporcularının yanı sıra ilk defa geniş bir gazeteci grubu da Londra’ya gitmişti. O yıllarda popüler bir spor branşı olan güreşte Yaşar Doğu, Gazanfer Bilge, Nasuh Akar, Mehmet Oktav, Celal Atik, Halit Balamir ile alınan 6 altın madalya, Hürriyet Gazetesi’nin birinci sayfasından okuyuculara duyurulmuş ve bu Türk spor basınında bir ilk olmuştur.

Türk güreşçilerinin Londra Olimpiyat Oyunları'nda gösterdikleri olağanüstü başarılarla Türk kamuoyunun tüm dikkatlerinin İngiltere'nin başkentine çevrildiği o heyecan dolu günlerde Ali Ersan'ın Londra'dan fotoğraflarla sayfalarını bir albüm gibi donatan Hürriyet Gazetesi adeta kapışılmaya başlanmıştı.⁴

İkinci defa yayınlanmaya başlayan İkdam'da spor yazıları hakem Adnan Akın, hakem Adem Güğdir tarafından kaleme alınmıştır.³⁶ 1952'de ise Türk Spor adlı ilk günlük spor gazetesi çıkarılmıştır.⁴ Türk Spor Gazetesi'nin, A Milli Futbol Takımı'nın Dünya Kupası finallerine katılmaya hak kazandığı 18 Mart 1954 tarihli sayısı, rekor kırarak, o tarihlerde en çok satan günlük gazetenin satış rakamını geride bırakmıştır.⁴⁵

Gazetelerin arka sayfalarının tümüyle spora tahsis edilmesinin mazisi oldukça yenidir. 1955-56'da Yeni Sabah, spora arka sayfayı vermişti.⁷⁴

Ülkemizde geçtiğimiz yüzyılın başında düzenli lig organizasyonlarının ortaya çıkmasıyla spor olgusu geniş kitlelere yayılırken, günlük gazetelerin spor haberlerine ayırdıkları yerin de artmaya başladığını görmekteyiz. Türkiye'de bir çok gazete 1950'li yıllardan sonra spor haberleri için ayrı bir birim kurarak, birden fazla sayfasını spor haberlerine ayırmaya başlamıştır. O yıllarda olimpiyatlarda güreş dalında elde edilen başarılar, toplumun, dolayısıyla basının spora ilgisinin artmasına neden olmuştur.

Spor medyasında gazetelerde tam sayfa spor haberlerinin yer alması 1960'lı yıllardan sonra başlamıştır. Televizyonun ülkemize geç girmesinin sporun gelişmesini engellediği, TRT'nin 1968 yılından bu yana futbolun dışındaki sporlara önem vermesiyle birlikte bazı branşlarda atılım yapıldığı dikkat çekmiştir.⁶⁹

Daha sonraki yıllarda günlük gazeteler, spor haberlerine ayırdıkları sayfa sayısını artırma yoluna gitmişlerdir. 1970 ve 80'li yıllarda gazetelerin arka sayfaları spor haberlerine ayrılmış, bir çok spor branşından haberler bu sayfalarda yer bulabilmiştir. Ancak futbolun popülaritesinin artması ile 1990'lı yıllardan sonra gazetelerin sadece 3-4 kulüp haberinin yer aldığı futbol gazetelerine dönüştüğünü izlemekteyiz. Son dönemde futbol ve basketbolda uluslar arası turnuvalarda kazanılan başarılarla spor haberlerinin gazetelerin birinci sayfalarına taşındığı göze çarpmaktadır. Ülkede milli takım ve kulüpler bazında uluslar arası düzeyde kazanılan başarıların artması sporla ilgili ilgisiz herkesi bu tür haberlerin izleyicisi haline getirmesi dolayısıyla, spor gazeteciliği dışında ekonomi ve siyaset yazan yazarlar da spor yazısı yazma eğilimi göstermektedir.

Şimdi yazılı basına baktığımızda çoğu gazeteler 4-5 sayfa spora yer ayırmakta ve her gazetenin çok sayıda spor yazarı ve muhabiri bulunmakta, hatta yalnızca spora yer veren gazete ve dergilere sıkça rastlanmaktadır. Eski durumdan bugünkü duruma gelmiş olmak, bu seviyelere ulaşmak, Türk Sporunda olduğu kadar, Türk Basınında da önemli bir olaydır. Ülkemizde spor yazarı sayısı eskiye oranla çok hızlı bir şekilde yükselme göstermiştir. Bunun en önemli faktörlerinden biri de özel radyo ve televizyonlardır. Türkiye, spor yazarları açısından diğer ülkelerle mukayese edildiğinde, Uluslar arası Spor Yazarları Birliğine en çok üye veren ülke durumuna yükselmiştir.

Gazetelerin spor sayfaları, günümüzde okuyucuların en fazla ilgisi çeken bölümlerin başında gelmektedir. Gazetelerin çoğunlukla arka sayfalarından başlayarak okunduğu kabul edilen bir gerçektir. Spor sayfalarındaki yorum, haber ve hatta fotoğrafların taşıdığı mesajlar, çok geniş halk kitlelerini etkileyebilmekte ve spor kamuoyunu kısa zamanda yönlendirmektedir. Bu bağlamda büyük “güç” sahibi olan gazetelerin spor sayfalarını hazırlayan spor gazetecilerinin büyük bir sorumluluk üstlendikleri açıktır.⁵⁹

2.3.5 Spor Basını ve Spor Gazetecisi

Spor basını, spor haberlerine yer veren basın türü olarak tanımlanabilir. Spor basını, haberin yanı sıra, habere konu olan olay, olgu veya nesne ile ilgili bütünleyici, farklı bakış açıları getiren yorumları da okuyucu kitlesine ulaştırmaktadır.

Spor basını, konu ve içerik olarak tüm boyut ve yönleri ile sporu işleyen, spor etkinlikleri, organizasyonları, uygulayıcıları ile ilgili haber, olay ve olgulardan ilgili kitlesini haberdar eden, bunlarla ilgili spor basını çalışanlarınca hazırlanmış haber, bilgi, yorum ve fotoğraf, grafik, info-grafik gibi görsel malzemeler yayımlayan basın türüdür.⁴³

Spor basını toplumsal bir kurum olarak gören Kaya, günümüz toplumsal yapı ve yaşamı içinde önemli bir yere sahip olan spor basınının toplumsal işlevlerini şu şekilde sıralamaktadır. Konu ve içerikleri toplumsallaştırma, toplumun kabul ettiği tutum ve davranışlarla, normları genç kuşaklara aktarma, toplumsal model yaratıp, kamuoyuna sunma, sınıflar arası geçişte bir araç olma, statü sağlama, manevi tatmin verme, aidiyet duygusu verme, ekonomik, politik ve yönetsel sisteme payanda olma, onları meşrulaştırma, kamuoyu oluşturma, demokratik ve daha barışçıl yollardan tepki verme, bu nedenle de saldırganlık eğilimi, sapkın davranışlar, yabancılaşma ve cinsel gerginliği azaltma, cinsel kimliğin oluşumuna katkıda boş zaman geçirme, eğlendirme ve eğlendirme aracı olma...⁴³

Günümüzde spor haberciliği gittikçe önem kazanmaktadır. Türkiye’de okurların çoğu gazeteleri ilk olarak arka sayfadan okuma eğilimindedir. Sporla aktif ve pasif olarak ilgilenen insanların tüm dünyada milyonları bulması spor haberciliğinin ve gazeteciliğinin de yapısını ve işlevlerini etkilemiştir. Hayatlarında hiç spor yapmayan, hatta sportif müsabakaları seyretmeyen insanlar bile medya sayesinde spor karşılaşmalarına ilgi duymaya başlamışlardır.⁵⁹

Spor gibi milyonlarca bireyin bir şekilde ilgisini çeken toplumsal bir olgu ve kurum haline gelmiş olan bir konunun, kitle iletişim araçları için içerik malzemesi olmaması imkansızdır.

“Dünyanın her yanında dördüncü kuvvet olarak görevini yapmayan kurum ve kuruluşların görevlerini yapmaları için uyaran, yol gösteren, kamuoyu oluşturan, o kurum ya da kişiler üzerinde kamuoyu baskısını yaratan iletişim organlarıdır. Ama futbolu bir kenara bırakıyorum, uzun yıllardır Türk Basınının bu görevini yaptığını söylemek mümkün değildir.”⁸³

ABD’nin tanınmış ve saygın spor yazarlarından Leonard Koppet, spor gazeteciliğinin amacını daha farklı bir zemine oturtarak, “gerçekten çok önemli olmayan şeyler hakkında daha fazla eğlendirici malzeme toplamak” olarak açıklamaktadır. Koppet’in bu saptaması, spor ve spor basınına farklı bir işlev yüklemektedir. Günümüzde spor ve doğal olarak spor basını, boş zaman uğraşısı olmasının yanı sıra, bir eğlence aracı olarak yorumlanmaktadır. Bu nedenle de spor basını, seçici bir yolla da olsa, insanların dünyasından eğlenmesine, anlamasına ve denemesine yardımcı olmaktadır.⁴³

Fransız spor yazarı Jacques Merchand’a göre medya yoksa olay da yoktur. İnsana insanlığa aktarılmamış bir olay bilinmediği için yok sayılacaktır. Bunu yaparken de sponsoru özendirir ve spor olayının yaşamasına katkıda bulunur. Medya bu görevi spor gazetecisi aracılığıyla yapar. Bu bağlamda spor gazetecisi, spor olayını var eden medyayı yaşatır ve bu yolla sponsoru devreye sokma işlevi gibi çok önemli bir işlevi yerine getirir.⁷¹

Fişek ise²⁶ farklı bir bakış açısı getirerek, Türkiye’de sporun gelişmesi için spor basınına hiçbir görev düşmediğini ifade etmektedir.

“Basının hiçbir şeyi geliştirmek gibi bir görevi olduğu inancında değilim. Kim sorumluydu o gelişir, geliştiriyorsa basın görüşlerini bildirir, eleştirilerini yapar. Basının tek işlevi vardır, o da yol göstermektir. Hatta ben basının kamuoyu oluşturmak gibi bir misyon üstlenmesi gerektiği inancında da

değilim. Basın tarafsızdır, basın eleştirir. Bunu geliştirecek olan kim ise o geliştirir. Türkiye’de sporu geliştirmek devletin işidir.”

Dünya Spor Yazarları Birliği Başkanı Togay Bayatlı⁹ spor yazarlığını, ABD Tipi Spor Yazarlığı, Avrupa Tipi Spor Yazarlığı, Gelişmekte Olan Ülkeler Tipi Spor Yazarlığı ve Türk Tipi Spor Yazarlığı olmak üzere dört grupta toplamaktadır.

ABD’de görev yapan spor yazarlarının derinlemesine uzmanlaşmış olmaları ve eyaletlere göre değişik spor dallarının popüler olması, haber konu sıkıntısı yaşanmasını önlemiştir. Enformasyon toplumu haline gelmiş olan ABD’de bireyler yaşamın her alanında olduğu gibi spor basınında da veri tabanına dayalı bilgiler içeren yorumlara gereksinim duymaktadır. Bu nedenle de bu tür spor yazarlığında teknik konular ve istatistiki rakamlar ağırlıktadır.

ABD’de spor basını bölge ve eyalet bazında uygulanan ve popüler olan basketbol, rugby, beyzbol, buz hokeyi gibi spor dallarına ağırlık vermektedir.

Avrupa Tipi Spor Yazarlığı ise Kıta Avrupa’sının yaygın spor dalı olan futbol ağırlıklı bir spor yazarlığıdır. Kıta Avrupa’sında spor yazarlığı uzmanlaşma sürecini tamamlamıştır. Uzmanlaşmayı getirecek olan inceleme ve araştırma için gerekli olan zaman, yazılı kaynak ve mali olanaklar, spor yazarlarının kullanımına sunulmaktadır. Ayrıca uzun ve titiz bir çalışma sonucu ortaya çıkan ürünlere, spor basını sayfalarında yer verilmektedir. Fizik ve zihin gücü harcanarak ortaya konan ürünlerin spor sayfalarında yer alması, spor yazarlarını motive etmesi bakımından da, spor basınında ve yazarlığında uzmanlaşmanın yerleşmesi ve yayılması bakımından da önemli bir etken niteliği taşımaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde uygulanmakta olan spor yazarlığı, sıralanan spor yazarlıklarından, gerek teknik, gerekse içerik olarak geri durumdadır. Gelişmekte olan ülkelerde spor yazarlarının çoğu önceden spor yapmış olan kişilerden oluşmaktadır. Bununla birlikte bu tür spor yazarlığında

uzmanlaşma bulunmamaktadır. Ülke genelinde de yaşanmakta olan ekonomik, siyasi, bilimsel, sanatsal ve teknolojik yetersizlikler, spor basını ve spor yazarlığına da yansımaktadır.

Türkiye’de spor yazarlığı ise tam anlamı ile bir geçiş süreci yaşamaktadır. Spor Yazarlığı Türkiye’de sporun içinden gelen kimseler tarafından yapılmıştır...

Spor gazetecisi kimdir? İlkın aydınlanmamız gereken bu soruya, spor gazetecisinin etkinlik alanlarından, yani “spor gazetecisi ne yapar” sorusundan yaklaşmak gerekir. Spor gazetecisi deyimini öncelikle bize gazete sayfalarını çağrıştırır. Oysa günümüzde bu kavram altında değişik etkinlikleri bulmaktayız. Günlük gazetelerin, yalnızca spor içerikli gazetelerin, spor dergilerinin, spor muhabirleri, yorum yazarları, spor karikatüristleri, spor fotoğrafçıları, radyodaki spor spikerleri ve spor yorumcuları, televizyondaki spor habercileri, spor spikerleri, kameramanlar, yorumcular; kısacası spor gazetecisi kavramı günümüzde spor medyası olarak anılan tüm etkinlikleri kapsamaktadır. Öyleyse spor gazetecisi ne yapar?

- Bir spor olgusunu veya spor olayıyla ilgili değişik gelişmeleri topluma anlatır.
- Bir spor olgusunu veya spor olayıyla ilgili değişik gelişmeleri gözletir, izletir.
- Bir spor olgusunu veya spor olayıyla ilgili değişik gelişmelerin analizini yapar, yorumlar.
- Sürekli değişim içindeki bir spor sürecinde kalıcı olanı yakalar, sunar ve yorumlar.¹⁹

Erdemli, spor gazetecisini “Herhangi bir spor olgusu karşısında tavır alan kişi” olarak tanımlamaktadır. Spor gazetecisinin bu tavrı değişik bakımlardan ve değişik biçimlerde ortaya çıkar: teknik-taktik, etik, estetik ve ekonomik... Spor olgusu ve Spor Olayı kavramlarını kullanan Erdemli’ye göre,

spor olayı tüm spor olgularını başlatır. Spor olgusu, spor gazetecisinin ham maddesidir. Spor gazetecisi, spor olgusuna yönelir. Fakat bu ne spor türü olarak ve ne de en genel çizgilerinde spor olayını göz ardı ettiği anlamına gelmez. Spor olgusu spor gazetecisinin önünde, spor olayı ise kafasındadır. Spor gazetecisi, bir spor olgusuna, genel spor olayı bakımından yaklaşabilir. Bu önemli bir tavidir, çünkü öncelikle bir spor anlayışına sahip olmayı gerektirir.¹⁸

Uluç'a göre⁸³ spor yazarları, spor tarihinin tanıklarındır.

Spor gazetecisi, bir spor olayıyla ilgili değişik gelişmeleri topluma anlatır, gösterir, izletir. Bir spor olayıyla ilgili değişik gelişmelerin analizini yapar, yorumlar. Sürekli değişim içindeki bir spor sürecinde kalıcı olanı yakalar, sunar ve yorumlar. Toplumda spor olgusunun durumu ve gelişimi bakımından spor politikasına uyarılarda bulunur. Değişik spor olaylarının ilginç yanlarını toparlayıp, yeniden düzenler ve bir humor ile spor magazini olarak sunar. Sporun değişik yanları üstüne toplumun aydınlanmasını ve spor bilincinin gelişmesini sağlayacak yazılar, diziler hazırlayıp sunar.

2.3.6 Türkiye’de Gazetecilik Eğitimi

İkinci Dünya Savaşı’nın ardından çok partili döneme geçiş diğer alanlarda olduğu gibi basın alanında da belli bir hareketlilik yarattı. Bu döneme kadar olan “alaylı eğitim” ilişkisi nitelik değiştirerek, bu alanda “mektepli” insanlara ihtiyaç doğurdu. Önceleri İstanbul’da, sonra Ankara’da yoğunluk kazanan bu ihtiyacı gidermek için meslek örgütlerinin öncülüğünde üniversiteye bağlı olarak İletişim Fakülteleri kuruldu. Birincisi 1950 yılında İktisat Fakültesi’ne bağlı Gazetecilik Enstitüsü olup daha sonra İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu’na dönüştürüldü. Bu ilk resmi eğitim kurumunda üniversite düzeyinde lisans eğitiminin yanı sıra, toplumda saygınlık kazanmış tecrübeli gazetecilerden Burhan Felek, Ahmet Emin Yalman, Cevat Fehmi

Başkut, Ecvet Güresin, Abdi İpekçi gibi ünlü isimler de bu kurumda bizzat ders vermişlerdir.⁸¹

İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulunu daha sonra Marmara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi İletişim Fakülteleri izlemiştir. Bu okullara merkezi öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarıyla öğrenci alınmakta, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim verilmektedir. Basın Yayın Yüksekokulu adını taşıyan tüm okullar Temmuz 1992’den itibaren “ İletişim Fakültesi”ne dönüştürülmüştür.

Üniversite düzeyindeki dört yıllık lisans eğitiminin ilk yıllarında temel sosyal bilim dersleri okutulurken, yüksek sınıflarda uzmanlık dersleri başlamakta ve mesleki derslere ağırlık verilmektedir. Öğrencilerin bu teorik eğitimlerinin yanı sıra kitle iletişim organlarında yaptıkları staj ve ders dönemi içindeki uygulamalı çalışmaları tamamen pratiğe dönük uygulamalardır. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde çıkarılan “Görünüm, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesinde çıkarılan “Gazete Gazi”, İ.Ü İletişim Fakültesi’nde çıkarılan “İletim” ve “4.Boyut”; Ege Üniversitesi’nde çıkarılan “Kalem” adlı dergi ve okullardaki uygulamalar buna örnek olarak gösterilebilir.

Ne var ki, endüstri ile Basın Yayın Yüksekokulları arasındaki ilişki başlangıcından bu güne kadar amaçlanan verimlilik ve işbirliği düzeyine ulaşamamıştır. Basın endüstrisinin sık sık bu okullardaki mesleki eğitimi yetersizlikle eleştirmesi bu durumun somut bir göstergesidir. İlginçtir ki, okullar da bu eleştiriler karşısında, ne açık bir karşı eleştiri geliştirmekte, ne de kuruluşlarındaki gerekçeyi tartışıp kendileri için yeni bir zemin arama çabası göstermektedirler.⁵⁵

Bugün, Türkiye’de üniversiter kurumlardakiler de, herkes “iletişim devrimi”nden, iletişim çağından söz etmektedir ama bu devrimin, bu çağın ne olduğunu anlatacak, tanımlayacak, eleştirecek, geleceğe ilişkin öndeyilerde, kestirmelerde bulunacak “ iletişim disiplini”nden habersiz görünmektedirler.

Ayrıca, Türkiye’de basın-yayın eğitiminin geçmişine bakıldığında, iletişim alanında bu eğitim kurumlarının araştırma ve yayın bakımından, nitelik bir yana nicelik olarak akademik çevreleri “iletişim” diye bir disiplinin varlığına inandıracak düzeye ulaştığı, ne yazık ki söylenemez.⁵⁵

Türkiye’de spor gazeteciliği açısından bakıldığında en büyük problemlerden biri, sporculuktan gelen spor gazetecilerinin gazete ve televizyonlarda yer alması olarak gösterilebilir.

Uluç, gazeteciliğe hevesli gençlerin gazetecilik mesleğinin içinden bu günkü haliyle spor gazeteciliğini seçerken çok iyi düşünmeleri gerektiğini vurguluyor ve “ Ben misyoner, spor yazarı misyoneri ya da spor misyoneri olacağım” şeklinde düşünerek karar vermeleri tavsiyesinde bulunuyor ve ironik bir yaklaşımınla görüşlerini şöyle belirtiyor.

“Spor yazarı olabilmek için-bugün için konuşuyorum - eğer bir dayınız yoksa, ki benim dayım vardı, beni spor yazarı yaptı, ya da şöhretli bir futbolcu değilseniz, şöhretli bir antrenör, şöhretli bir hakem, şöhretli bir işadamı, şöhretli bir doktor, bir kabzımal, bir lokantacı, bir balıkçı değilseniz, spor yazarı olmanız zordur. Eğer dayınız varsa olursunuz, dayınız yoksa olamazsınız.”⁸⁴

Spor gazeteciliğine alan dışından gelenlere tepki gösteren spor gazetecisi Donduran’a göre² “spor gazeteciliği çok uzun zaman değil, 10-15 yıl sonra “unutulan meslekler” arasındaki yerini alacaktır... Terzilik gibi... Hayatlarındaki en büyük becerileri top tekmelemek olan eğitimsiz, kültürsüz, bilgisiz, becerisiz bir grup geldi, spor yazarlığının baş köşesine kuruldu... Eski futbolcular, eski hakemler, eski kulüp yöneticileri, spor yazarı oldular... Ama sanmayın ki, görebiliyorlar, anlayabiliyorlar, değerlendirebiliyorlar, yazabiliyorlar, araştırabiliyorlar... Sadece, gazetelerdeki bir buçuk sütunluk yazıların üstüne fotoğraflarını koyuyorlar, hepsi bu...”

Meslek örgütleri ise gazeteciliği sadece profesyonel anlamda gazetecilerin yapması gerektiğini her fırsatta vurgulamaktadır. 1998 yılında

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından yayınlanan bildirgede şu ifadelere yer verilmiştir:

“Gazeteci olmayanlar, sürekli veya zaman zaman gazetecilik kapsamına giren alanlarda faaliyet gösterenlerin asıl sıfatları, asli işleri uygun şekilde belirtmeli, kamuoyu onların temel konumu hakkında bilgilendirilmelidir. Polis muhabiri polis veya sözcüsü, spor muhabiri kulüp yöneticisi veya sözcüsü, herhangi bir partiden sorumlu muhabir onun üyesi veya sözcüsü gibi davranmamalı ve bu yönde yayın yapmamalıdır.⁸⁰

Türkiye’de halen gazetecilik yapanların bir kısmı gazetecilik eğitimi almadan bu mesleğe girmiş kişilerdir. Bunlar usta- çırak yöntemiyle mesleği öğrenmiş ve belli bir konuma gelmiştir. Başka bir alanda üniversite eğitimi görerek veya yalnızca lise diplomasıyla işe başlamış olsunlar, yine de basının belli bir bölümünde oldukça uzun ve sistematik bir staj devresinden geçmişlerdir. Böyle bir staj, aynı zamanda gazetecilik okullarında veya belli bir derecenin edinilmesine yönelik kurslarda verilen eğitimi tamamlar. Önceki eğitimlerinin düzeyi ve niteliği ne olursa olsun, gazetecilerin çoğu kendilerini gazeteci olarak adlandırılmalarına değin mesleklerini iş başında öğrenmişlerdir. “Gazeteci doğulur, sonradan olunmaz” deyişinin sorgulanmaya açık olduğu kesindir.⁵⁹

Spor gazetecilerinin bir kısmının mezun olduğu iletişim fakültelerini bitirmek, bir medya kuruluşunda işe girmek için yeterli olmamaktadır. Diplomalarının yanı sıra girişkenlik, referanslar, yabancı dil, deneyim, sosyal ilişkilerin güçlü olması gibi ek özellikler aranmaktadır. Bu bağlamda düşünüldüğünde 1999 yılında Türkiye’deki 14 İletişim Fakültesi dekanının katıldığı toplantıda, özel yetenek sınavıyla öğrenci alımı konusunda prensip kararı alınmıştır.²⁹

Spor gazetecilerinin eğitiminde iletişim fakültelerinin yanı sıra Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi veren kurumlar bünyesinde spor gazeteciliğine

yönelik bölümlerin açılması da teklif edilmiştir. Mevcut Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının yetersizliklerinin giderilmesi için Spor Bilimleri Fakültesi adı altında yeniden yapılanması önerilmiştir. Spor Öğretmenliği Bölümü, Spor Yöneticiliği Bölümü, Spor Antrenörlüğü Bölümü ve Rekreasyon, Spor Yazarlığı ve Halkla İlişkiler Bölümü olarak dört bölümün önerildiği bu yapılanmaya göre; bu fakültelerin ilgili bölümü spor yazarlığı eğitimi verecektir.⁴⁷

2.3.7 Basın Ahlakı

Pek çok ülkede basının kendi kendini denetim yolunda atılan adımlar genellikle, “basın ahlakı” çerçevesinde toplanmaktadır. Bu girişimleri sistem çerçevesinde açıklayan toplumsal sorumluluk kuramıdır. Daha doğru bir deyişle, kendini denetim bir yandan özgürlük diğer yandan ise ahlak çerçevesinden değerlendirilmek istenmektedir. Aslında, meslek ahlakı konusu ve sorunu ilk çağlardan günümüze kadar hemen hemen her toplumda görülen bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı şekilde, özgürlükler üzerinde Amerikan Bağımsızlık Savaşı ve Fransız İhtilalinden beri her dönemde tartışılmaktadır.

Basın özgürlüğü denilince, demokrasinin bütün kurum ve mekanizmalarına yürekten inanan bir inanç sistemi içinde kişiyi ve dolayısıyla kişisel hak ve özgürlükleri temel alan bir özgürlük akla gelmektedir. Basın ahlakı ise basın özgürlüğünü koruyabilmek ve sürdürebilmek için var olması gerekli bir ahlak anlayışıdır. Hiç kuşkusuz, özgürlüğe gereksinme duymayanların ahlaka da gereksinimleri yoktur. Kısacası, basın için özgürlük ilk ve kaçınılmaz koşuldur. Özgürlük gerekli olduğu için de belli bir basın ahlakı anlayışı korunmalı ve bu konuda bir ortak anlayış bulunmalıdır.

Basın ahlakı anlayışının nasıl sürdürüleceği ve korunacağı konusunda pek çok ülkede çeşitli girişimler yapılmamış değildir. Asıl olan, özgür bir basının uyacağı ahlak kurallarını basına kimsenin dikte etmemesidir. Basının

kendisi ahlak kurallarını belirlemeli ve uygulamasını da kendisi yapmalıdır. Ahlak kuralları nelerdir? Bu kuralları nasıl bir dünya görüşü çevrelemektedir.? Bu iki sorunun yanıtını verebilmek bakımından önce basın meslek kurallarını irdelemek anlamlı olacaktır.

Basın meslek kurallarının başında hiç kuşkusuz, bütün dünyada kabul görmüş bulunan ortak kural olarak “doğru haber verme” gelmektedir. Gazeteci, okuyucuya yanlış bilgi vermekten kaçınmalı, haberin doğruluğunu çeşitli kaynaklardan araştırmalı, bir düzeltme varsa bunu yayımlamaktan kaçınmamalı, meslek gizliliğini korumalı, haberin kaynağını açıklamamalıdır. Ayrıca, gazeteci iftiradan, hakaretten ve kişilerin özel yaşamlarıyla ilgili bazı özelliklere girmekten, şiddet ve kötülüğe karşı esnek tutum izleyip kamu ahlakını zedelemekten, haber alabilmek için gazetecinin hakkı olmayan dürüst sayılamayacak yollara başvurmaktan kaçınmalıdır. Doğal olarak, sayılanlara dikkat edilince, meslek kurallarının ardında bazı hakların, haber kaynaklarına ulaşma özgürlüğünün, gazetecinin fikirlerini ve inançlarını, vicdanına ters düşen işleri geri çevirebilme, kamu yaşamını ilgilendiren bütün konuların özgürce araştırılabilmesi hakkının özünün yattığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Daha öz bir deyişle, basın meslek kuralları ile basın ahlakı iç içedir, birbirlerinin ayrılmaz parçaları gibidir. Daima, ikisi açısından, hassas bir denge bulunmalıdır, korunmalıdır.⁸

2.3.8 Basın Meslek İlkeleri

Türkiye’de basının kendi kendini denetleme konusu, 27 Mayıs 1960’tan sonra ortaya atılmıştır. Uluslar arası Basın Enstitüsü’nden yardım istenerek, bir basın ahlak yasası hazırlanmış ve ayrıca 10 üyeli bir Basın Şeref Divanı kurulmuştur. Divan’ın görevleri arasında, yasaya uymayanları kamuya açıklama, ihtar gibi cezalar verme, basının kendi kendini denetleme yolunda hareket etmesi için gerekli düzenlemeleri yapma bulunmaktaydı. Basın Şeref Divanı’nın rolü ve yasanın önemi, askeri yönetimin 1961 seçimleriyle parlamenter

yönetime devri ile azalmış, basın ahlak yasası yürürlükte kalmakla birlikte, işlerliği tartışılır olmuştur.

1982 Anayasası ile birlikte kitle iletişim araçlarını düzenleyen yasalarda bazı önemli değişiklikler yapılmıştır. Özellikle, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Yasası ve Basın Yasası bakımından getirilen değişikliklerin ardından yapılan diğer bazı yasa değişiklikleri, basının kendi kendini denetleme konusunu tekrar gündeme getirmiştir. Basın, kendi kendini denetleme yönünden basın meslek ilkeleri koyma, basın konseyi kurma arayışı içine girmiştir.

1986 yılında 28 gazeteciden oluşan bir çalışma grubunca kendi kendini denetleme konusu ele alınmaya başlamıştır. 1987’de “Basın Konseyi Sözleşmesi” ve “Basın Meslek İlkeleri” adı altında iki belge hazırlanarak, gazetecilerin onayına sunulmuştur. Basın Konseyi, 6 Şubat 1988’de Konsey Sözleşmesini 28 gazete, 22 dergi, 11 haber ajansı, 6 yayın ve basın kuruluşunun imzalamasıyla resmen kurulmuştur.

Konseyin çalışmalarında temel ölçüt olarak, 16 maddelik “Basın Meslek İlkeleri” alınır. ⁸⁻⁷³⁻⁷⁶

Basın Meslek İlkelerinin Maddeleri Şöyledir;

1- Yayınlarda hiç kimse, ırkı, cinsiyeti, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle kınanamaz, aşağılanamaz.

2- Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünün sınırlayıcı, genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı ya da incitici yayın yapılamaz.

3- Bir kamu müessesesi olan gazetecilik mesleği ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez.

4- Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez.

5- Kişilerin özel yaşamı, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, yayın konusu olamaz.

6- Soruşturulması gazetecilik olanakları içinde bulunan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olunmaksızın yayınlanamaz.

7- Saklı kalması kaydıyla verilen bilgiler, kamu yararı ciddi bir biçimde gerektirmedikçe yayımlanamaz.

8- Bir basın organının dağıtım süreci tamamlanmadan o basın organının özel çabalarla gerçekleştirdiği ürün, bir başka basın organı tarafından kendi ürünüymüş gibi kamuoyuna sunulamaz. Ajanslardan alınan özel ürünlerin kaynağının belirtilmesine özen gösterilir.

9- Suçlu olduğu yargı kararıyla belirlenmedikçe hiç kimse “suçlu” ilan edilemez.

10- Yasaların suç saydığı eylemler, gerçek olduğuna inandırıcı makul nedenler bulunmadıkça kimseye atfedilemez.

11- Gazeteci kaynaklarının gizliliğini korur. Kaynağın kamuoyunu kişisel, siyasal, ekonomik vb. nedenlerle, yanıltmayı amaçladığı haller bunun dışındadır.

12- Gazeteci, mesleğin saygınlığına gölge düşürebilecek yöntem ve tutumla haber araştırmaktan sakınır.

13- Şiddet ve zorbalığı özendirici yayın yapmaktan kaçınılır.

14- İlan, reklam niteliğindeki yayınların bu nitelikleri tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirtilir.

15- Yayın tarihi için konan zaman kaydına saygı gösterilir.

16- Basın organları, yanlış yayınlardan kaynaklanan cevap ve tekzip hakkına saygı duyarlar.

3. MATERYAL VE METOD

Bu araştırma tarama modelinde yürütülmüş, ilgili literatür taranarak, teorik bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca bir anket uygulanmış değerlendirmeye yönelik veriler toplanmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini, Ankara, İstanbul ve İzmir’de gazete, televizyon ve ajanslarda faal olarak görev yapan 220 spor muhabiri oluşturmaktadır.

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak kullanılan anketin oluşturulmasında konu ile ilgili uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde spor muhabirlerinin kişisel nitelikleri ile ilgili sorunlar, ikinci bölümde mevcut durumla, üçüncü bölümde ise spor muhabirlerinin mesleki sorunları ile ilgili sorulara yer verilmiştir.

Anketler araştırmacı tarafından evrenden tesadüfi örneklem yolu ile seçilmiş 185 spor muhabirine uygulanmıştır. Buna göre anketler spor muhabirlerine bizzat çalıştığı basın kuruluşuna gidilerek elden dağıtılmış ve toplanmış, bir kısmına telefonla, bir kısmına e-posta yada faks yoluyla, bir kısmına da posta yoluyla ulaştırılmıştır. Verilerin işlenmesinde ilk olarak, toplanan anketler kontrol edilmiş, yanlış veya eksik doldurulan anketler değerlendirmeye alınmamıştır. Cevaplanan 148 anketin 143’ü değerlendirmeye alınmıştır.

Daha sonra toplanan veriler bilgisayar ortamında SPSS 11.0 İstatistik Paket Programı ile analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin yüzde ve frekans dağılımları çıkarılmış, ardından deneklerin görüşleri ile bazı değişkenler arasında anlamlı farklılıklar aranmıştır. Veriler T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) karşılaştırmalı olarak incelendikten sonra elde edilen sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan 143 spor muhabirinin mevcut durumlarına ilişkin görüşlerine ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Spor Muhabirlerinin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Alt Kategoriler	N	%	Toplam (N)
Cinsiyet	1. Kadın	16	11,2	143
	2. Erkek	127	88,8	
Yaş	1. 25 ve altı	18	12,6	143
	2. 26-30	40	28,0	
	3. 31-35	27	18,9	
	4. 36-40	27	18,9	
	5. 41 ve üzeri	31	21,7	
Öğrenim Durumu	1. İlköğretim	1	,7	143
	2. Lise ve Dengi	35	24,5	
	3. Üniversite	102	71,3	
	4. Lisansüstü	5	3,5	
Mezun Olunun Fakülte/Yüksekokul	1. İletişim	78	72,9	107
	2. Beden Eğitimi ve Spor	6	5,6	
	3. Diğer	23	21,5	
Görev Yapılan İl	1. Ankara	62	43,4	143
	2. İstanbul	68	47,6	
	3. İzmir	13	9,1	
Görev Yeri	1. Gazete	68	47,6	143
	2. Dergi	0	0	
	3. Televizyon	42	29,4	
	4. Ajans	32	22,4	
	5. Diğer	1	,7	
Kıdem	1. 1-5 Yıl	32	22,4	143
	2. 6-10 Yıl	40	28,0	
	3. 11-15 Yıl	26	18,2	
	4. 16-20 Yıl	21	14,7	
	5. 21 Yıl ve üzeri	24	16,8	

Tablo 1'e bakıldığında spor muhabirlerinin %88,8'inin erkek, %59,5'inin 30 yaş üzerinde, %74,8'inin üniversite mezunu, %47,6'sının gazetelerde çalıştığı, %49,7'sinin 10 yıldan fazla bir süredir kurumunda görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 2. Gelir Durumuna İlişkin Dağılım

Gelir	f	%
2 milyar ve üzeri	15	10,5
2 milyar-1,5 milyar	15	10,5
1,5 milyar- 1 milyar	34	23,8
1 milyar- 500 milyon	54	37,8
500 milyon ve aşağısı	25	17,5
Toplam	143	100,0

“Gelir durumunuz ?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerin % 37,8'inin (54) 1 milyar ile 500 milyon arasında bir gelire sahip olduğu, %17,5'inin (25) 500 milyonun altında bir ücretle çalıştığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Günlük Ortalama Çalışma Süresine İlişkin Dağılımı

Günlük Çalışma Süresi	f	%
6 Saatten Az	2	1,4
6-8 Saat	12	8,4
8-10 Saat	60	42,0
10-12 Saat	47	32,9
12 Saatten Fazla	21	14,7
Toplam	142	99,3

“Günlük çalışma süreniz ?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 89,6'sının (128) 8 saatin üstünde çalıştığı, %9,8'inin (14) ise 8 saatin altında çalıştığı görülmektedir.

Tablo 4. Haftalık İzne İlişkin Dağılımı

Haftalık İzni Süresi	f	%
Hafta İçi 1 Gün	95	66,4
Hafta Sonu 1 Gün	18	12,6
Hafta İçi 2 Gün	22	15,4
Hafta Sonu 2 Gün	5	3,5
Toplam	140	97,9

“Haftada kaç gün izniniz var?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 66,4’ünün (95) hafta içi 1 gün izin kullandığı, %3,5’inin ise (5) hafta sonu 2 gün izin kullandığı görülmektedir.

Tablo 5. Kadro Durumuna İlişkin Dağılımı

Seçenekler	f	%
Evet	119	83,2
Hayır	24	16,8
Toplam	143	100,0

“Kurumunuzda kadrolu mu çalışıyorsunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımına göre, araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 83,2’si (119) kurumunda kadrolu çalışırken, %16,8’inin ise (24) kadrosuz çalışmaktadır.

Tablo 6. Kadrosuz Çalışma Süresine Göre Dağılımı

Süre	f	%
1 Yıl	9	37,5
2 Yıl	3	12,5
3 Yıl	4	16,7
4 Yıl	2	8,3
5 ve Üzeri Yıl	6	25,0
Toplam	24	100,0

“Kadrosuz Çalışma Süreniz?” ifadesine verilen cevapların dağılımına ilişkin bulgulara göre araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 16,8’inin (24) kurumunda kadrosuz çalıştığı, bunların da %37,5’inin (9) 1 yıldır, % 25’inin (6) ise 5 ve üzeri yıldır kadrosuz çalıştığı görülmektedir.

Tablo 7. Sarı Basın Kartına Sahip Olunmasına Göre Dağılımı

Seçenekler	f	%
Evet	81	56,6
Hayır	62	43,4
Toplam	143	100,0

“Sarı Basın kartınız var mı?” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 56,6’sının (81) sarı basın kartı sahibi olduğu, %43,4’ünün ise (62) meslekte önemli olan sarı basın kartına sahip olmadığı görülmüştür.

Tablo 8. Spor Kulübü Üyelğine İlişkin Dağılımı

Seçenekler	f	%
Evet	21	14,7
Hayır	119	83,2
Toplam	140	97,9

“Herhangi Bir Spor Kulübüne Üye misiniz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 83,2’sinin (119) herhangi bir spor kulübüne üye olmadığı, %14,7’sinin (21) herhangi bir spor kulübüne üye olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Faal Spor Yapan Muhabirlerin Branşlarına İlişkin Dağılımı

Faal Spor Yapan Sayısı	f	%
Futbol	27	60,0
Basketbol	8	17,8
Atletizm	2	4,4
Diğer	8	17,8
Toplam	45	100

“Faal spor yapıyorsanız branşınız?” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 60’ının (27) faal olarak futbolla uğraştığı tespit edilmiştir.

Tablo 10. Takip Edilen Spor Branşına İlişkin Dağılımı

Takip Edilen Branşlar	f	%	Cevapsız f	Cevapsız %	N
Futbol	99	69,2	44	30,8	143
Basketbol	59	41,3	84	58,7	143
Voleybol	37	25,9	106	74,1	143
Atletizm	23	16,1	120	83,9	143
Diğer	19	13,3	124	86,7	143
Hepsi	33	23,1	110	76,9	143

Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan spor muhabirlerinin genelde birden fazla spor branşını takip ettikleri görülmüştür. Bu branşlar içinde futbol % 69,2’lik oranı ile en fazla takip edilen branş olurken, bunu %41,3 ile basketbol, % 25,9 ile voleybol, %16,1 ile atletizm izlemektedir. Bunlar dışındaki branşların takip edilme oranı ise sadece 13,3’dür.

Tablo 11. Spor Muhabirliğini Seçme Nedenine İlişkin Dağılımı

Spor Muhabirliği Seçme Nedeni	f	%
Gazetecilik Eğitimi Almak	31	21,7
Sporla İlgili Bir Geçmişe Sahip Olmak	27	18,9
Spora Karşı İlgi	69	48,3
Cazip Bir Meslek Olması	6	4,2
Ekonomik Nedenler	3	2,1
Diğer	7	4,9
Toplam	143	100,0

“Spor muhabirliğini seçme nedeniniz?” ifadesine verilen cevapların dağılımına bakıldığında araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 48,3’ünün (69) spora karşı ilgileri olduğu için, % 21,7’sinin (31) ise, gazetecilik eğitimi aldıkları için bu mesleği seçtikleri görülmektedir.

Tablo 12. Son Bir Yılda Sporla İlgili Herhangi Bir Kurs Veya Seminere Katılıp Katılmamalarına İlişkin Dağılımı

Seçenekler	f	%
Katıldım	53	37,1
Katılmadım	89	62,2
Toplam	143	100,0

“Son bir yılda sporla ilgili herhangi bir kurs veya seminere katıldınız mı?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 62,2’sinin (89) herhangi bir kurs veya seminere katılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13. Bu Güne Kadar Spor Gazeteciliği İle İlgili Bir Eğitim Seminerine Katılıp Katılmadıklarına İlişkin Dağılımı

Seçenekler	f	%
Katılmadım	67	46,9
1defa Katıldım	20	14,0
2 Defa Katıldım	11	7,7
3 Defa Katıldım	6	4,2
4 ve Daha Fazla Katıldım	37	25,9
Toplam	141	98,6

Bu güne kadar spor gazeteciliği ile ilgili bir eğitim seminerine katıldınız mı? ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 46,9’unun (67) meslek yaşamları boyunca spor gazeteciliği ile ilgili bir eğitim seminerine katılmadığı görülmektedir.

Tablo 14. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

MADDELER	SEÇENEKLER					
	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Yabancı dil biliyor musunuz?	46	32,2	71	49,7	26	18,2
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz	113	79,0	29	20,3	1	,7
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	128	89,5	14	9,8	1	,7
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	137	95,8	6	4,2	0	0
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	9	6,3	72	50,3	62	43,4
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	18	12,6	39	27,3	86	60,1
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	4	2,8	66	46,2	73	51,0
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	47	32,9	75	52,4	21	14,7
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	61	42,7	76	53,1	6	4,2
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	66	46,2	62	43,4	15	10,5
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	17	11,9	55	38,5	71	49,7
Dünya spor basınına takip ediyormusunuz?	42	29,4	78	54,5	23	16,1
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	104	72,7	29	20,3	10	7,0
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	90	62,9	24	16,8	29	20,3
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	118	82,5	20	14,0	5	3,5
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	105	73,4	26	18,2	12	8,4
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğunu katılıyor musunuz?	96	67,1	39	27,3	8	5,6
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?	71	49,7	55	38,5	17	11,9
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?	116	81,1	19	13,3	8	5,6
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?	33	23,1	75	52,4	35	24,5
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?	64	44,8	52	36,4	27	18,9
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydıklarına inanıyor musunuz?	13	9,1	81	56,6	49	34,3

“Yabancı dil biliyor musunuz?” ifadesine spor muhabirlerinin verdikleri cevaplar incelendiğinde %49,7’sinin (71) “kısmen”, %32, 2’sinin (46) “evet”, %18,2’sinin (26) ise “hayır” seçeneğini işaretledikleri görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin %80’inin(117) yabancı dil bildiği söylenebilir.

“Bilgisayar kullanmayı biliyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin %79’unun (113) “evet”, %20,3’ünün (29) “kısmen”, işaretlediği görülmektedir. Bu maddede hayır (%0,7) seçeneğini sadece 1 mahabir işaretlemiştir. Bu bulgu ile spor muhabirlerinin neredeyse tamamının (142) mesleki eğitim alınması fikrini savunduğu ifade edilebilir.

“Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan değerlendirmecilerin % 89,5’inin (128) “evet”, % 9,8’inin (14) “kısmen”, %0,7’sinin (1) ise “hayır” seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin hemen hemen tamamının % 99,3 (142) mesleki eğitim alınması fikrini savunduğu söylenebilir.

“Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin % 95,8’i (137) “evet”seçeneğini, % 4,2’sinin (6) “kısmen”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu spor muhabirlerinin tamamının (143) en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inandıkları şeklinde yorumlanabilir.

“Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan değerlendirmecilerin % 50,3’ünün (72) “kısmen”, % 43,4’ünün (62) “hayır”, %6,3’ünün (9) ise “evet” seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulguya dayalı olarak spor muhabirlerinin % 93,7’sinin(134) meslektaşlarının teknik konulardaki bilgilerini yetersiz buldukları söylenebilir.

“Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan değerlendirmecilerin % 60,1’inin (86) “hayır”, % 27,3’ünün

(39) “kısmen”, %12,6’sının (18) ise “evet” seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 90’a yakınının (87,4) spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun bulmadığı vurgulanabilir.

“Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin %51’inin (73) “hayır”, %46,2’sin (66) “kısmen”, %2,8’inin (4) ise “evet” seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin tamamına yakınının (97,2) spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanmadıkları söylenebilir.

“Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan spor muhabirlerinin %52,4’ünün (75) “kısmen”, % 32,9’unun (47) “evet”, %14,7’sinin (21) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 85’inin (122) spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katıldıkları ifade edilebilir.

“Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 53,1’inin (76) “kısmen”, % 42,7’sinin (61) “evet”, % 4,2’sinin (6) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 95,8’inin (137) mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıkları söylenebilir.

“Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde, araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 46,2’sinin (66) “evet”,

% 43,4'ünün (62) "kısmen", % 10,5'inin (15) ise "hayır", seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 89,6'sının (128) yazılarında asparagas haberlere yer verdikleri ifade edilebilir.

"Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?" ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 49,7'sinin (71) "hayır", % 38,5'inin (55) "kısmen", % 11,9'unun (17) ise "evet", seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 90'a yakınının (126) eski futbolcu veya hakemlerin iyi spor yazarı olamayacağını düşündüğü söylenebilir.

"Dünya spor basınıni takip ediyor musunuz?" ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin % 54,5'inin (78) "kısmen", % 29,4'ünün (42) " evet", %16,1'inin (23) ise, " hayır seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu, spor muhabirlerinin 83,9'unun (120) dünya spor basınıni takip ettikleri vurgulanabilir.

"Ülkemizde spor muhabirlerinin kadro sıkıntısı olduğu görüşüne katılıyor musunuz?" ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin %72,7'sinin (104) "evet", % 20,3'ünün (29) "kısmen", % 7'sinin (10) ise "hayır", seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin %93'ünün (133) kadro sıkıntısı olduğunu düşündüğü söylenebilir.

"Ülkemizde spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?" ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin % 62,9'unun (90) "evet", % 20,3'ünün (29) "hayır", % 16,8'inin (24) ise "kısmen", seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulguya göre spor muhabirlerinin % 83,3'ü (119) basın kartı sorunu olduğunu düşünmektedir.

“Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 82,5’inin (118) “evet”, % 14’ünün (20) “kısmen”, % 3,5’inin (5) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 96,5’inin (138) ücretlerin yetersiz olduğunu düşündüğü söylenebilir.

“Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin % 73,4’ünün (105) “evet”, % 18,2’sinin (26) “kısmen”, % 8,4’ünün (12) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 91,6’sının (131) çalışma saatlerinin fazla olduğunu ifade ettiği söylenebilir.

“Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerinin % 67,1’inin (96) “evet”, % 27,3’ünün (39) “kısmen”, % 5,6’sının (8) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 94,4’ünün (135) teknik donanımlarının yetersiz olduğunu düşündüğü belirtilebilir.

“Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerinin % 49,7’sinin (71) “evet”, % 38,5’inin (55) “kısmen”, % 11,9’unun (17) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu spor muhabirlerinin % 88,2’sinin (126) dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından çeşitli derecelerden müdahaleyle karşı karşıya kaldığı şeklinde yorumlanabilir.

“Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerinin % 81,1’inin (116) “evet”, % 13,3’ünün (19) “kısmen”, % 5,6’sının (8) ise “hayır”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin yaklaşık % 95’inin (135) gelecek kaygısı yaşadığını söylenebilir.

“Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerinin % 52,4’ünün (75) “kısmen”, % 24,5’inin (35) “hayır”, % 23,1’inin (33) ise “evet”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin %76,9’unun (110) spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi aldığı ifade edilebilir.

“Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?” maddesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan spor muhabirlerinin % 44,8’inin (64) “evet”, %36,4’ünün (52) “kısmen”, % 18,9’unun (27) ise “hayır” seçeneğini işaretlediği gözlenmiştir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 81,4’ünün (116) meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşadığı söylenebilir.

“Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?” ifadesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde araştırmaya katılan muhabirlerin % 56,6’sının (81) “kısmen”, % 34,3’ünün (49) “hayır”, % 9,1’inin (13) ise “evet”, seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu bulgu sonucu spor muhabirlerinin % 90,9’unun (130) mesleğini yaparken basın meslek ilkelerine uyduklarına inanmadıklarını ifade edebiliriz...

Tablo 15. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Cinsiyet”lerine Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	p
Yabancı dil biliyor musunuz?	kadın	16	2,31	,70	1,050	,295
	erkek	127	2,12	,68		
Bilgisayar Kullanmayı biliyorsunuz	kadın	16	2,88	,34	1,101	,283
	erkek	127	2,77	,44		
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	kadın	16	2,88	,34	-,164	,870
	erkek	127	2,89	,34		
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyorsunuz	kadın	16	2,94	,25	-,432	,666
	erkek	127	2,96	,20		
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyormusunuz?	kadın	16	1,81	,54	1,410	,174
	erkek	127	1,61	,61		
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	kadın	16	1,38	,62	-,892	,374
	erkek	127	1,54	,72		
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyorsunuz?	kadın	16	1,69	,48	1,477	,155
	erkek	127	1,50	,56		
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	kadın	16	2,13	,62	-,360	,719
	erkek	127	2,20	,68		
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyorsunuz?	kadın	16	2,44	,51	,394	,694
	erkek	127	2,38	,58		
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyorsunuz?	kadın	16	2,25	,45	-,943	,355
	erkek	127	2,37	,69		
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyorsunuz?	kadın	16	1,75	,58	,784	,434
	erkek	127	1,61	,70		
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	kadın	16	2,25	,58	,748	,455
	erkek	127	2,12	,67		
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	kadın	16	2,69	,70	,210	,834
	erkek	127	2,65	,60		
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyorsunuz?	kadın	16	2,81	,54	2,813	,009
	erkek	127	2,38	,83		
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyorsunuz?	kadın	16	2,88	,34	,737	,462
	erkek	127	2,78	,50		
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyorsunuz?	kadın	16	2,63	,62	-,170	,865
	erkek	127	2,65	,63		
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	kadın	16	2,63	,50	,069	,945
	erkek	127	2,61	,60		
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyorsunuz?	kadın	16	2,50	,52	,752	,454
	erkek	127	2,36	,71		
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyorsunuz?	kadın	16	2,69	,60	-,525	,601
	erkek	127	2,76	,54		
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyorsunuz?	kadın	16	2,19	,54	1,238	,218
	erkek	127	1,96	,71		

Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?	kadın	16	2,19	,75	-,398	,691
	erkek	127	2,27	,76		
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydularına inanıyor musunuz?	kadın	16	1,75	,68	,012	,990
	erkek	127	1,75	,60		

Tablo 15'e göre; araştırmaya katılan değerlendirmecilerin "ülkemizde spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?" ifadesine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$t_{(141)} = 2.813$; $p < .05$]. Bu maddede kadın spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.81$) olarak gerçekleşirken, erkek spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.38$) olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak kadın muhabirlerin lehine anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla, Türkiye'de spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşünde kadın muhabirler daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 15'e göre Türkiye'de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 16. Türkiye'deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin "Yaş" Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gruplararası	2,578	4	,645	1,335	,260	
	Gruplariçi	66,624	138	,483			
	Toplam	69,203	142				
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	Gruplararası	1,915	4	,479	2,712	,033	2-3
	Gruplariçi	24,365	138	,177			
	Toplam	26,280	142				
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Gruplararası	,449	4	,112	,982	,420	
	Gruplariçi	15,761	138	,114			
	Toplam	16,210	142				
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	Gruplararası	,296	4	,074	1,876	,118	
	Gruplariçi	5,452	138	,039			
	Toplam	5,748	142				
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Gruplararası	5,201	4	1,300	3,887	,005	2-5
	Gruplariçi	46,156	138	,334			
	Toplam	51,357	142				
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	Gruplararası	4,046	4	1,011	2,064	,089	
	Gruplariçi	67,619	138	,490			
	Toplam	71,664	142				

Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	,817	4	,204	,657	,623	
	Gruplariçi	42,889	138	,311			
	Toplam	43,706	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Gruplararası	4,282	4	1,070	2,504	,065	
	Gruplariçi	58,991	138	,427			
	Toplam	63,273	142				
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Gruplararası	,666	4	,166	,508	,730	
	Gruplariçi	45,181	138	,327			
	Toplam	45,846	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,766	4	,441	,998	,411	
	Gruplariçi	61,046	138	,442			
	Toplam	62,811	142				
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	Gruplararası	4,507	4	1,127	2,464	,048	4-5
	Gruplariçi	63,101	138	,457			
	Toplam	67,608	142				
Dünya spor basınına takip ediyormusunuz?	Gruplararası	3,564	4	,891	2,087	,086	
	Gruplariçi	58,912	138	,427			
	Toplam	62,476	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,561	4	,390	1,064	,377	
	Gruplariçi	50,648	138	,367			
	Toplam	52,210	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplararası	4,919	4	1,230	1,927	,109	
	Gruplariçi	88,060	138	,638			
	Toplam	92,979	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,273	4	,318	1,354	,253	
	Gruplariçi	32,433	138	,235			
	Toplam	33,706	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplararası	2,821	4	,705	1,812	,130	
	Gruplariçi	53,697	138	,389			
	Toplam	56,517	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	Gruplararası	2,500	4	,625	1,821	,128	
	Gruplariçi	47,347	138	,343			
	Toplam	49,846	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?	Gruplararası	,787	4	,197	,406	,804	
	Gruplariçi	66,822	138	,484			
	Toplam	67,608	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?	Gruplararası	,454	4	,114	,373	,827	
	Gruplariçi	41,979	138	,304			
	Toplam	42,434	142				
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?	Gruplararası	3,078	4	,770	1,637	,168	
	Gruplariçi	64,894	138	,470			
	Toplam	67,972	142				
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?	Gruplararası	3,337	4	,834	1,474	,213	
	Gruplariçi	78,090	138	,566			
	Toplam	81,427	142				
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydıklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	1,233	4	,308	,822	,513	
	Gruplariçi	51,705	138	,375			
	Toplam	52,937	142				

Tablo 16'daki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “bilgisayar kullanmayı biliyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “yaş”larına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}= 2,712$, $p< ,05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 26-30 yaş grubundaki muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.90$) ile, 31-35 yaş grubundaki muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.59$) arasında 26-30 yaş grubundaki spor muhabirlerinin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “yaş”larına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}= 3,887$, $p< ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; 26-30 yaş grubundaki muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=1.88$) ile, 41 ve üzeri yaş ($\bar{X}=1.39$) grubundaki muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında 26-30 yaş grubundaki spor muhabirlerinin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “yaş”larına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}= 2,464$; $p< ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; 36-40 yaş grubundaki muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=1.81$) ile, 41 ve üzeri yaş ($\bar{X}=1.32$) grubundaki muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında, 36-40 yaş grubundaki muhabirlerin lehine bir anlamlılık bulunmuştur.

Tablo 16'daki varyans analizi sonuçlarına göre; Türkiye’de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri “yaş” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 16.a. Yaş Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler	Yaş Grubu	N	$\bar{X}$	S
Yabancı dil biliyor musunuz?	1) 25 ve altı	18	2,44	,51
	2) 26-30	40	2,15	,77
	3) 31-35	27	1,96	,71
	4) 36-40	27	2,15	,66
	5) 41 ve üzeri	31	2,10	,70
	Toplam	143	2,14	,70
Bilgisayar Kullanmayı biliyormusunuz?	1) 25 ve altı	18	2,89	,32
	2) 26-30	40	2,90	,30
	3) 31-35	27	2,59	,57
	4) 36-40	27	2,70	,47
	5) 41 ve üzeri	31	2,81	,40
	Toplam	143	2,78	,43
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	1) 25 ve altı	18	2,83	,38
	2) 26-30	40	2,82	,38
	3) 31-35	27	2,89	,32
	4) 36-40	27	2,93	,38
	5) 41 ve üzeri	31	2,97	,18
	Toplam	143	2,89	,34
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyormusunuz?	1) 25 ve altı	18	3,00	,00
	2) 26-30	40	2,90	,30
	3) 31-35	27	3,00	,00
	4) 36-40	27	2,93	,27
	5) 41 ve üzeri	31	3,00	,00
	Toplam	143	2,96	,20
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyormusunuz?	1) 25 ve altı	18	1,50	,62
	2) 26-30	40	1,87	,61
	3) 31-35	27	1,52	,51
	4) 36-40	27	1,74	,59
	5) 41 ve üzeri	31	1,39	,56
	Toplam	143	1,63	,60
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	1) 25 ve altı	18	1,56	,70
	2) 26-30	40	1,70	,79
	3) 31-35	27	1,67	,78
	4) 36-40	27	1,33	,62
	5) 41 ve üzeri	31	1,32	,54
	Toplam	143	1,52	,71
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyormusunuz?	1) 25 ve altı	18	1,50	,51
	2) 26-30	40	1,57	,59
	3) 31-35	27	1,52	,51
	4) 36-40	27	1,59	,57
	5) 41 ve üzeri	31	1,39	,56
	Toplam	143	1,52	,55
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	1) 25 ve altı	18	1,94	,24
	2) 26-30	40	2,37	,67
	3) 31-35	27	2,19	,68
	4) 36-40	27	2,30	,72
	5) 41 ve üzeri	31	1,97	,71
	Toplam	143	2,18	,67

Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyorsunuzuz?	1) 25 ve altı	18	2,50	,51
	2) 26-30	40	2,42	,59
	3) 31-35	27	2,41	,50
	4) 36-40	27	2,33	,62
	5) 41 ve üzeri	31	2,29	,59
	Toplam	143	2,38	,57
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyorsunuzuz?	1) 25 ve altı	18	2,28	,46
	2) 26-30	40	2,35	,66
	3) 31-35	27	2,41	,75
	4) 36-40	27	2,19	,74
	5) 41 ve üzeri	31	2,52	,63
	Toplam	143	2,36	,67
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyorsunuzuz?	1) 25 ve altı	18	1,72	,67
	2) 26-30	40	1,72	,72
	3) 31-35	27	1,56	,70
	4) 36-40	27	1,81	,74
	5) 41 ve üzeri	31	1,32	,54
	Toplam	143	1,62	,69
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	1) 25 ve altı	18	2,39	,70
	2) 26-30	40	2,20	,65
	3) 31-35	27	1,93	,73
	4) 36-40	27	1,96	,59
	5) 41 ve üzeri	31	2,23	,62
	Toplam	143	2,13	,66
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1) 25 ve altı	18	2,89	,32
	2) 26-30	40	2,67	,66
	3) 31-35	27	2,67	,55
	4) 36-40	27	2,52	,70
	5) 41 ve üzeri	31	2,61	,62
	Toplam	143	2,66	,61
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyorsunuzuz?	1) 25 ve altı	18	2,67	,69
	2) 26-30	40	2,55	,75
	3) 31-35	27	2,56	,80
	4) 36-40	27	2,19	,88
	5) 41 ve üzeri	31	2,23	,84
	Toplam	143	2,43	,81
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyorsunuzuz?	1) 25 ve altı	18	2,67	,77
	2) 26-30	40	2,80	,46
	3) 31-35	27	2,93	,27
	4) 36-40	27	2,85	,36
	5) 41 ve üzeri	31	2,68	,54
	Toplam	143	2,79	,49
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyorsunuzuz?	1) 25 ve altı	18	2,61	,78
	2) 26-30	40	2,75	,49
	3) 31-35	27	2,81	,56
	4) 36-40	27	2,63	,56
	5) 41 ve üzeri	31	2,42	,76
	Toplam	143	2,65	,63
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	1) 25 ve altı	18	2,89	,32
	2) 26-30	40	2,52	,55
	3) 31-35	27	2,56	,70
	4) 36-40	27	2,74	,45
	5) 41 ve üzeri	31	2,52	,72

	Toplam	143	2,62	,59
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyorsunuz?	1) 25 ve altı	18	2,44	,62
	2) 26-30	40	2,42	,71
	3) 31-35	27	2,44	,75
	4) 36-40	27	2,33	,62
	5) 41 ve üzeri	31	2,26	,73
	Toplam	143	2,38	,69
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyorsunuz?	1) 25 ve altı	18	2,67	,69
	2) 26-30	40	2,70	,56
	3) 31-35	27	2,78	,64
	4) 36-40	27	2,81	,48
	5) 41 ve üzeri	31	2,81	,40
	Toplam	143	2,76	,55
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyorsunuz?	1) 25 ve altı	18	2,33	,59
	2) 26-30	40	2,00	,68
	3) 31-35	27	1,81	,74
	4) 36-40	27	1,93	,62
	5) 41 ve üzeri	31	1,97	,75
	Toplam	143	1,99	,69
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyorsunuz?	1) 25 ve altı	18	1,94	,87
	2) 26-30	40	2,35	,70
	3) 31-35	27	2,44	,75
	4) 36-40	27	2,26	,71
	5) 41 ve üzeri	31	2,16	,78
	Toplam	143	2,26	,76
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?	1) 25 ve altı	18	1,89	,58
	2) 26-30	40	1,65	,62
	3) 31-35	27	1,67	,55
	4) 36-40	27	1,85	,72
	5) 41 ve üzeri	31	1,77	,56
	Toplam	143	1,75	,61

Tablo 17. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Öğrenim Durum”larına Göre Farklılığı İçin t-Testi Sonuçları

Maddeler	Öğrenim Durumu	N	$\bar{X}$	S	t	p
Yabancı dil biliyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,83	,70	-3,139	,002
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,24	,67		
Bilgisayar kullanmayı biliyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,69	,52	-1,245	,219
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,81	,39		
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Lise ve Dengi	36	2,75	,50	-2,128	,039
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,93	,25		
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,97	,17	,488	,627
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,95	,21		
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,67	,53	,429	,669
	Üniversite ve Lisansüstü	107	1,62	,62		
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,75	,84	1,963	,055
	Üniversite ve Lisansüstü	107	1,45	,65		

Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,58	,55	,822	,412
	Üniversite ve Lisansüstü	107	1,50	,56		
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,22	,64	,419	,676
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,17	,68		
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,25	,55	-1,653	,100
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,43	,57		
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,20	,79	-1,507	,138
	Üniversite Ve Lisansüstü	107	2,41	,61		
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,64	,76	,165	,869
	Üniversite ve Lisansüstü	107	1,62	,67		
Dünya spor basınına takip ediyormusunuz?	Lise ve Dengi	36	2,03	,70	-1,100	,273
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,17	,65		
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,42	,70	-2,529	,015
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,74	,56		
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,17	,85	-2,260	,025
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,51	,78		
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,78	,48	-,176	,860
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,79	,49		
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,56	,69	-1,043	,299
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,68	,61		
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,64	,54	,274	,784
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,61	,61		
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,22	,76	-1,570	,119
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,43	,66		
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,64	,59	-1,398	,168
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,79	,53		
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,86	,64	-1,255	,212
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,03	,71		
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	2,25	,81	-,080	,937
	Üniversite ve Lisansüstü	107	2,26	,74		
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydıklarına inanıyor musunuz?	Lise ve Dengi	36	1,89	,57	1,665	,101
	Üniversite ve Lisansüstü	107	1,70	,62		

Tablo 17'ye göre; araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “yabancı dil biliyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$t_{(141)} = -3,139$; $p < ,05$]. Bu ifadede lise ve dengi okuldan mezun muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 1.83$) iken, üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.24$) olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistikî olarak

anlamalı bulunmuştur. Bu bulgu, üniversite ve lisanüstü eğitim mezunlarının, lise ve dengi okul mezunlarına göre, yabancı dil düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılır mısınız?” ifadesine ilişkin görüşleri öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$t_{(141)} = -2,128$; $p < ,05$]. Bu ifadede lise ve dengi okuldan mezun muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2,75$) iken, üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2,93$) olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistikî olarak anlamlı bulunmuştur. Başka bir anlatımla üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması gerektiği yönünde daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “ülkemizde spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$t_{(141)} = -2,260$; $p < ,05$]. Bu ifadede lise ve dengi okuldan mezun muhabirlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2,17$) iken, üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2,51$) olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgu, üniversite ve lisansüstü eğitim mezunları spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne daha yüksek düzeyde katılmaktadır şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 17’ye göre Türkiye’de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 18. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Mezun Oldukları Okul Türü” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gruplarasası	5,247	2	2,623	5,613	,005	1-3
	Gruplariçi	51,885	111	,467			
	Toplam	57,132	113				
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	Gruplarasası	,139	2	,069	,393	,676	
	Gruplariçi	19,615	111	,177			
	Toplam	19,754	113				
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Gruplarasası	,024	2	,012	,204	,816	
	Gruplariçi	6,546	111	,058			
	Toplam	6,570	113				
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	Gruplarasası	,096	2	,048	1,138	,324	
	Gruplariçi	4,685	111	,042			
	Toplam	4,781	113				
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Gruplarasası	,572	2	,286	,757	,471	
	Gruplariçi	41,954	111	,378			
	Toplam	42,526	113				
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	Gruplarasası	,496	2	,248	,551	,578	
	Gruplariçi	49,995	111	,450			
	Toplam	50,491	113				
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	Gruplarasası	,075	2	,037	,122	,885	
	Gruplariçi	34,415	111	,310			
	Toplam	34,491	113				
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Gruplarasası	1,239	2	,620	1,345	,265	
	Gruplariçi	51,121	111	,461			
	Toplam	52,360	113				
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Gruplarasası	,051	2	,025	,080	,924	
	Gruplariçi	35,572	111	,320			
	Toplam	35,623	113				
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	Gruplarasası	1,209	2	,604	1,410	,248	
	Gruplariçi	47,572	111	,429			
	Toplam	48,781	113				
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	Gruplarasası	2,928	2	1,464	3,101	,049	
	Gruplariçi	52,405	111	,472			
	Toplam	55,333	113				
Dünya spor basınına takip ediyormusunuz?	Gruplarasası	3,435	2	1,717	3,902	,023	1-3
	Gruplariçi	48,846	111	,440			
	Toplam	52,281	113				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplarasası	,101	2	,050	,159	,853	
	Gruplariçi	35,346	111	,318			
	Toplam	35,447	113				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplarasası	2,711	2	1,355	2,100	,127	
	Gruplariçi	71,649	111	,645			
	Toplam	74,360	113				
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplarasası	,213	2	,107	,453	,637	
	Gruplariçi	26,146	111	,236			
	Toplam	26,360	113				

Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyorsunuz?	Gruplararası	,378	2	,189	,531	,590	
	Gruplariçi	39,482	111	,356			
	Toplam	39,860	113				
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyorsunuz?	Gruplararası	,101	2	,050	,138	,871	
	Gruplariçi	40,679	111	,366			
	Toplam	40,781	113				
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyorsunuz?	Gruplararası	,638	2	,319	,651	,523	
	Gruplariçi	54,379	111	,490			
	Toplam	55,018	113				
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyorsunuz?	Gruplararası	5,665	2	2,833	11,069	,000	1-3
	Gruplariçi	28,405	111	,256			
	Toplam	34,070	113				
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?	Gruplararası	1,585	2	,792	1,506	,226	
	Gruplariçi	58,415	111	,526			
	Toplam	60,000	113				
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?	Gruplararası	2,250	2	1,125	2,003	,140	
	Gruplariçi	62,321	111	,561			
	Toplam	64,570	113				
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydularına inanıyor musunuz?	Gruplararası	1,357	2	,679	1,743	,180	
	Gruplariçi	43,213	111	,389			
	Toplam	44,570	113				

Tablo 18'deki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “yabancı dil biliyor musunuz” maddesine ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-111)} = 5,613$ $p < ,05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; İletişim fakültesi mezunu spor muhabirleri ($\bar{X} = 2.29$) ile “diğer” ($\bar{X} = 1.83$) fakültelerden mezun olan muhabirler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Başka bir anlatımla İletişim Fakültesi mezunlarının yabancı dil bilme düzeyleri, “diğer” fakültelerden mezun olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “dünya spor basınıni takip ediyor musunuz” maddesine ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-111)} = 3,902$; $p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, İletişim fakültesi mezunu spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.23$) ile “diğer” ($\bar{X} = 1.83$) fakültelerden mezun olan

muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında iletişim fakültesi mezunları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer bir anlatımla İletişim Fakültesi mezunları dünya spor basınına daha fazla takip etmektedir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-111)} = 11,069$; $p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, İletişim Fakültesi mezunu spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.91$) ile “diğer” ($\bar{X} = 2.40$) fakültelerden mezun olan muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında iletişim fakültesi mezunları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulgu İletişim Fakültesi’nden mezun spor muhabirlerinin daha fazla gelecek kaygısı taşıdıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 18’deki tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; Türkiye’de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 18.a. Okul Türü Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler	Okul Türü	N	$\bar{X}$	S
Yabancı dil biliyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,29	,67
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,50	,55
	3) Diğer	30	1,83	,75
	Toplam	114	2,18	,71
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,81	,43
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,67	,52
	3) Diğer	30	2,83	,38
	Toplam	114	2,81	,42
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,94	,25
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	3,00	,00
	3) Diğer	30	2,93	,25
	Toplam	114	2,94	,24

Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyorsunuzuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,96	,19
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,83	,41
	3) Diğer	30	2,97	,18
	Toplam	114	2,96	,21
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	1,65	,62
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	1,83	,75
	3) Diğer	30	1,53	,57
	Toplam	114	1,63	,61
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	1,45	,66
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	1,50	,55
	3) Diğer	30	1,60	,72
	Toplam	114	1,49	,67
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyorsunuzuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	1,53	,57
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	1,50	,55
	3) Diğer	30	1,47	,51
	Toplam	114	1,51	,55
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,15	,67
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,00	,63
	3) Diğer	30	2,37	,72
	Toplam	114	2,20	,68
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,41	,57
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,33	,52
	3) Diğer	30	2,43	,57
	Toplam	114	2,41	,56
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,41	,61
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,67	,52
	3) Diğer	30	2,23	,77
	Toplam	114	2,38	,66
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	1,58	,61
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	1,50	,55
	3) Diğer	30	1,93	,87
	Toplam	114	1,67	,70
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,23	,64
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,17	,41
	3) Diğer	30	1,83	,75
	Toplam	114	2,12	,68
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,73	,60
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,67	,52
	3) Diğer	30	2,67	,48
	Toplam	114	2,71	,56
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,53	,77
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,83	,41
	3) Diğer	30	2,23	,94
	Toplam	114	2,53	,77

	Toplam	114	2,46	,81
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,77	,51
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,83	,41
	3) Diğer	30	2,87	,43
	Toplam	114	2,80	,48
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,69	,61
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,50	,55
	3) Diğer	30	2,77	,57
	Toplam	114	2,70	,59
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,60	,63
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,67	,52
	3) Diğer	30	2,67	,55
	Toplam	114	2,62	,60
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,44	,64
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,33	,52
	3) Diğer	30	2,27	,87
	Toplam	114	2,39	,70
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,91	,29
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,83	,41
	3) Diğer	30	2,40	,85
	Toplam	114	2,77	,55
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	1,97	,72
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,50	,55
	3) Diğer	30	1,97	,76
	Toplam	114	2,00	,73
Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyormusunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	2,18	,75
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,33	,52
	3) Diğer	30	2,50	,78
	Toplam	114	2,27	,76
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?	1) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu)	78	1,77	,64
	2) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi)	6	2,00	,00
	3) Diğer	30	1,57	,63
	Toplam	114	1,73	,63

Tablo 19. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Görev Yaptıkları İl” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gruplarasası	1,189	2	,594	1,223	,297	
	Gruplariçi	68,014	140	,486			
	Toplam	69,203	142				
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	Gruplarasası	,157	2	,078	,421	,657	
	Gruplariçi	26,123	140	,187			
	Toplam	26,280	142				
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Gruplarasası	,161	2	,080	,700	,498	
	Gruplariçi	16,049	140	,115			
	Toplam	16,210	142				
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	Gruplarasası	,291	2	,146	3,736	,026	1-3
	Gruplariçi	5,457	140	,038			
	Toplam	5,748	142				
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Gruplarasası	,139	2	,069	,189	,828	
	Gruplariçi	51,218	140	,366			
	Toplam	51,357	142				
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	Gruplarasası	7,520	2	3,760	8,207	,000	1-2 1-3
	Gruplariçi	64,144	140	,458			
	Toplam	71,664	142				
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	Gruplarasası	,983	2	,491	1,610	,204	
	Gruplariçi	42,724	140	,305			
	Toplam	43,706	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Gruplarasası	,632	2	,316	,706	,495	
	Gruplariçi	62,641	140	,447			
	Toplam	63,273	142				
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Gruplarasası	,636	2	,318	,985	,376	
	Gruplariçi	45,210	140	,323			
	Toplam	45,846	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	Gruplarasası	,792	2	,396	,894	,411	
	Gruplariçi	62,019	140	,443			
	Toplam	62,811	142				
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	Gruplarasası	8,270E-02	2	,041	,086	,918	
	Gruplariçi	67,526	140	,482			
	Toplam	67,608	142				
Dünya spor basınına takip ediyor musunuz?	Gruplarasası	5,529E-02	2	,027	,062	,940	
	Gruplariçi	62,420	140	,446			
	Toplam	62,476	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplarasası	1,120	2	,560	1,535	,219	
	Gruplariçi	51,090	140	,365			
	Toplam	52,210	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplarasası	2,661	2	1,330	2,062	,131	
	Gruplariçi	90,318	140	,645			
	Toplam	92,979	142				

Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	,644	2	,322	1,364	,259	
	Gruplariçi	33,062	140	,236			
	Toplam	33,706	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	2,106	2	1,053	2,709	,070	
	Gruplariçi	54,411	140	,389			
	Toplam	56,517	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	Gruplararası	2,208E-02	2	,011	,031	,969	
	Gruplariçi	49,824	140	,356			
	Toplam	49,846	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyormusunuz?	Gruplararası	,836	2	,418	,876	,419	
	Gruplariçi	66,773	140	,477			
	Toplam	67,608	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyormusunuz?	Gruplararası	1,242	2	,621	2,110	,125	
	Gruplariçi	41,192	140	,294			
	Toplam	42,434	142				
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyormusunuz?	Gruplararası	9,527	2	4,763	11,410	,000	
	Gruplariçi	58,446	140	,417			
	Toplam	67,972	142				
Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyormusunuz?	Gruplararası	1,050	2	,525	,914	,403	
	Gruplariçi	80,377	140	,574			
	Toplam	81,427	142				
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	1,671	2	,835	2,281	,106	
	Gruplariçi	51,266	140	,366			
	Toplam	52,937	142				

Tablo 19'daki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları il” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 3,736$, $p < ,05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; Ankara’da çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 3,00$) ile İzmir’de çalışanların ($\bar{X} = 2,85$) görüşlerinin ortalaması arasında Ankara’da çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Başka bir anlatımla, Ankara’da çalışan spor muhabirleri meslekte en az bir yabancı dilin gerekli olduğu görüşüne İzmir’de çalışan spor muhabirlerinden daha fazla katılmaktadır.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?” maddesine ilişkin

görüşleri “görev yaptıkları ile göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)}=8,207$, $p< ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, İstanbul ($\bar{X}=1.68$) ve İzmir’de ($\bar{X}=1.98$) görev yapanların görüşlerinin ortalaması ile Ankara’da ($\bar{X}=1.27$) çalışanların görüşlerinin ortalaması arasında İstanbul ve İzmir lehine anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, İstanbul ve İzmir’de çalışan spor muhabirlerinin, “spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan” daha uygun buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19’daki varyans analizi sonuçlarına göre; Türkiye’de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri “görev yaptıkları il” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 19.a. İl Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler	İller	N	$\bar{X}$	S
Yabancı dil biliyor musunuz?	1)Ankara	62	2,23	,71
	2)İstanbul	68	2,04	,72
	3)İzmir	13	2,23	,44
	Toplam	143	2,14	,70
Bilgisayar Kullanmayı biliyormusunuz?	1)Ankara	62	2,77	,42
	2)İstanbul	68	2,81	,43
	3)İzmir	13	2,69	,48
	Toplam	143	2,78	,43
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	1)Ankara	62	2,92	,27
	2)İstanbul	68	2,85	,40
	3)İzmir	13	2,92	,278
	Toplam	143	2,89	,34
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyormusunuz?	1)Ankara	62	3,00	,00
	2)İstanbul	68	2,94	,24
	3)İzmir	13	2,85	,36
	Toplam	143	2,96	,20
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyormusunuz?	1)Ankara	62	1,60	,64
	2)İstanbul	68	1,65	,57
	3)İzmir	13	1,69	,63
	Toplam	143	1,63	,60
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	1)Ankara	62	1,27	,55
	2)İstanbul	68	1,68	,74
	3)İzmir	13	1,92	,86
	Toplam	143	1,52	,71
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyormusunuz?	1)Ankara	62	1,48	,57
	2)İstanbul	68	1,59	,55
	3)İzmir	13	1,31	,48
	Toplam	143	1,52	,55

Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	1)Ankara	62	2,13	,64
	2)İstanbul	68	2,25	,68
	3)İzmir	13	2,08	,76
	Toplam	143	2,18	,67
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,42	,56
	2)İstanbul	68	2,32	,58
	3)İzmir	13	2,54	,52
	Toplam	143	2,38	,57
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,42	,56
	2)İstanbul	68	2,28	,75
	3)İzmir	13	2,46	,66
	Toplam	143	2,36	,67
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	1,60	,69
	2)İstanbul	68	1,65	,73
	3)İzmir	13	1,62	,57
	Toplam	143	1,62	,69
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	1)Ankara	62	2,13	,64
	2)İstanbul	68	2,15	,68
	3)İzmir	13	2,08	,76
	Toplam	143	2,13	,66
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1)Ankara	62	2,66	,63
	2)İstanbul	68	2,60	,63
	3)İzmir	13	2,92	,28
	Toplam	143	2,66	,61
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,42	,82
	2)İstanbul	68	2,35	,82
	3)İzmir	13	2,85	,55
	Toplam	143	2,43	,81
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,76	,53
	2)İstanbul	68	2,78	,48
	3)İzmir	13	3,00	,00
	Toplam	143	2,79	,49
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,52	,70
	2)İstanbul	68	2,74	,56
	3)İzmir	13	2,85	,55
	Toplam	143	2,65	,63
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	1)Ankara	62	2,63	,67
	2)İstanbul	68	2,60	,60
	3)İzmir	13	2,62	,51
	Toplam	143	2,62	,59
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,34	,65
	2)İstanbul	68	2,37	,75
	3)İzmir	13	2,62	,51
	Toplam	143	2,38	,69
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyormusunuz?	1)Ankara	62	2,82	,43
	2)İstanbul	68	2,66	,66
	3)İzmir	13	2,92	,28
	Toplam	143	2,76	,55
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyormusunuz?	1)Ankara	62	2,19	,60
	2)İstanbul	68	1,72	,67
	3)İzmir	13	2,38	,77
	Toplam	143	1,99	,69

Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?	1)Ankara	62	2,16	,73
	2)İstanbul	68	2,34	,77
	3)İzmir	13	2,31	,85
	Toplam	143	2,26	,76
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?	1)Ankara	62	1,87	,61
	2)İstanbul	68	1,65	,61
	3)İzmir	13	1,69	,48
	Toplam	143	1,75	,61

Tablo 20. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Görev Yapılan Kurum” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gruplararası	2,413	2	1,207	2,529	,083	
	Gruplariçi	66,790	140	,477			
	Toplam	69,203	142				
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	Gruplararası	,512	2	,256	1,391	,252	
	Gruplariçi	25,768	140	,184			
	Toplam	26,280	142				
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılmışınız?	Gruplararası	,624	2	,312	2,800	,064	
	Gruplariçi	15,586	140	,111			
	Toplam	16,210	142				
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	Gruplararası	,278	2	,139	3,553	,051	
	Gruplariçi	5,471	140	0,049			
	Toplam	5,748	142				
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Gruplararası	,453	2	,226	,623	,538	
	Gruplariçi	50,904	140	,364			
	Toplam	51,357	142				
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	Gruplararası	2,048	2	1,024	2,060	,131	
	Gruplariçi	69,616	140	,497			
	Toplam	71,664	142				
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	5,288	2	2,644	9,635	,000	1-2
	Gruplariçi	38,419	140	,274			
	Toplam	43,706	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Gruplararası	2,943	2	1,471	3,415	,036	2-3
	Gruplariçi	60,330	140	,431			
	Toplam	63,273	142				
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,219	2	,609	1,912	,152	
	Gruplariçi	44,627	140	,319			
	Toplam	45,846	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	Gruplararası	8,926	2	4,463	11,596	,000	1-2 2-3
	Gruplariçi	53,885	140	,385			
	Toplam	62,811	142				
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	Gruplararası	0,0961	2	0,04805	,100	,905	
	Gruplariçi	67,512	140	,482			
	Toplam	67,608	142				

Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	Gruplararası	2,642	2	1,321	3,091	,049	1-2
	Gruplariçi	59,834	140	,427			
	Toplam	62,476	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplararası	,409	2	,204	,552	,577	
	Gruplariçi	51,801	140	,370			
	Toplam	52,210	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	6,791	2	3,396	5,516	,005	1-2 2-3
	Gruplariçi	86,188	140	,616			
	Toplam	92,979	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	0.05955	2	0.02978	,124	,884	
	Gruplariçi	33,647	140	,240			
	Toplam	33,706	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	0.08477	2	0.04239	,105	,900	
	Gruplariçi	56,433	140	,403			
	Toplam	56,517	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	Gruplararası	2,265	2	1,132	3,331	,039	1-3
	Gruplariçi	47,582	140	,340			
	Toplam	49,846	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyormusunuz?	Gruplararası	7,518	2	3,759	8,758	,000	1-2
	Gruplariçi	60,090	140	,429			
	Toplam	67,608	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyormusunuz?	Gruplararası	,833	2	,416	1,401	,250	
	Gruplariçi	41,601	140	,297			
	Toplam	42,434	142				
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyormusunuz?	Gruplararası	1,645	2	,822	1,736	,180	
	Gruplariçi	66,327	140	,474			
	Toplam	67,972	142				
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyormusunuz?	Gruplararası	7,282	2	3,641	6,875	,001	1-3
	Gruplariçi	74,145	140	,530			
	Toplam	81,427	142				
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydıklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	,100	2	,050	,133	,875	
	Gruplariçi	52,837	140	,377			
	Toplam	52,937	142				

Tablo 20’deki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 9,635$, $p < ,05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; gazetede ($\bar{X}=1.76$) çalışan muhabirler ile TV’de ($\bar{X}=1.26$) çalışan muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında gazetede çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Başka bir anlatımla, gazetede çalışan muhabirler, “spor

muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıkları görüşüne inanma konusunda daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 3,415, p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; TV’de ($\bar{X} = 2.33$) çalışanların görüşlerinin ortalaması ile ajans ($\bar{X} = 1.94$) ta çalışanların görüşlerinin ortalaması arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Diğer bir anlatımla TV’de çalışan muhabirler, spor muhabirlerinin hitap ettikleri hedef kitlenin beklentilerine göre yazdıkları görüşüne daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 11,596; p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre gazetede ($\bar{X} = 2.16$) çalışanlar ile TV’de ($\bar{X} = 2.74$) ve ajansta ($\bar{X} = 2.27$) çalışanların görüşlerinin ortalaması arasında TV’de ve ajansta çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Başka bir anlatımla TV’de ve ajansta çalışan muhabirler gazetede çalışanlara göre, spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere daha fazla yer verdiklerini düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “dünya spor basınıni takip ediyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 3,091; p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, gazetede ($\bar{X} = 2.01$) ve ajansta ($\bar{X} = 2.12$) çalışan spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ile TV’de çalışan spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.33$) arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık

bulunmuştur. Bu bulgu TV’de çalışan spor muhabirlerinin dünya spor basınına daha fazla takip ettiklerini göstermektedir.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “ülkemizde spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 5,516$ $p < ,05$]. Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre TV’de çalışan spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.76$) ile gazetede ($\bar{X} = 2.26$) ve ajansta ($\bar{X} = 2.33$) çalışan spor muhabirlerinin görüşleri arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Başka bir anlatımla TV’de çalışan spor muhabirleri Türkiye’de spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğuna daha fazla katılmaktadır.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 3,331$ $p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; gazetede çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.74$) ile ajansta çalışanların görüşlerinin ortalaması arasında ($\bar{X} = 2.42$) gazetede çalışanların lehine bir anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre gazetede çalışan spor muhabirleri, Türkiye’de spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğu görüşüne daha yüksek düzeyde katıldıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 8,758$ $p < ,05$]. Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, gazetede çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.18$) ile TV’de çalışanların görüşlerinin ($\bar{X} = 2.71$) ortalaması arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Diğer bir anlatımla, TV’de çalışan spor muhabirleri, Türkiye’de spor muhabirlerinin

dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun yöneticileri tarafından müdahaleyle karşılaştıkları görüşüne daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan muhabirlerin “meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(2-140)} = 6,875$ $p < ,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, gazetede çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 2.47$) ile ajansta çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 1.91$) arasında gazetede çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Diğer bir anlatımla gazetede çalışan spor muhabirleri meslekte yükselme konusunda ajansta çalışanlara göre daha fazla sıkıntı çektikleri yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 20’deki varyans analizi sonuçlarına göre; Türkiye’de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri görev yaptıkları kurum değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 20.a. Görev Yapılan Kurum Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Anket Maddeleri	Görev Yeri	N	$\bar{X}$	S
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gazete	68	2,03	,71
	Televizyon	42	2,33	,65
	Ajans	33	2,12	,70
	Toplam	143	2,14	,70
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz	Gazete	68	2,82	,38
	Televizyon	42	2,69	,52
	Ajans	33	2,82	,39
	Toplam	143	2,78	,43
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Gazete	68	2,96	,21
	Televizyon	42	2,81	,45
	Ajans	33	2,85	,36
	Toplam	143	2,89	,34
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz	Gazete	68	2,91	,29
	Televizyon	42	3,00	,00
	Ajans	33	3,00	,00
	Toplam	143	2,96	,20
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Gazete	68	1,65	,57
	Televizyon	42	1,55	,63
	Ajans	33	1,70	,64
	Toplam	143	1,63	,60

Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	Gazete	68	1,65	,73
	Televizyon	42	1,38	,66
	Ajans	33	1,45	,71
	Toplam	143	1,52	,71
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyormusunuz?	Gazete	68	1,71	,55
	Televizyon	42	1,26	,50
	Ajans	33	1,45	,51
	Toplam	143	1,52	,55
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,21	,70
	Televizyon	42	2,33	,61
	Ajans	33	1,94	,61
	Toplam	143	2,18	,67
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,31	,55
	Televizyon	42	2,52	,55
	Ajans	33	2,36	,60
	Toplam	143	2,38	,56
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,16	,74
	Televizyon	42	2,74	,44
	Ajans	33	2,27	,51
	Toplam	143	2,36	,66
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	Gazete	68	1,63	,71
	Televizyon	42	1,64	,76
	Ajans	33	1,58	,56
	Toplam	143	1,62	,69
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	Gazete	68	2,01	,70
	Televizyon	42	2,33	,61
	Ajans	33	2,12	,59
	Toplam	143	2,13	,66
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,60	,58
	Televizyon	42	2,69	,64
	Ajans	33	2,73	,63
	Toplam	143	2,66	,61
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,26	,86
	Televizyon	42	2,76	,58
	Ajans	33	2,33	,85
	Toplam	143	2,43	,81
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,81	,50
	Televizyon	42	2,79	,47
	Ajans	33	2,76	,50
	Toplam	143	2,79	,49
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,66	,66
	Televizyon	42	2,67	,57
	Ajans	33	2,61	,66
	Toplam	143	2,65	,63
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,74	,51
	Televizyon	42	2,57	,63
	Ajans	33	2,42	,66
	Toplam	143	2,62	,59
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,18	,71
	Televizyon	42	2,71	,55
	Ajans	33	2,36	,65
	Toplam	143	2,38	,69

Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?	Gazete	68	2,68	,63
	Televizyon	42	2,81	,51
	Ajans	33	2,85	,36
	Toplam	143	2,75	,55
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?	Gazete	68	1,93	,65
	Televizyon	42	1,93	,75
	Ajans	33	2,18	,68
	Toplam	143	1,98	,69
Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyor musunuz?	Gazete	68	2,47	,72
	Televizyon	42	2,19	,70
	Ajans	33	1,91	,76
	Toplam	143	2,25	,75
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydularına inanıyor musunuz?	Gazete	68	1,75	,61
	Televizyon	42	1,71	,67
	Ajans	33	1,79	,55
	Toplam	143	1,75	,61

Tablo 21. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Kıdem” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gruplararası	1,859	4	,465	,952	,436	
	Gruplariçi	67,344	138	,488			
	Toplam	69,203	142				
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	Gruplararası	1,258	4	,315	1,735	,146	
	Gruplariçi	25,021	138	,181			
	Toplam	26,280	142				
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Gruplararası	,654	4	,164	1,451	,221	
	Gruplariçi	15,556	138	,113			
	Toplam	16,210	142				
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	Gruplararası	,402	4	,101	2,595	,069	
	Gruplariçi	5,346	138	,038			
	Toplam	5,748	142				
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	Gruplararası	2,329	4	,582	1,639	,168	
	Gruplariçi	49,027	138	,355			
	Toplam	51,357	142				
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	Gruplararası	6,198	4	1,549	3,266	,014	2-4 3-4
	Gruplariçi	65,467	138	,474			
	Toplam	71,664	142				
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	,409	4	,102	,326	,860	
	Gruplariçi	43,297	138	,314			
	Toplam	43,706	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,345	4	,336	,749	,560	
	Gruplariçi	61,927	138	,449			
	Toplam	63,273	142				
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,439	4	,360	1,118	,351	
	Gruplariçi	44,408	138	,322			
	Toplam	45,846	142				

Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	1,655	4	,414	,934	,447	
	Gruplariçi	61,156	138	,443			
	Toplam	62,811	142				
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	5,064	4	1,266	2,794	,029	3-5
	Gruplariçi	62,544	138	,453			
	Toplam	67,608	142				
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	Gruplararası	6,993	4	1,748	4,348	,002	3-5 4-5
	Gruplariçi	55,483	138	,402			
	Toplam	62,476	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	Gruplararası	,696	4	,174	,466	,761	
	Gruplariçi	51,514	138	,373			
	Toplam	52,210	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	3,279	4	,820	1,261	,288	
	Gruplariçi	89,700	138	,650			
	Toplam	92,979	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	,695	4	,174	,726	,575	
	Gruplariçi	33,011	138	,239			
	Toplam	33,706	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	2,480	4	,620	1,583	,182	
	Gruplariçi	54,038	138	,392			
	Toplam	56,517	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	Gruplararası	1,630	4	,408	1,166	,328	
	Gruplariçi	48,216	138	,349			
	Toplam	49,846	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	1,851	4	,463	,971	,425	
	Gruplariçi	65,757	138	,477			
	Toplam	67,608	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyorsunuzuz?	Gruplararası	,701	4	,175	,580	,678	
	Gruplariçi	41,732	138	,302			
	Toplam	42,434	142				
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyorsunuzuz?	Gruplararası	4,601	4	1,150	2,505	,045	1-4
	Gruplariçi	63,371	138	,459			
	Toplam	67,972	142				
Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyorsunuzuz?	Gruplararası	2,659	4	,665	1,165	,329	
	Gruplariçi	78,768	138	,571			
	Toplam	81,427	142				
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	1,613	4	,403	1,084	,367	
	Gruplariçi	51,324	138	,372			
	Toplam	52,937	142				

Tablo 21’deki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz” maddesine ilişkin görüşleri “kıdem”lerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)} = 3,266$, $p < ,05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 6-10 yıl ($\bar{X} = 1.67$) kıdeme

sahip spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ile 16-20 yıl ($\bar{X}=1.10$) arasında ve 11-15 yıl ($\bar{X}=1.69$) kıdeme sahip muhabirleri ile 16-20 yıl ($\bar{X}=1.10$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri “kıdem”değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}=2,794$, $p<,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; 11-15 yıl ($\bar{X}=1.88$) kıdeme sahip muhabirler ile 20 yıl ve üzeri ($\bar{X}=1.17$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında kıdemi 11-15 yıl olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Diğer bir anlatımla kıdemi 11-15 yıl olan spor muhabirleri, eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine daha yüksek düzeyde katılmaktadır.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Dünya spor basınıni takip ediyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri “kıdem”değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}=4,348$, $p<,05$]. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre; 11-15 yıl ($\bar{X}=1.96$) kıdeme sahip muhabirler ile 20 yıl ve üzeri ($\bar{X}=2,46$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında kıdemi 20 yıl ve üzeri olanların lehine, 16-20 yıl ($\bar{X}=1.76$) kıdeme sahip muhabirler ile 20 yıl ve üzeri ($\bar{X}=2,46$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında kıdemi 20 yıl ve üzeri olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu kıdemi 20 yıl ve üzerinde olan spor muhabirlerinin dünya spor basınıni daha yakından takip ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri “kıdem”değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}=2,505$, $p<,05$]. Tukey HSD testi sonuçlarına göre 1-5 yıl kıdeme ($\bar{X}=2.25$) sahip muhabirler ile 16-20 yıl kıdeme sahip değerlendirmecilerin görüşlerinin ortalamaları ($\bar{X}=1.67$)

arasında kıdemi 1-5 yıl olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu mesleğe yeni başlamış spor muhabirlerinin spor kulüplerinden daha rahat bilgi alabildikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 21'deki varyans analizi sonuçlarına göre; Türkiye'de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 21.a. Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler		N	$\bar{X}$	S
Yabancı dil biliyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,28	,58
	2) 6-10 Yıl	40	2,12	,79
	3) 11-15 Yıl	26	2,00	,69
	4) 16-20 Yıl	21	2,00	,71
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,25	,68
	Toplam	143	2,14	,70
Bilgisayar Kullanmayı biliyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,84	,37
	2) 6-10 Yıl	40	2,82	,38
	3) 11-15 Yıl	26	2,65	,56
	4) 16-20 Yıl	21	2,90	,30
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,67	,48
	Toplam	143	2,78	,43
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	1) 1-5 Yıl	32	2,87	,34
	2) 6-10 Yıl	40	2,80	,41
	3) 11-15 Yıl	26	2,92	,27
	4) 6-20 Yıl	21	2,90	,44
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	3,00	,00
	Toplam	143	2,89	,34
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,87	,34
	2) 6-10 Yıl	40	3,00	,00
	3) 11-15 Yıl	26	2,92	,27
	4) 16-20 Yıl	21	3,00	,00
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	3,00	,00
	Toplam	143	2,96	,20
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	1,69	,64
	2) 6-10 Yıl	40	1,75	,59
	3) 11-15 Yıl	26	1,65	,63
	4) 16-20 Yıl	21	1,57	,51
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	1,37	,58
	Toplam	143	1,63	,60
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	1,59	,71
	2) 6-10 Yıl	40	1,67	,80
	3) 11-15 Yıl	26	1,69	,79
	4) 16-20 Yıl	21	1,10	,30
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	1,37	,58
	Toplam	143	1,52	,71
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun	1) 1-5 Yıl	32	1,56	,50

gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	2) 6-10 Yıl	40	1,52	,60
	3) 11-15 Yıl	26	1,58	,58
	4) 16-20 Yıl	21	1,43	,51
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	1,46	,59
	Toplam	143	1,52	,55
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,19	,54
	2) 6-10 Yıl	40	2,20	,69
	3) 11-15 Yıl	26	2,35	,75
	4) 16-20 Yıl	21	2,10	,77
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,04	,62
	Toplam	143	2,18	,67
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,56	,50
	2) 6-10 Yıl	40	2,37	,59
	3) 11-15 Yıl	26	2,31	,55
	4) 16-20 Yıl	21	2,29	,64
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,33	,56
	Toplam	143	2,38	,57
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,44	,50
	2) 6-10 Yıl	40	2,27	,68
	3) 11-15 Yıl	26	2,31	,79
	4) 16-20 Yıl	21	2,24	,70
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,54	,66
	Toplam	143	2,36	,67
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	1,60	,56
	2) 6-10 Yıl	40	1,72	,75
	3) 11-15 Yıl	26	1,88	,77
	4) 16-20 Yıl	21	1,52	,68
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	1,29	,55
	Toplam	143	1,62	,69
Dünya spor basınına takip ediyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,22	,61
	2) 6-10 Yıl	40	2,20	,65
	3) 11-15 Yıl	26	1,92	,74
	4) 16-20 Yıl	21	1,76	,54
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,46	,59
	Toplam	143	2,13	,66
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,78	,49
	2) 6-10 Yıl	40	2,62	,70
	3) 11-15 Yıl	26	2,65	,49
	4) 16-20 Yıl	21	2,62	,67
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,58	,65
	Toplam	143	2,66	,61
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,59	,76
	2) 6-10 Yıl	40	2,55	,75
	3) 11-15 Yıl	26	2,35	,85
	4) 16-20 Yıl	21	2,19	,93
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,29	,81
	Toplam	143	2,43	,81
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,78	,61
	2) 6-10 Yıl	40	2,75	,49
	3) 11-15 Yıl	26	2,92	,27
	4) 16-20 Yıl	21	2,81	,40
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,71	,55
	Toplam	143	2,79	,49

Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,66	,65
	2) 6-10 Yıl	40	2,75	,54
	3) 11-15 Yıl	26	2,65	,63
	4) 16-20 Yıl	21	2,76	,54
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,37	,77
	Toplam	143	2,65	,63
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,78	,42
	2) 6-10 Yıl	40	2,50	,55
	3) 11-15 Yıl	26	2,54	,71
	4) 16-20 Yıl	21	2,62	,67
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,67	,64
	Toplam	143	2,62	,59
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,56	,56
	2) 6-10 Yıl	40	2,40	,74
	3) 11-15 Yıl	26	2,27	,72
	4) 16-20 Yıl	21	2,33	,66
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,25	,74
	Toplam	143	2,38	,69
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,84	,45
	2) 6-10 Yıl	40	2,72	,55
	3) 11-15 Yıl	26	2,69	,68
	4) 16-20 Yıl	21	2,67	,66
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,83	,38
	Toplam	143	2,76	,55
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,25	,57
	2) 6-10 Yıl	40	1,95	,71
	3) 11-15 Yıl	26	1,92	,74
	4) 16-20 Yıl	21	1,67	,66
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,04	,69
	Toplam	143	1,99	,69
Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyormusunuz?	1) 1-5 Yıl	32	2,25	,76
	2) 6-10 Yıl	40	2,25	,78
	3) 11-15 Yıl	26	2,50	,71
	4) 16-20 Yıl	21	2,24	,77
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	2,04	,75
	Toplam	143	2,26	,76
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?	1) 1-5 Yıl	32	1,66	,55
	2) 6-10 Yıl	40	1,77	,62
	3) 11-15 Yıl	26	1,88	,65
	4) 16-20 Yıl	21	1,57	,60
	5) 20 ve Üzeri Yıl	24	1,83	,64
	Toplam	143	1,75	,61

Tablo 22. Türkiye’deki Spor Muhabirlerinin Mesleki Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin “Gelir” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
Yabancı dil biliyor musunuz?	Gruplararası	1,990	4	,498	1,022	,398	
	Gruplariçi	67,212	138	,487			
	Toplam	69,203	142				
Bilgisayar Kullanmayı biliyormusunuz?	Gruplararası	,755	4	,189	1,021	,399	
	Gruplariçi	25,524	138	,185			
	Toplam	26,280	142				
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	Gruplararası	,185	4	,046	,398	,809	
	Gruplariçi	16,025	138	,116			
	Toplam	16,210	142				
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyormusunuz?	Gruplararası	,099	4	,024	,611	,656	
	Gruplariçi	5,648	138	,040			
	Toplam	5,748	142				
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyormusunuz?	Gruplararası	3,030	4	,758	2,163	,076	
	Gruplariçi	48,326	138	,350			
	Toplam	51,357	142				
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyormusunuz?	Gruplararası	4,122	4	1,031	2,106	,083	
	Gruplariçi	67,542	138	,489			
	Toplam	71,664	142				
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyormusunuz?	Gruplararası	1,221	4	,305	,991	,414	
	Gruplariçi	42,485	138	,308			
	Toplam	43,706	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyormusunuz?	Gruplararası	4,365	4	1,091	2,556	,042	2-5
	Gruplariçi	58,908	138	,427			
	Toplam	63,273	142				
Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyormusunuz?	Gruplararası	2,325	4	,581	1,843	,124	
	Gruplariçi	43,521	138	,315			
	Toplam	45,846	142				
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyormusunuz?	Gruplararası	3,099	4	,775	1,791	,134	
	Gruplariçi	59,712	138	,433			
	Toplam	62,811	142				
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyormusunuz?	Gruplararası	2,837	4	,709	1,511	,202	
	Gruplariçi	64,771	138	,469			
	Toplam	67,608	142				
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	Gruplararası	5,086	4	1,272	3,058	,190	
	Gruplariçi	57,389	138	,416			
	Toplam	62,476	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “kadro sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	1,051	4	,263	,709	,587	
	Gruplariçi	51,159	138	,371			
	Toplam	52,210	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin “basın kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	1,287	4	,322	,484	,747	
	Gruplariçi	91,692	138	,664			
	Toplam	92,979	142				

Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	,889	4	,222	,935	,446	
	Gruplariçi	32,817	138	,238			
	Toplam	33,706	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	Gruplararası	,467	4	,117	,287	,886	
	Gruplariçi	56,051	138	,406			
	Toplam	56,517	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyormusunuz?	Gruplararası	2,331	4	,583	1,693	,155	
	Gruplariçi	47,515	138	,344			
	Toplam	49,846	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyormusunuz?	Gruplararası	1,182	4	,295	,614	,653	
	Gruplariçi	66,427	138	,481			
	Toplam	67,608	142				
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyormusunuz?	Gruplararası	1,899	4	,475	1,616	,174	
	Gruplariçi	40,535	138	,294			
	Toplam	42,434	142				
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyormusunuz?	Gruplararası	1,564	4	,391	,813	,519	
	Gruplariçi	66,408	138	,481			
	Toplam	67,972	142				
Meslekte yükselmeye sıkıntılar yaşıyormusunuz?	Gruplararası	3,659	4	,915	1,623	,172	
	Gruplariçi	77,768	138	,564			
	Toplam	81,427	142				
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydıklarına inanıyor musunuz?	Gruplararası	,082	4	,020	,054	,995	
	Gruplariçi	52,855	138	,383			
	Toplam	52,937	142				

Tablo 22'deki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin "Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyormusunuz?" maddesine ilişkin görüşleri "gelir"lerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-138)}=2,556$, $p<,05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre; 500 milyon ve altında gelire sahip ($\bar{X}=2.40$) spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ile 2 milyar-1,5 milyar gelire sahip ($\bar{X}=1.80$) spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması arasında geliri 500 milyon ve altında olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu, düşük gelirli spor muhabirlerinin işini kaybetme kaygısı taşıması nedeniyle hitap ettikleri hedef kitlenin beklentilerine daha fazla karşılık vermek istedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 22'deki varyans analizi sonuçlarına göre; Türkiye'de spor muhabirlerinin mesleki sorunlarına ilişkin diğer görüşleri "gelir" değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Tablo 22.a Gelir Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler	Gelir Grupları	N	$\bar{X}$	S
Yabancı dil biliyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,33	,62
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,40	,63
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,09	,71
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,07	,70
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,08	,76
	Toplam	143	2,14	,70
Bilgisayar Kullanmayı biliyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,67	,62
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,80	,41
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,74	,45
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,78	,42
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,92	,28
	Toplam	143	2,78	,43
Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılırmısınız?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,87	,35
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,87	,35
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,85	,44
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,89	,32
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,96	,20
	Toplam	143	2,89	,34
Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	3,00	,00
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	3,00	,00
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,94	,24
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,96	,19
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,92	,28
	Toplam	143	2,96	,20
Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	1,27	,46
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,53	,64
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	1,62	,65
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,76	,58
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	1,64	,57
	Toplam	143	1,63	,60
Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	1,27	,70
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,27	,46
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	1,41	,67
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,67	,75
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	1,68	,75
	Toplam	143	1,52	,71
Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	1,27	,46
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,60	,77
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	1,53	,56
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,52	,54
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	1,60	,50
	Toplam	143	1,58	,55
Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,13	,64
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,80	,68
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,32	,68
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,11	,66
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,40	,58
	Toplam	143	2,18	,67

Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,33	,62
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,27	,46
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,41	,61
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,30	,57
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,64	,49
	Toplam	143	2,38	,57
Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,47	,52
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,60	,63
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,47	,71
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,19	,68
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,36	,64
	Toplam	143	2,36	,67
Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	1,33	,49
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,47	,64
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	1,62	,65
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,65	,73
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	1,84	,75
	Toplam	143	1,62	,69
Dünya spor basınıni takip ediyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,47	,52
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,47	,64
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,18	,58
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,98	,66
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,00	,76
	Toplam	143	2,13	,66
Ülkemizde spor muhabirlerinin "kadro sıkıntısı" olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,73	,59
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,80	,56
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,53	,66
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,65	,62
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,72	,54
	Toplam	143	2,66	,61
Ülkemizde spor muhabirlerinin "basın kartı" sorunu olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,53	,83
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,40	,83
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,53	,61
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,31	,89
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,48	,87
	Toplam	143	2,43	,81
Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,80	,41
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	3,00	,00
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,74	,51
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,80	,45
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,72	,68
	Toplam	143	2,79	,49
Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,53	,64
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,60	,74
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,62	,65
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,69	,61
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,72	,61
	Toplam	143	2,65	,63
Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyormusunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,67	,72
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,53	,64
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,56	,61
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,54	,61
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,88	,33

	Toplam	143	2,62	,59
Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyorsunuzuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,40	,74
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,47	,64
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,50	,71
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,28	,66
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,36	,76
	Toplam	143	2,38	,69
Ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyorsunuzuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,87	,35
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	3,00	,00
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,68	,64
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,67	,61
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,84	,47
	Toplam	143	2,76	,55
Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyorsunuzuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	1,87	,74
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	2,00	,65
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	1,97	,72
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,93	,64
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,20	,76
	Toplam	143	1,99	,69
Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyorsunuzuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	2,00	,85
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,93	,59
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	2,32	,77
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	2,39	,71
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	2,24	,83
	Toplam	143	2,26	,76
Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uydularına inanıyor musunuz?	1) 2 milyar ve üzeri	15	1,73	,59
	2) 2 milyar-1,5 milyar	15	1,73	,80
	3) 1,5 milyar- 1 milyar	34	1,74	,62
	4) 1 milyar- 500 milyon	54	1,74	,56
	5) 500 milyon ve aşağısı	25	1,80	,65
	Toplam	143	1,75	,61

1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmektedir

Bu araştırmada, Türkiye’de faal olarak görev yapan spor muhabirlerinin mevcut durumları ve mesleki sorunları hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonuçları, araştırmaya katılan muhabirlerin, %88’8’inin erkek, %59,5’inin 30 yaş üzerinde, %74,8’inin üniversite, %54,5’inin İletişim Fakültesi mezunu, %47,6’sının gazetelerde çalıştığı, %77,7’sinin 5 yıldan daha fazla süredir spor muhabirliği yaptığını göstermektedir(Tablo 1).

Özsoy’a ait bir çalışmada spor gazetecilerinin %96’sının erkek, %4’ünün de bayan olduğu belirtilmiştir. Her iki çalışmada spor muhabirliğini ağırlıklı olarak erkeklerin tercih ettiğini göstermektedir.⁵⁹

Spor muhabirliği yapanların eğitim düzeyinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir (üniversite %74,8). Spor muhabirlerinin bir dönem olduğu gibi “alaylı” tabir edilen belli bir eğitim almamış kişilerden “usta-çırak” ilişkisiyle öğrenilerek yapılması devrinin geride kaldığını söylemek mümkündür.

Özsoy’un yapmış olduğu bir çalışmada spor gazetecilerinin %48’i Üniversite mezunu, Üniversite mezunlarının da %24’ü İletişim Fakültesi mezunudur. Çalışma Özsoy’un yaptığı araştırma ile paralellik göstermemektedir. Bu durum, Özsoy’un çalışma grubuna yönetici, yazar, muhabir, redaktör yani gazeteyi çıkaran herkesi dahil etmesinden kaynaklanmaktadır.⁵⁹

Muhabirlerin eğitim durumlarına bakıldığında %71,3’ünün lisans, %3,5’inin yüksek lisans eğitimi aldıkları görülmektedir. Yüksek eğitim almış

muhabirlerin oranının yüksek oluşu ve bunların içinde de İletişim Fakültesi Mezunlarının (%54,5) oranının fazlalığı, spor muhabirlerinin alanlarına sahip çıktığı, bilerek bu mesleğinin eğitimini alarak alana girdiklerini gösterir. Bu durumun Türk spor basınının ve muhabirliğinin geleceği için umut verici bir tablo olduğu kanaati uyandırabilir(Tablo 1).

Araştırma bulguları, spor muhabirlerinden %55,3'ünün 1 milyon altında bir ücretle çalıştığı, basın kuruluşlarındaki muhabirlerin çalışma saatlerine bakıldığında %89,6'sının 8 saatin üzerinde çalıştığı, %66,4'ünün hafta içi bir gün izin kullanabildiğini göstermektedir. Spor muhabirlerinin diğer alanlarda çalışanlara göre daha fazla mesai yaptıkları ve az izin kullandıkları ifade edilebilir(Tablo 2, 3, 4).

Özsoy'un yaptığı araştırmada da, spor gazetecilerinin yarısına yakınının (%44) gelir düzeyinin 500 milyon TL ile 1 milyar TL arasında değiştiği görülmektedir. Aylık geliri 500 milyon TL'nin altında olanların çoğunun muhabir ve redaktör grubunda olduğu (%25), yüksek gelir grubunda ise ayda 2 milyar TL ve üzerinde gelire sahip olan spor gazetecilerinin yönetici ve yazar grubunda (%10) olduğu görülmektedir. Aynı araştırmada spor gazetecilerinin %87'si 8 saatin üzerinde çalıştığını belirtmiştir. Spor gazeteciliğinin normal çalışma zamanlarının çok üzerinde mesai gerektiren bir alan olduğunu ortaya koymuşlardır.⁵⁹ Her iki çalışmada da alınan ücretler ve çalışma saatleri paralellik göstermektedir.

Araştırma sonuçları spor muhabirlerinin % 83,2'si kadrolu çalışırken, %16,8'inin ise kadrosuz çalıştığı, kadro sıkıntısı yaşandığı ifade edilmesine rağmen, muhabirlerin yüksek oranda kadrolu olduğu, bunların da %37,5'inin 1 yıldır kadrosuz çalıştığı görülmektedir(Tablo 5,6).

Araştırma bulguları spor muhabirlerinin %56,6'sının sarı basın kartına sahibi olduğu, %43,4'ünün ise meslekte çok önemli olan sarı basın kartının olmadığı görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak basın

kuruluşlarında çalışan muhabirlerin sarı basın kartı konusunda sıkıntıları olduğu, kadrolu çalışanların bile sarı basın kartlarının olmadığı söylenebilir(Tablo 7).

Araştırma bulguları spor muhabirlerinin % 83,2'sinin herhangi bir spor kulübüne üye olmadığı göstermiştir.

Araştırma sonuçları araştırmaya katılan spor muhabirlerinin genelde birden fazla spor branşını takip ettiklerini, bu branşlar içinde de futbolun %69,2 ile ilk sırada yer aldığı göstermiştir. Bu bulgu ülkemizde en fazla takip edilen spor dalı olan futbolun, muhabirler arasında da takip açısından ilk sırayı aldığını göstermektedir. Futbol ağırlıklı haberler ile futbolu takip eden muhabirlerin oranı paralellik göstermektedir(Tablo 10).

Araştırma bulgularına göre, spor muhabirlerinin % 48,3'ünün spora karşı ilgileri olduğu için, % 21,7'sinin ise, gazetecilik eğitimi aldıkları için bu mesleği seçtikleri görülmektedir. Spor muhabirlerinin mesleklerini bilinçli olarak tercih ettiklerini söylemek mümkündür(Tablo 11).

Araştırma sonuçları, muhabirlerin % 62,2'sinin son bir yılda sporla ilgili herhangi bir kurs veya seminere, % 46,9'unun ise meslek yaşamları boyunca spor gazeteciliği ile ilgili bir eğitim seminerine katılmadıklarını göstermiştir. Bu sonuçlarla spor muhabirlerinin mesleğe girdikten sonra kendilerini yetiştirme ve geliştirme konusunda sıkıntı yaşadıklarını söylemek mümkündür(Tablo 12,13).

Tablo 14'e bakıldığında muhabirlerin 80'inin yabancı dil bildiği, tamamının bilgisayar kullanabildiği, yine tamamının mesleki bir eğitim alınması fikrine katıldıkları, en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inandıkları, %93,7'sinin meslektaşlarının teknik konulardaki bilgilerini yetersiz buldukları, 87,4'ünün spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun bulmadığı görülmektedir. Muhabirlerin yabancı dil, bilgisayar gibi çağımızın gereklerine uygun donanımları kazanma konusunda yeterli olduklarını, ancak mevcut şartlardan memnun olmadıklarını ifade edebiliriz.

Araştırma bulgularına göre, spor muhabirlerinin meslektaşlarının şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına yüksek oranda inanmadıkları (97,2), %85'inin hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları, %95,8'inin ise mensubu bulundukları yayın organının politikaları doğrultusunda yazdıkları söylenebilir(Tablo14).

Spor muhabirlerinin %89,6'sının meslektaşlarının asparagas haberlere yer verdiklerini düşündükleri, %90'a yakınının eski futbolcu veya hakemlerin iyi spor yazarı olamayacağını ifade ettikleri görülmektedir. Bu da spor muhabirlerinin mesleklerine olan saygılarının azaldığı, spor yazarlarının kalitesinden endişe ettiklerini göstermektedir.

Spor muhabirlerinin %93'ünün ülkemizdeki muhabirlerin kadro sıkıntısı yaşadığını düşündükleri, %96'5'inin ücretlerinin yetersiz olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Bu da muhabirlerin çalışma koşullarını güvenli bulmadıkları, mevcut durumdan şikayetçi olduklarını göstermektedir(Tablo14).

Araştırma sonuçları muhabirlerin %94,4'ünün teknik donanımlarının eksik olduğunu düşündüğünü, % 88,2'sinin dışardan veya bağlı bulundukları kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığını, %95'inin gelecek kaygısı yaşadığını, %81'4'ünün meslekte yükselmede sıkıntılar yaşadığını, %90,9'unun basın meslek ilkelerine uyulduğuna inanmadıkları göstermiştir(Tablo 14).

Araştırmaya katılan muhabirlerin “ülkemizde spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri; cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Türkiye’de spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu konusunda kadın muhabirler daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir. Başka bir anlatımla, Türkiye’de spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşünde kadın muhabirler daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir(Tablo 15).

Araştırmaya katılan muhabirlerin, “spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “yaş”larına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. 26-30 yaş grubundaki muhabirlerin ($\bar{X}=1.88$), 41 ve üzeri yaş ($\bar{X}=1.39$) grubundaki muhabirlere göre meslektaşlarının teknik konulardaki bilgilerini yeterli buldukları görülmüştür(Tablo 16).

Spor muhabirlerinin “yabancı dil biliyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu bulgu, üniversite ve lisanüstü eğitim mezunlarının, lise ve dengi okul mezunlarına göre, yabancı dil düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir(Tablo 17).

Araştırma bulguları, “spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılır mısınız?” ifadesine ilişkin görüşleri öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Üniversite ve lisansüstü eğitim mezunu spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması gerektiği yönünde daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir(Tablo 17).

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “spor muhabirlerinin sarı basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu ifadede üniversite ve lisanüstü eğitim mezunu spor muhabirleri, spor muhabirlerinin sarı basın kartı sorunu olduğu yönünde daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir (Tablo 17).

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “yabancı dil biliyor musunuz” maddesine ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. İletişim Fakültesi mezunlarının yabancı dil bilme düzeyleri, “diğer” fakültelerden mezun olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur(Tablo 18).

Araştırmaya katılan spor muhabirlerinin “dünya spor basınıni takip ediyor musunuz” maddesine ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. İletişim fakültesi mezunu spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.23$) ile “diğer” ($\bar{X}=1.83$) fakültelerden mezun olan muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında iletişim fakültesi mezunları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur(Tablo 18).

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “ülkemizde spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “mezun oldukları okul türü” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Bu bulgu İletişim Fakültesi’nden mezun spor muhabirlerinin daha fazla gelecek kaygısı taşıdıklarını göstermektedir(Tablo 18).

Spor muhabirlerinin “Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri görev yaptıkları il değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ankara’da çalışan spor muhabirleri ($\bar{X}=3,00$) meslekte en az bir yabancı dilin gerekli olduğu görüşüne İzmir’de çalışan spor muhabirlerinden ($\bar{X}=2.85$) daha fazla katılmaktadır(Tablo 19).

İstanbul ($\bar{X}=1.68$) ve İzmir’de ($\bar{X}=1.98$) çalışan spor muhabirlerinin, Ankara’da ($\bar{X}=1.27$) çalışan meslektaşlarına göre “spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan” daha uygun buldukları görülmektedir(Tablo 19).

Araştırma sonuçları, “Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Gazetede çalışan muhabirler, “spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıkları görüşüne inanma konusunda daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir(Tablo 20).

Araştırmaya katılan muhabirlerin “Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. TV’de çalışan muhabirler, spor muhabirlerinin hitap ettikleri hedef kitlenin beklentilerine göre yazdıkları görüşüne daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar(Tablo 20).

Araştırmaya katılan muhabirlerin “Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Gazetede ($\bar{X}=2.16$) çalışanlar ile TV’de ($\bar{X}=2.74$) ve ajansta ($\bar{X}=2.27$) çalışanların görüşlerinin ortalaması arasında TV’de ve ajansta çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur(Tablo 20).

Spor muhabirlerinin “dünya spor basınıni takip ediyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Gazetede ($\bar{X}=2.01$) ve ajansta ($\bar{X}=2.12$) çalışan spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ile TV’de çalışan spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.33$) arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur(Tablo 20).

Araştırmaya katılan muhabirlerin “ülkemizde spor muhabirlerinin basın kartı sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. TV’de çalışan spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.76$) ile gazetede ($\bar{X}=2.26$) ve ajansta ($\bar{X}=2.33$) çalışan spor muhabirlerinin görüşleri arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur(Tablo 20).

Araştırmaya katılan muhabirlerin “ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?” maddesine

ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Gazetede çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.74$) ile ajansta çalışanların görüşlerinin ortalaması arasında ($\bar{X}=2.42$) gazetede çalışanların lehine bir anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu bulguya göre gazetede çalışan spor muhabirleri, Türkiye’de spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğu görüşüne daha yüksek düzeyde katıldıkları söylenebilir(Tablo 20).

Spor muhabirlerinin “ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Gazetede çalışanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=2.18$) ile TV’de çalışanların görüşlerinin ($\bar{X}=2.71$) ortalaması arasında TV’de çalışanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur(Tablo 20).

Spor muhabirlerin “meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “görev yaptıkları kurum”a göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Gazetede çalışan spor muhabirleri, meslekte yükselme konusunda ajansta çalışanlara göre daha fazla sıkıntı çektikleri yönünde görüş belirtmişlerdir(Tablo 20).

Tablo 21’deki analiz sonuçlarına göre, araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz” maddesine ilişkin görüşleri “kıdem”lerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. 6-10 yıl ($\bar{X}=1.67$) kıdeme sahip spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ile 16-20 yıl ($\bar{X}=1.10$) arasında ve 11-15 yıl ($\bar{X}= 1.69$) kıdeme sahip muhabirleri ile 16-20 yıl ($\bar{X}=1.10$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında anlamlı farkların olduğu belirlenmiştir.

Spor muhabirlerinin “Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri

“kıdem”değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. 11-15 yıl ($\bar{X}=1.88$) kıdeme sahip muhabirler ile 20 yıl ve üzeri ($\bar{X}=1.17$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında kıdemi 11-15 yıl olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Diğer bir anlatımla kıdemi 11-15 yıl olan spor muhabirleri, eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine daha yüksek düzeyde katılmaktadır. Diğer bir anlatımla kıdemi 11-15 yıl olan spor muhabirleri, eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine daha yüksek düzeyde katılmaktadır(Tablo 21).

Araştırmaya katılan değerlendirmecilerin “Dünya spor basınıni takip ediyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri “kıdem”değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. 11-15 yıl ($\bar{X}=1.96$) kıdeme sahip muhabirler ile 20 yıl ve üzeri ($\bar{X}=2,46$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında kıdemi 20 yıl ve üzeri olanların lehine, 16-20 yıl ($\bar{X}=1.76$) kıdeme sahip muhabirler ile 20 yıl ve üzeri ($\bar{X}=2,46$) kıdeme sahip muhabirlerin görüşlerinin ortalaması arasında kıdemi 20 yıl ve üzeri olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur(Tablo 21).

Spor muhabirlerinin “Spor kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?” ifadesine ilişkin görüşleri “kıdem” değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. 1-5 yıl kıdeme ($\bar{X}=2.25$) sahip muhabirler ile 16-20 yıl kıdeme sahip değerlendirmecilerin görüşlerinin ortalamaları ($\bar{X}=1.67$) arasında kıdemi 1-5 yıl olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur(Tablo 21).

Spor muhabirlerinin “yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?” maddesine ilişkin görüşleri “gelir”lerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, 500 milyon ve altında gelire sahip ($\bar{X}=2.40$) spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması ile 2 milyar-1,5 milyar gelire sahip ($\bar{X}=1.80$) spor muhabirlerinin görüşlerinin ortalaması arasında geliri 500 milyon ve altında olanların lehine bir anlamlılık bulunmuştur. Bu bulgu, düşük gelirli

spor muhabirlerinin işini kaybetme kaygısı taşıması nedeniyle hitap ettikleri hedef kitlenin beklentilerine daha fazla karşılık vermek istedikleri şeklinde yorumlanabilir(Tablo 22).

Sonuç olarak, İstanbul, Ankara ve İzmir’de yoğunlaşan spor muhabirlerinin görevlerini daha bilinçli yapabilmeleri, spor kamuoyunu olumlu şekilde yönlendirebilmeleri, yaptıkları işin önemini kavrayabilmeleri ve mesleki niteliklerini artırabilmeleri için mesleki bir eğitim almaları, alanlarıyla ilgili kurs ve seminerlere katılmaları gerektiği söylenebilir. Yazdığı haber ile milyonlarca sporsevere ulaşan, yanlı ve yanlış bir haberle sporda şiddeti körükleyebilecek spor muhabirinin, çalışma saatlerinin ve ücretleri daha insanca olması , görev yaptığı kurum ve dışardan baskılara maruz kalmadan işini yapabilmesi önemli ve gerekli gerekli görülmektedir. Bu amaçla araştırmada elde edilen bilgiler ışığında aşağıdaki önerileri getirmek mümkündür.

- 1- Spor muhabirlerinin sarı basın kartı sorununun kısa vadede çözümlenmesi önerilmektedir.
- 2- Spor muhabirlerinin çalıştığı kurumların,futbol dışındaki spor dallarına da önem vermesi bu spor dallarının geniş kitlelere tanıtılması ve sevdirmesi adına önemli bir gelişme olabilir.
- 3- Spor muhabirlerinin belli bir eğitimden geçerek mesleğe girmeleri önerilmektedir.
- 4- Spor muhabirlerinin ücretlerinin daha iyi konuma getirilmesi, bu alana olan ilgiyi artırabilir.
- 5- Spor muhabirlerinin mesleki niteliklerini artırmak için spor gazeteciliği ile ilgili kurs veya seminerlere katılmaları teşvik edilmelidir.
- 6- Spor muhabirlerini yanlı ve yanlış haber yazmaya zorlayan baskı ve tutumlar kısa vadede ortadan kaldırılmalıdır.
- 7- Spor muhabirlerinin kadro ve meslekte yükselme sıkıntılarının giderilmesi önerilmektedir.
- 8- Spor muhabirleri dünya spor basınıni takip etme konusunda teşvik edilmelidir.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki gazete, televizyon ve ajanslarda faal olarak görev yapan spor muhabirlerinin mevcut durum ve mesleki sorunlarını ortaya koyarak, bu bilgiler ışığında öneriler getirmektir.

Araştırma tarama modelindedir. Araştırma problemine ilişkin mevcut bilgiler ile ilgili literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiş böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. Ayrıca, araştırma ile ilgili bir anket uygulanmış ve bu anket yoluyla elde edilen verilerle araştırmanın problemine çözüm aranmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini, Ankara, İstanbul ve İzmir’de gazete, televizyon ve ajanslarda görev yapan spor muhabirleri oluşturmaktadır. Anket tesadüfi örneklemele 185 spor muhabirine uygulanmış, 143 anket değerlendirmeye alınmış, istatistiksel işlemlere tabi tutulmuştur. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans dağılımları çıkarılmış, ardından muhabirlerin görüşleri ile bazı değişkenler arasında anlamlı farklılıklar aranmıştır. Veriler T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırmalı olarak incelendikten sonra elde edilen sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır.

Sonuç olarak, spor muhabirlerinin Türkiye’de istedikleri çalışma ortamını yakalayamadıkları, maaşlarını az, çalışma saatlerini fazla buldukları, gelecek kaygısı ve meslekte yükselmede sıkıntılar yaşadıkları, teknik donanımlarının yetersiz olduğu görüşüne yüksek düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir.

SUMMARY

The purpose of the study is to reveal the existing situation and occupational problems of the sport reporters working newspaper, TV and agents in Turkey and to offer suggestions within the light of these information.

Existing knowledge regarding to main problem of study has given in a systematic way after, it has been searched and collected from literature. Besides, a questionnaire has been applied and solutions for problem of study have been looked for in data obtained from this questionnaire

The scope of the study consists of the sport reporters working in Ankara, Istanbul and Izmir. The survey has been applied to 185 sport reporters. 143 surveys have been evaluated and exposed to statistical processes. Frequency, percentage and mean scores have been formed on tables, before searching for significant differences between opinions and some variables. After analysing the data with T-Test and One Way ANOVA analyses in SPSS 11.0 Statistical Package Program, results have been evaluated.

Consequently, it is determined that sport reporters are not able to find the desired working conditions in Turkey, they find their salaries low and working hours high, they have anxiety for the future they have problems in promoting and they agree upon the ideas about insufficient technical equipment.

KAYNAKLAR

1. AĞRALI, S., “**Babıali’nin Hatıra Defteri**”, 3. Bölüm, s.15
2. www.ajanspor.com/iletisim.html Kitle İletişimi (03.04.2003)
3. ANABRİTANİCA, Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt 9-10-11, Ana Yayıncılık, İstanbul, 1986, s.131-374-520
4. ATABEYOĞLU, C., “**Türkiye’de Spor Yazarlığının 100. Yılı (1891-1991)**”, Türkiye Spor Yazarları Derneği Yayınları İstanbul, 1991, s.8-15-39
5. AZİZ, A., “**Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim**”, İLAD Yayınları, No:3, Ankara, 1990, s.3-14
6. AZİZ, A., “**Yönetimde İnsan İlişkileri**” Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Yıllığı, 1991-1992, s.105-107-108
7. AZİZ, A., “**Kitle İletişim Araçları ve Kamuoyu Semineri**”, Kitle İletişim Araçlarının Kamuoyunu Etkileme Gücü, İstanbul, 1994, s.25-33.
8. www.basinkonseyi.org.tr/index.php Basın Meslek İlkeleri (09.12.2003)
9. BAYATLI, T., “**Dış Ülkelerde Spor Basını**” Genç Gazeteciler Eğitim Semineri, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Yayını, İstanbul, 1986, s.153-154
10. BERKER, Ş.,N., “**Gazeteci Olunmaz Gazeteci Doğulur**”, Gazeteciler Cemiyeti Yayını, Ankara, 1986, s.108
11. BIÇAKÇI, İ., “**İletişim ve Halkla İlişkiler**”, MediaCat Yayınları, Ankara, 1998, s.46.
12. BOHORE, G., “**Gazetecilik Mesleği**”, Çev. SÜRAL Nurhan, ILO Yayınları, Ankara, 1986, s.8
13. CUMHURİYET GAZETESİ , “**Olayların Ardındaki Gerçek**”, 7 Mart 1991
14. DEMİRKENT, N., “**Basın Özgürlüğü ve Basının Sorumluluğu**”, TGS Basın Paneli, İstanbul, 1983, s.10

15. DEMİRKENT, N., Gazeteci Kimdir, Salı Yazıları, Dünya Gazetesi. 13.10.1992
16. DEMİRKENT, N., “Sayfa Sayfa Gazetecilik”, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1982, s.238-239-240
17. DESMOND, R. W., “The Information Process, University of Iowa Press”, 1978
18. ERDEMLİ, A., “İnsan, Spor ve Olimpizm-Spor Felsefesi Yazıları”, Türkiye Spor Yazarları Derneği, İstanbul, 1996, s.31
19. ERDEMLİ A., “Günümüzde Spor Gazeteciliğinin Kimliği”, Futbol, Medya ve Olimpizm Semineri, Göynük-Antalya, 23-24 Aralık 1997, s.39-40
20. ERDOĞAN, İ., “İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş” İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 1997, s.242-243-255.
21. ERKAL, M., GÜVEN, Ö., AYAN, D., “Sosyolojik Açıdan Spor” Der Yayınları, İstanbul, 1998, s.140
22. ERKAL, M., “ Sosyolojik Açıdan Spor” Filiz Kitabevi İstanbul, 1982, s.73-74
23. ERKAL, M., “Sosyolojik Açıdan Spor”, MEGSB yayın no: 30, M.E. Basımevi, Ankara, 1986. s.9
24. EVLİYAOĞLU, G., “İletişim Psikolojisi”, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, Ankara, 1987, s.133
25. FİŞEK K., “Dünya’da ve Türkiye’de Spor Yönetimi”, Bağırhan Yayınevi, Ankara, 1998, s.35
26. FİŞEK, K., “Spor Basını ve Basında Spor”, Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları, No:7, İstanbul, 1985, s.113
27. GAILLARD, P., “Gazetecilik”, Çev. ŞAKİROĞLU M., S., İletişim Yayınları, s.20
28. www.geocities.com/enisaydin/iletisim.html İletişim Nedir? (25.06.2003)
29. GEZGİN, S., “Medya ve Eğitimde Birikimlerim” İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, Yayın No:12, İstanbul, 2002, s.130-166

30. GÖKÇEN, G., **“Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği”**, Der Yayınları, İstanbul, 1997.s.43
31. GÜRBÜZ, S., **“Kitle Haberleşmesi”**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1981, s.19
32. GÜRGEN, H., **“Örgütlerde İletişim Kalitesi”**, Der Yayınları, İstanbul, 1997, s.13-14
33. HAFTAYA BAKIŞ; 3-9 Mayıs 1987; sayı 29, s.2
34. HOFFNER, S., **“Spor Medya ve Toplum”**, (Çev: Günay Develi), Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu, İSTANBUL, 1991. s.184-185.
35. İLAL, E., **“İletişim, Yıgınsal İletişim Araçları ve Toplum”**, Der Yayınları, İstanbul, 1997, s.9-24
36. İNUĞUR, N., **“Türk Basın Tarihi”** Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, Yayın No:37, İstanbul, 1992, s.155-157
37. JOEL, Smith., BEALER R. C., M.SİM Francis., **“Communication and the Consequences of Communication”**, Sociological Inquiry, Winter 1962, s.12
38. KARAKÜÇÜK, S., YENEL, F., YAMAN, M., **“ Sporun Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Televizyon Spor Programlarının Etkinliği”** Gazi Üniv. BESBD Dergisi, Cilt I, Sayı 3, Ankara, Temmuz 1996, s.51
39. KARAKÜÇÜK, S., YENEL F., **“ Türk Sporunun Gelişmesi ve Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Basının Etkinliği”** Gazi Üniv. BESBD Dergisi, Cilt-2, Sayı-2, Ankara Nisan, 1997, s.57
40. KARASÜLEYMANOĞLU, A.; **“Yeni Boyutlarıyla Spor”**, Temmuz 1995, s.90
41. KARASÜLEYMANOĞLU, A., **“Basın Açısından Spor, Yeni Boyutlarıyla Spor”**, Engin Yayınlar, ANKARA, 1986. s. 75-193
42. KAYA, R., **“Kitle İletişim Sistemleri”**, Teori Yayınları, Ankara, 1985, s.1
43. KAYA, A.Y. **“Spor Basınının Kamusal Boyut ve İşlevleri”**, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2000, s.231-233- 247-249

44. KENYON, G. S., "The Significance of Social Theory in the Development of Sport Sociology, Sport and Social Theory", Rees, C. R. , Miracle, A. W. , Human Kinetics, Champaign, 1986.s. 5
45. KIVANÇ, H., **"Kupaların Kupası Dünya Kupası"**, 1930'dan 2002'ye, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2002, s.78
46. KOCABAŞOĞLU, U., **"1919-38 Dönemi Basınına Toplu Bir Bakış"** SBF İletişim Fakültesi Yıllığı VI, 1981, s.99
47. KOÇ, Ş. **"Neden Spor Bilimleri Fakültesi"** Spor Bilim Dergisi, Yıl:3, Sayı 9-10-11-12, Türkiye Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Spor Kulübü Derneği Yayını, 1992, s.14
48. KORKMAZ, A., **"Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar"**, Afa Yayıncılık, İstanbul, 1999, s.11
49. LUNDBERG, G., CLARENCE, A., SCHRAG, C.;LARSEN O.,N., (Çev. OZANKAYA, Ö.), **"Sosyoloji"**, Cilt I, Ayyıldız Matbabası, Ankara, 1970, s.229-264
50. LUNNDBY, K., ve RONNING, H., **" Medya, Kültür, İletişim, Medya Kültürü Aracılığıyla Modernliğin Yorumlanması"** Medya, Kültür, Siyaset., Derleyen Süleyman İRVAN, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 1997, s.13
51. MCQUAIL,D., **"Communication"**, Longman, Newyork, 1975, s.286
52. MCQUAIL, D., WINDAHL, S., **" İletişim Modelleri"** (Çev. Mehmet Küçük Kurt), İmaj Yayınları 1993, s.115
53. www.media.ankara.edu.tr/dergi İletişim Araştırmaları(13.07.2003)
54. MUMCU U., **"Gazeteci"**, Milliyet, 3 Mayıs 1992
55. MUTLU; E., **" Kitle İletişim Kuramları ve Türkiye'de Basın-Yayın Eğitimi"**, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulu Yıllığı 1991-1992, s.139-140
56. OSKAY, Ü., **"İletişim'in ABC'si"**, Simavi Yayınları, İstanbul, 1992, s.1
57. ÖKE, M. K., **"Gazeteci- Türkiye'de Basın Çalışanları Üzerine Bir İnceleme"** ÇGD Yayınları 1994, s15-16

58. ÖNGÖREN, G., “Uluslar arası İletişim”, Der Yayınları, İstanbul, 1995, s. 251-252
59. ÖZSOY, S., “Spor Gazeteciliğın Mesleki Nitelikleri ve Bugünkü Yapısı” Yüksek Lisans Tezi Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2003, s. 8-12-13-43-138.
60. ÖZTÜRK, F., “Toplumsal Boyutlarıyla Spor”, Bağırzan Yayınevi, Ankara-1998, s.100-101-408
61. ÖZTÜRK, F., İNCE G. ZÜLKADİROĞLU Z., ŞAHİN M., “Günlük Gazetelerde Sporun Yer Alışı”, Spor Bilimleri Dergisi, cilt VII, Sayı 2, ANKARA, 1996, s.28
62. PEKŞEN, Y., “Köpeğı Isıran Adamın Peşinde”, Cep Kitapları, İstanbul, 1989, s.20-118-138
63. RİTZER, G., “Toward and integrated Sociological Paradigm”, Boston,1981, s.26
64. SAN, H., “Spor ve Basın, Spor Ahlakı ve Felsefesine Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu”, İstanbul, 1991, s.187
65. SMİTH, A., “Goodbye Gutenberg; The Newspaper Revolution of the 1980’s”, Oxford University Press, 1980
66. SNYDER, E. E., “Sociology of Sport, Sport and Fitness Management”, Parks, J.B. , Zanger. B. K. , Human Kinetics, Champaign, 1990, s.23
67. SÖZEN, E., “Medyatik Hafıza”, Timaş Yayınları, İstanbul, 1997, s.85-96
68. www.sporbilim.com/spor.html Spor Kültürüne Genel Bakış (12.05.2003)
69. ŞANIVAR, R., “Spor Medyasındaki Yazar ve Yapımcı Profillerinin Gelişimi, Kökenleri ve Formasyon Değışimi” Uluslar arası Spor ve Medya Sempozyumu Bildiri Özetleri, Manisa, 2000, s.31
70. TALAY, A., “Sportif Dallar ve Spor Yazarları”, TRT Yayın No: 169 Ankara, 1986. s.38-39
71. TANER, G., “Spor Gazetecisi Kimdir? Görevi Nedir? Sorumlulukları Nelerdir? Türkiye Spor Yazarları Derneğı, Spor Gazeteciliğı Enstitüsü 2. Ay Çalışmaları Ders Notları, Ocak, 1996

72. TAVAS, Y., “**Basın Rehberi**”, Başnur Matbaası, Ankara, 1969, s.25
73. www.tgc.org.tr/bildirge.htm “Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi”(17.10.2003)
74. TOKER, Y., “ **Ben Spor Yazarı İken...**” Toker Yayınları, No:34, 1999, s.42
75. TOKGÖZ O., “ **Temel Gazetecilik**”, İmge Kitabevi, Ankara, 2000 s.83-84-88-158-162-163
76. TOKGÖZ O., “**Temel Gazetecilik**”, A.Ü.S.B.F. Yayını, no: 476, Ankara, 1981, s.6-10-51
77. TOPUZ, H., “**Media'lara Güvensizlik**”, Cumhuriyet, 27 Haziran 1991
78. TURAM, E., “**2000'li Yıllara Doğru Türkiye'de TV**”, Ankara,1996, s.200
79. TURAM, E., “**Medyanın Siyasi Hayata Etkileri**”, İrfan Yayınevi, İstanbul, 1994, s.37-45-54-71-73-123
80. **TÜRKİYE GAZETECİLERİ HAK VE SORUMLULUK BİLDİRGESİ**, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları: 54, İstanbul, 1998
81. UNAT, N. A., “**Batı Avrupa ve Türkiye'de Basın Yayın Öğretimi**”, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972, s.68
82. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu “**Bir Çok Ses Tek Bir Dünya, İletişim ve Toplum Bugün ve Yarın**” Ankara, 1993, s.18-21
83. ULUÇ, H., “**Sarı Kırmızılı Kaşkol**”, Bilgi Yayınevi, Ankara, Mart, 1987, s.11
84. ULUÇ, Ö., “**Günümüzde Spor Gazetecisinin Kimliği**” , Futbol, Medya ve Olimpizm Semineri, Antalya, 1997, s.47-48
85. ULUÇ, Ö., “**Medya'da Spor**“, Yeni Binyılda Spor Gazeteciliği Semineri, Belek-Antalya, 04-07 Ocak 2001, s.25
86. USLUATA, A., “**İletişim**” Cep Üniversitesi, İletişim Yayınları, s.5-6-9-14-73-74-76

87. UYSAL, A., “**Türk Basınında Muhabir**”, Gazeteciler Cemiyeti Yayını No:22 , 1987, İstanbul, s.1-24-68

88. YETİM, A. A., “ **Sosyoloji ve Spor**”, Topkar Matbaacılık, Ankara, 2000, s.46

89. ZILLIOĞLU, M., “**İletişim Nedir?**”, Cem Yayınevi, İstanbul,1996, s.18-21

ÖZGEÇMİŞ

1973 yılında Ankara’da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimimi yine Ankara’da tamamladı. 1994 yılında Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü’nden mezun oldu. İletişim Fakültesi’nde okurken “Ankara Ulus Gazetesi”nde ve TRT Radyo Haber Spor Servisi’nde istisna sözleşmeli muhabir olarak çalıştı. Spor Servisi’nde 3 yıl çalıştıktan sonra “Capital Radio” da yaklaşık 1 yıl haber spikeri olarak görev yaptı.

1996-1998 yıllarında Kırıkkale’nin Delice İlçesi Akboğaz İlköğretim Okulu’nda öğretmenlik yaptı. 1998 yılının sonunda Gazi Üniversitesi Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği’nde uzman olarak göreve başladı. 1999’un Mayıs ayında Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri olarak atandı. Halen bu görevi yürütmektedir.

Evli ve bir çocuk babasıdır...

EKLER

EK-ANKET FORMU

1- Cinsiyetiniz?

( ) Kadın ( ) Erkek

2- Yaş Grubunuz?

( ) 25 ve altı ( ) 26-30 ( ) 31- 35 ( ) 36-40 ( ) 41 ve üzeri

3- Öğrenim Durumunuz?

( ) İlköğretim ( ) Lise ve Dengi ( ) Üniversite ( ) Lisansüstü

4- Üniversite Mezunu İseniz Bitirdiğiniz Okul ?

( ) İletişim Fakültesi (Basın Yayın Yüksekokulu, Gazetecilik Enstitüsü vb)

( ) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Spor Akademisi vb.)

Diğer (Belirtiniz).....

5- Görev Yaptığınız İl?

( ) Ankara ( ) İstanbul ( ) İzmir

6- Çalıştığınız Kuruluş?

( ) Gazete ( ) Dergi ( ) Televizyon ( ) Ajans ( ) Diğer

7- Kaç Yıldır Meslektesiniz?

( ) 1-5 ( ) 6-10 ( ) 11-15 ( ) 16-20 ( ) 20 ve üzeri

8- Gelir durumunuz (Aylık/TL)?

( ) 2.000.000.000 TL ve üzeri

( ) 2.000.000.000 TL -1.501.000.000 TL

( ) 1.500.000.000 TL - 1.001.000.000 TL

( ) 1.000.000.000 TL - 501.000.000 TL

( ) 500.000.000 TL ve aşağısı

9- Yabancı dil biliyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

10 – Bilgisayar kullanmayı biliyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

11- Günlük ortalama çalışma süreniz?

( ) 6 saatten az ( ) 6-8 saat ( ) 8-10 saat ( ) 10-12 saat ( ) 12 saatten fazla

12- Haftada kaç gün izniniz var?

( ) 1 gün (Hafta içi) ( ) 1 gün (Hafta sonu)

( ) 2 gün (Hafta içi) ( ) 2 gün (Hafta sonu)

13- Kurumunuzda kadrolu mu çalışıyorsunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

14- Cevabınız “Hayır” ise kadrosuz çalışma süreniz?

( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ve üzeri

15- Sarı Basın kartınız var mı?

( ) Evet ( ) Hayır

16- Herhangi bir Spor Kulübüne üye misiniz?

( ) Evet ( ) Hayır

Sakıncası yoksa kulübünüzün adı.....

17- Faal spor yapıyorsanız branşınız?

( ) Futbol ( ) Basketbol ( ) Voleybol ( ) Atletizm ( ) Diğer

18- Hangi spor branşlarını takip ediyorsunuz?

( ) Futbol ( ) Basketbol ( ) Voleybol ( ) Atletizm ( ) Diğer

19- Spor muhabirlerinin mesleki bir eğitim alması fikrine katılır mısınız?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

20- Mesleğinizde en az bir yabancı dilin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

21- Spor Muhabirliğini seçme nedeniniz?

( ) Gazetecilik eğitimi almak ( ) Sporla ilgili bir geçmişe sahip olmak

( ) Spora karşı ilgi ( ) Cazip Bir Meslek Olması

( ) Ekonomik Nedenler ( ) Diğer

22- Son bir yılda sporla ilgili herhangi bir kurs veya seminere katıldınız mı?

( ) Katıldım ( ) Katılmadım

23- Bugüne kadar spor gazeteciliği ile ilgili bir eğitim seminerine katıldınız mı?

( ) Katılmadım ( ) 1 defa katıldım ( ) 2 defa katıldım ( ) 3 defa katıldım
( ) Daha fazla katıldım

24- Spor muhabirlerinin teknik konulardaki bilgilerini yeterli buluyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

25-Spor muhabirlerinin kulüp yazarı olmasını mesleki etik açıdan uygun buluyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

26- Spor muhabirlerinin şartlar ne olursa olsun gerçekleri yazdıklarına inanıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

27-Spor muhabirlerinin yazılarında hitap ettikleri hedef kitlenin duymak istediklerini yazdıkları fikrine katılıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

28- Spor muhabirlerinin mensubu oldukları yayın organlarının politikaları doğrultusunda yazdıklarına katılıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

29- Spor muhabirlerinin yazılarında asparagas haberlere yer verdiklerine katılıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

30- Eski futbolcu veya hakemlerin iyi birer spor yazarı olabileceği fikrine katılıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Kısmen ( ) Hayır

31- Dünya spor basınıni takip ediyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

32- Ülkemizde spor muhabirlerinin “ Kadro Sıkıntısı” olduğu görüşüne katılıyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

33- Ülkemizde Spor muhabirlerinin “ Basın Kartı” sorunu olduğu görüşüne katılıyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

34-Ülkemizde spor muhabirlerinin ücretlerinin yetersiz olduğu görüşüne katılıyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

35- Ülkemizde spor muhabirlerinin çalışma saatlerinin fazla olduğu görüşüne katılıyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

36- Ülkemizde spor muhabirlerinin teknik donanımının yetersiz olduğuna katılıyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

37- Ülkemizde spor muhabirlerinin dışardan veya bağlı bulunduğu kurumun üst yöneticileri tarafından müdahaleyle karşı karşıya kaldığına katılıyor musunuz?

( ) Evet Kısmen ( ) ( ) Hayır

38- Ülkemizdeki spor muhabirlerinin gelecek kaygısı yaşadığı fikrine katılıyor musunuz?

( ) Evet   Kısmen ( )   ( ) Hayır

39- Spor Kulüplerinden rahatlıkla bilgi alabiliyor musunuz?

( ) Evet   Kısmen ( )   ( ) Hayır

40- Meslekte yükselmede sıkıntılar yaşıyor musunuz?

( ) Evet   Kısmen ( )   ( ) Hayır

41- Ülkemizdeki spor muhabirlerinin mesleğini yaparken, basın meslek ilkelerine uyduklarına inanıyor musunuz?

( ) Evet   Kısmen ( )   ( ) Hayır

